

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETHULLAHCİ TERÖR ÖRGÜTÜNÜN
(FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ
DARBE GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR
ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM
YÖNLERİYLE ARAŞTIRILARAK ALINMASI
GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ
AMACIYLA KURULAN MECLİS ARAŞTIRMA
KOMİSYONU
TUTANAK DERGİSİ**

**16'nci Toplantı
17 Kasım 2016 Perşembe**

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

- 1.- Diyanet İşleri Eski Başkanı Ali Bardakoğlu'nun Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi*
- 2.- Komisyon görüşmelerinin herhangi bir cihazla görüntülü yayınlanması konusuna ilişkin görüşmeler*
- 3.- Bursa Jandarma Bölge Eski Komutanı Emekli Tümgeneral Seyfullah Saldık'ın 15 Temmuz gecesi yaşananlara ilişkin bilgi vermesi*

III.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Komisyonun 16/11/2016 tarihli 15'inci Toplantısının Birinci Oturumunda sarfedilen karşılıklı hakaret içeren cümlelerin yayınlanmamasına ilişkin karar

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Reşat Petek'in Komisyondaki görüşmeler sırasında görüntülü yayın yapılmaması konusunda Anayasa, İç Tüzük ve kanun hükümlerine uygun davranıldığına ilişkin açıklaması

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
FETHULLAHÇI TERÖR ÖRGÜTÜNÜN (FETÖ/PDY) 15 TEMMUZ 2016 TARİHLİ DARBE
GİRİŞİMİ İLE BU TERÖR ÖRGÜTÜNÜN FAALİYETLERİNİN TÜM YÖNLERİYLE
ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLERİN BELİRLENMESİ AMACIYLA
KURULAN MECLİS ARAŞTIRMASI KOMİSYONU

16'ncı Toplantı
17 Kasım 2016 Perşembe

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Fetullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu saat 11.05'te açılarak üç oturum yaptı.

Komisyon görüşmelerinin herhangi bir cihazla görüntülü yayınlanması konusunda bir görüşme yapıldı.

Diyanet İşleri Eski Başkanı Ali Bardakoğlu tarafından Fetullahçı terör örgütüne,
Bursa Jandarma Bölge Eski Komutanı Emekli Tümgeneral Seyfullah Saldık tarafından, 15 Temmuz gecesi yaşananlara,
İlişkin bilgi verildi.

Komisyonun 16/11/2016 tarihli 15'inci Toplantısının Birinci Oturumunda sarf edilen karşılıklı hakaret içeren cümlelerin yayınlanmamasına karar verildi.

Komisyon Başkanı Reşat Petek, Komisyondaki görüşmeler sırasında görüntülü yayın yapılmaması konusunda Anayasa, İç Tüzük ve kanun hükümlerine uygun davranıldığına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından saat 18.03'te toplantıya son verildi.

17 Kasım 2016 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.05

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Komisyonumuzun kıymetli üyeleri, değerli basın mensupları; bugün 17/11/2016. Araştırma Komisyonumuzun 16'ncı toplantısını açıyorum.

Bugün ilk konuğumuz, daha önce duyurusunu yaptığımız gibi, Diyanet İşleri Eski Başkanı Sayın Ali Bardakoğlu.

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI

A) GÖRÜŞMELER

1.- Diyanet İşleri Eski Başkanı Ali Bardakoğlu'nun Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN - Sayın Bardakoğlu, hoş geldiniz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Hoş bulduk efendim.

BAŞKAN – Efendim, siz yerinize oturup kameralarımız da görüntü alırken biz çok kısa bir özgeçmişinizi takdim ediyoruz.

Komisyonumuzun Sözcüsü İstanbul Milletvekilimiz Mihrimah Belma Satır Hanımefendi kısa bir özgeçmişinizi okuyor. Daha sonra kısa bir açıklama yapıp sözü size bırakacağım.

Belma Hanım, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Başkan, hoş geldiniz.

Ali Bardakoğlu 1952 yılında Kastamonu'nun Tosya ilçesinde doğdu. 1970 yılında İstanbul İmam Hatip Okulunu, 1974 yılında İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünü, 1975 yılında da İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. Bir süre öğretmenlik ve stajyer hâkimlik yaptıktan sonra, 1977 yılında Kayseri Yüksek İslam Enstitüsünde fıkıh asistanı oldu. 1982 yılında İslam hukuku ana bilim dalında doktor ve 1986 yılında da doçent oldu. 1993 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesine geçti ve 1994 yılında İslam hukuku ana bilim dalında profesör oldu. 28 Mayıs 2003 tarihinde Diyanet İşleri Başkanlığı görevine atanan Ali Bardakoğlu, 11 Kasım 2010 tarihinde emekli oldu.

Tekrar, Komisyonumuza hoş geldiniz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Hoş bulduk efendim.

BAŞKAN – Belma Hanım, teşekkür ediyorum.

Sayın Bardakoğlu, Komisyonumuz dört siyasi partinin ortak önergesiyle kurulmuş olup Komisyonumuzun temel görevi, 15 Temmuz 2016 tarihli darbe girişimini tüm yönleriyle araştırmak, bu darbe girişimini gerçekleştirmeye kalkan Fetullahçı terör örgütünü de tüm yönleriyle, devlete nasıl sızdığını, neleri istismar ettiğini, finans yapısını; özellikle milletin kutsalları olarak bildiğimiz dini, ahlakı, merhameti, bağışlama duygusunu, himmeti, bunları istismar ederek nasıl gelişerek bir darbe girişiminde bulunacak seviyeye geldiğini tüm yönleriyle objektif, ön yargısız araştırmak. Sonunda, tarihe not düşerek, gerçekten tarihimizde ilk defa Meclisimizin bombalanması, asker kıyafeti giymiş bu

hainlerin sivil, asker, polis demeden kendi insanımıza kurşun sıkacak bir ihanetin içine girmeleri olayı nasıl gerçekleşmiştir, bu konulardaki tarihî tespitleri yaptıktan sonra da Komisyonumuz bir daha böyle benzer olayların yaşanmaması için alınması gereken önlemleri çalışacak, bunları bir rapor hâlinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunacak.

Sürelî bir Komisyonuz. Komisyonumuz soruşturma komisyonu değildir, araştırma komisyonudur. Onun için, bilgisine başvurduğumuz sizin gibi değerli davetlilerimiz bizim burada misafirimizdir. Kendilerine on beş dakikalık veya yirmi dakikaya kadar serbest anlatım süresi tanıyoruz, daha sonra da konuyla ilgili, Komisyon üyesi arkadaşlarımız soruları yöneltiyor. Çalışma usulümüz bu şekilde.

Ben, tekrar Komisyonumuza geldiğiniz için çok teşekkür ediyorum.

Biraz sonra sözü size vereceğim. Başlangıçta görsel medyamız görüntülerini alıyor, daha sonra kendilerine teşekkür ediyoruz ve çalışmamıza başlıyoruz.

Değerli arkadaşlar, görsel medyamız, kameramanlarımız görevini bitirdiyse kendilerine teşekkür ediyoruz.

Tabii, görsel medyaya teşekkür ettik, onlar salonumuzu terk etti. Yayınımız medyaya açık, gazeteci arkadaşlarımız burada takip ediyor, onu ifade edeyim.

2.- Komisyon görüşmelerinin herhangi bir cihazla görüntülü yayınlanması konusuna ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Yalnız, sanıyorum Sayın Sezgin Tanrıkulu burada kendisi iPad’le bir yayın tezgâhı kurdu, öyle görüyorum. Dün burada aldığımız karar gereği yayın yapmıyoruz Sayın Tanrıkulu. Komisyonumuz buna göre dün karar aldı.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Niye?

BAŞKAN - Efendim, komisyonumuz Türkiye Büyük Millet Meclisi İç Tüzük hükümlerine göre çalıştığımızı...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – İç Tüzük’ün hangi hükmü olduğuna bakabilir miyiz?

BAŞKAN - ...dün yapmış olduğumuz toplantıda, burada müzakere ettik. Bugün bir usul tartışmasına girmiyoruz. Özellikle bazı üyelerimiz dün bunu ifade ettiler.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sevgili Başkan, İç Tüzük şöyle bir hak veriyor bize, onun ifadesini söyleyeyim, konuşalım. Bakalım, İç Tüzük’te hakkınız var mı, yok mu? Yoksa böyle bir şey yapamazsınız.

BAŞKAN – Sayın Aykut Erdoğan, İç Tüzük’te bir yerden cep telefonuyla yayın yapıp yapılmayacağına dair bir hüküm bulunmaz ama bir komisyonun nasıl yönetileceği Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nde bellidir. Burada Komisyon üyelerinin hak ve yetkileri de, Başkanlık Divanına ve Başkanının hak ve yetkileri de bellidir. Komisyonu Başkanlık Divanı adına Başkan yönetir. Burada nasıl, en başlangıçta görüntüler alınıp da kameraman arkadaşlara yapmış olduğumuz araştırmanın sıhhati, selameti, gerçekten vatanımıza ihanet eden bu alçak örgütün tüm yönleriyle araştırılabilmesi için davet ettiğimiz konuklarımızın da bir canlı yayın baskısı altında olmadan özgürce konuşmalarını burada yapmaları gerekir.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Hocam, bizimle hiç alakası yok.

BAŞKAN – Bir saniye efendim...

Şimdi, Sayın Aykut Erdoğan, bakın, “Tüzük’ün neresinde var?” diyorsunuz. Tüzük diyor ki: “Hiçbir üye Başkandan söz almadan konuşmaz.” diyor. Lütfen, mademki... O maddeyi göstereyim istiyorsanız, eğer kendiniz bulamıyorsanız Tüzük’te. Başkandan izin almadan konuşmayın. Bir diyeceğiniz varsa Başkandan izin alarak konuşursunuz.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Parlamentoda karşılıklı konuşma kültürü vardır.

BAŞKAN – Kültürden her zaman bahsedin ama burada İç Tüzük hükümlerine göre toplantıyı yönetiyorum.

Değerli arkadaşlar, dün bu konuyu müzakere ettik, çoğunluğumuz vardı, oylamaya sunduk ve Komisyonumuz buradan canlı bir yayın yapılmamasına dair karar verdi.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Öyle bir karar alamazsınız. Başkan, ben sana şunu söyleyeyim: Gizli oturum kararı alabilirsiniz, sebeplerini ortaya koyarsınız, ben sana tarif edeyim.

BAŞKAN – Şimdi, efendim, tarife ihtiyaç yok. Şu anda bu konuda kimseye söz vermedim. Ben Sayın Sezgin Tanrikulu’dan rica ediyorum, hukuka, Komisyon kararına uygun olarak bu görüntüyü oradan kaldırmanızı rica ediyorum. Aksi takdirde bu Komisyonu yani FETÖ’nün araştırılmasını engellemek gibi bir eylemle karşı karşıya olduğumuzu ifade edeceğim. Çünkü biz burada Fetullahçı terör örgütünün bütün ihanetini her yönüyle araştırmakla görevliyiz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bütün millet de bunu görsün Sayın Başkan.

BAŞKAN – Bütün Komisyon üyelerimiz de bununla sorumludur. O bakımdan sizi hukuka uymaya davet ediyorum ve Komisyonumuzun hukuk çerçevesinde aldığı bu karar gereğince lütfen o yayın cihazını buradan kaldırın Sayın Tanrikulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İsterseniz bu tartışmayı konuktan sonra yapalım.

BAŞKAN – Hayır efendim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İç Tüzük’ten kaynaklanan...

BAŞKAN – Efendim, o zaman, bu toplantı burada yapılmazsa sorumlusu, Komisyon kararını, Tüzük’ü dinlemeyen Sayın Sezgin Tanrikulu olur ve buna destek veren Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olur. Bakın, daha önce Sayın Erdoğan da burada yayın yapıyordu. Şu anda Komisyon kararına göre Sayın Mehmet Erdoğan yayını yapmıyor. Yani burada herkesin kendi görüşüne göre ortaya koyduğu bir eylemi...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, Genel Kurulda yasak olmayan bir iş, burada yasak olmaz.

BAŞKAN – Efendim, o sizin görüşünüzdür.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İç Tüzük’e aykırı.

BAŞKAN - Burada Komisyon, sizin dışınızdaki çoğunluk, böyle bir karar verdi. Lütfen...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bakın, yanlış bir cümle: “Çoğunluk böyle karar verdi.” Şimdi, çoğunluk her istediğine karar veremez. Bunu anlatmaya çalışıyoruz.

BAŞKAN – Sayın Bardakoğlu, kusura bakmayın, sizin girişinize rastladı ama ben hukuka ve en azından size saygı için Sayın Sezgin Tanrikulu’nun şimdi iPad’ini oradan kaldırmasını bekliyorum. Daha sonra toplantıya başlayacağız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sizin emrivakilerinize teslim olmayacağız efendim.

BAŞKAN – Efendim, benim emrivakim değil, Komisyon kararına uymaya davet ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Komisyon kararı İç Tüzük’e aykırıdır. Varsa bir yaptırım uygularsınız.

BAŞKAN – Bakın Sayın Sezgin Tanrikulu, tekrar bütün Komisyon huzurunda Anayasa’ya ve İç Tüzük hükümlerine uymaya sizi davet ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ya böyle bir Anayasa, İç Tüzük hükmü yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – İç Tüzük gereği...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Gösterin. Böyle bir şey olur mu ya?

BAŞKAN - ...Komisyon karar vermiştir. Bu Komisyon kararını burada tartışmaya da açmıyorum, böyle bir tartışmaya açmıyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Şöyle yapalım mı Sayın Başkanım? Bir söz verir misiniz efendim?

BAŞKAN – Buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sezgin Tanrikulu Bey, Sayın Milletvekilim, eğer uygun görürseniz hem Ali Bardakoğlu Bey’e saygısızlık yapmayalım, şimdilik onu kaldırım, daha sonra Meclis Başkanımızla da konuşalım, beraberce Cumhuriyet Halk Partisinden bir heyet, Milliyetçi Hareket Partisinden, bizden bir heyet Sayın Başkanımızı ziyaret edelim...

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bu, bizim Hocaya olan saygımızdan olur, tamam.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Yok, gene tartışalım bu konuyu.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Ama ondan sonra tekrar... Ama Reşat Bey’in bu tavrını asla kabul etmiyoruz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – İstirham ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Sadece, Diyanet İşleri Başkanı gelmiş onun karşısında gerilmeyelim, Meclisin muhabbeti sarsılmasın diye ben de teklif ediyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Çok teşekkür ederiz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben bir söz alayım, konuşayım, ondan sonra.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Tamam, Sezgin Bey de konuşsun Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Evet Sayın Tanrikulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, yönetim tarzınızı ilk günden bu yana eleştiriyoruz. Sizin üstten diliniz, emrivaki kararlarınız İç Tüzük’e uygun değil. Yaklaşık bir aydır 30’dan fazla konuğu dinledik ve bu yayınları ben yaptım, çok da yararlı oldu. Bütün yurttaşlarımız, buraya gelen konuklarımızın FETÖ örgütüyle ilgili olarak ne düşündüklerini çok canlı bir biçimde dinlediler, çok da yararlı oldu. Biz başlangıçtan itibaren bunun bizler tarafından değil, Meclis tarafından veya web sayfası tarafından yapılmasını önermiştik. Teknik imkânlar buna uygundu. Ancak, ne siz ne de Meclis Başkanı buna imkân vermedi. İç Tüzük’te bunu engelleyebilecek, milletvekillerinin bu tür yayın yapmasını engelleyebilecek herhangi bir açık hüküm yok, sizin emrivakiniz dışında. Dolayısıyla, ben de Sayın Hocama saygıdan dolayı, bu kararınızı kabul etmem anlamında değil, saygıdan dolayı ve bu Komisyonun şu andaki muhabbetine aykırı düşmemek amacıyla şimdi keseceğim ancak yayına bundan sonra devam edeceğim. Bunu bilmenizi isterim. İsterseniz ara veririz daha sonra, diğer konuda, tartışmayı yaparız.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ama bu emrivakiliğinizden vazgeçin, size söylemiştim, siz burada milletvekillerinin üstünde bir pozisyonda değilsiniz. Komisyon Başkanı gibi değil, sınıf başkanı gibi davranıyorsunuz.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum yine. Söz verdim, konuştunuz.

1.- Diyanet İşleri Eski Başkanı Ali Bardakoğlu'nun Fetullahçı terör örgütüne ilişkin bilgi vermesi (Devam)

BAŞKAN – Evet Sayın Bardakoğlu, söz sizde efendim, buyurun.

Önceki izahlarım gibi, önce biz yirmi dakika sizin sözünüzü kesmeyiz. Tabii ki dakikaları böyle bıçak gibi keseriz anlamında demiyorum, sözün bütünlüğünü bozmayız mutlaka ama o durumu siz takdir ederek, konuyu da izah ettik... Geldiniz, çok teşekkür ederiz.

Buyurun efendim, söz sizin.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Sayın Başkan, Komisyonumuzun değerli üyeleri; ben de hepimize sağlıklar diliyorum, selam ediyorum. Bu yüce Meclisin çatısı altında çok önemli, hayırlı bir iş yaptığımızın tarafımdan da bilindiğinin bilinmesini istiyorum.

Gerçekten, özel saygı sebebiyle yayını kesen ve bunu ifade eden dostlara da teşekkür ediyorum.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Biz teşekkür ederiz Hocam geldiğiniz için.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Şimdi, değerli Başkanım, çok güzel ifade ettiniz, Türkiye 15 Temmuzda çok acı bir gerçekle, bir travmayla karşı karşıya buldu kendini. Darbe teşebbüsü, iç savaş teşebbüsü, Türkiye'yi kaosa sürükleme, hangi ismi verirseniz az kalır. Meclisimizin, siyasi partilerin ve bütün kamuoyunun ortak bir duyarlılıkla, ortak bir bilinçle karşı duruş sergilemesi de hakikaten takdire şayan bir durum demokrasiye, özgürlüklere sahip çıkma adına.

Tabii, bu olayın birçok yönü var; güvenlik yönü var, siyaset yönü var, uluslararası ilişkiler yönü var ama izin verirseniz ben bir ilahiyatçı ve Diyanet İşleri Başkanı olarak sadece konunun din ve dinî değerlerle ilişkili kısmını biraz sizinle paylaşmak istiyorum.

Bu, 15 Temmuz, Fetullahçı terör örgütünden birçok kesim zarar gördü. Milletimizin umutları, demokrasiye bağlılığı arttı, milletçe millet olma bilinci arttı ama emin olun, bu 15 Temmuz olayından en fazla zarar gören dinî değerler oldu. İslam dininin yüce değerlerinin böyle sorumsuzca, hunharca, hoyratça istismar edilerek bir darbeye âdeta araç kılınması oldu ve öyle zannediyorum ki çocuklarımızın, torunlarımızın zihinlerinde İslam dininin değerleri konusunda, İslam konusunda, din konusunda ciddi soru işaretleri bıraktı.

Biz 15 Temmuzdan sonra bir Olağanüstü Din Şûrası yaptık Diyanet İşleri Başkanlığının organizasyonunda. Türkiye'nin ilahiyat fakültelerinden ve Diyanet camiasından kalabalık bir grup katıldı. Belki izlemiştinizdir. Bu din şûrasında -Olağanüstü Din Şûrası'nın tek gündem maddesi buydu- bu örgütün, Fetullahçı terör örgütünün bir dinî yapılanma olmadığını, bir terör örgütü olduğunu, dinî değerleri istismar ettiğini, bir sahte mesih hareketi olduğunu falan ifade ettik. Ancak, bu sadece 15 Temmuz bakarak görülen bir resimdir ama şunu üzülerken gördük ki bu Fetullahçı terör örgütü yirmi, otuz, kırk yılı aşkın bir süre içerisinde dinî değerleri kullanarak, milletimizin hayır duygularını kullanarak, fedakârlığını, fakirin fukaranın yanında olmayı, eğitimi, eğitime önem vermeyi kullanarak bugünlere geldi. Bu bakımdan da bu örgüt dinî değerleri bugüne kadar, 15 Temmuz kadar alabildiğince kullandı, bu çok açık yani istismar etti. Kullandığı en önemli dinî değerlerin başında Allah, Peygamber ve bireyin Allah, Peygamber'le ilişkisi konusu geldi.

Şimdi, burada, dinî yapılanmaların bizatihi bir tehlike olduğunu ifade etmiyorum. Dinî cemaatleşmelerin, dinî yapılanmaların vatan için, millet için, demokrasi için, milletçe birlik, bütünlük için bir tehlike olduğu anlamına gelmez bu. Ama bu mehdici, mesihçi, Allah'la görüşen, Peygamber'le görüşen, gizemlerle dolu bir dinî propagandanın ve telkinin bir enfeksiyon alanı oluşturduğunu ve uygun şartlar oluştuğunda uluslararası ilişkilere ve kanlı veya gizli hesaplara girebileceğini anlatmak istiyorum.

Daha önceki davetinize gelemedim Başkanımızın müsamahasıyla, bir operasyon geçirdiğim için. O zaman biz bir Beklenen Kurtarıcı Sempozyumu yaptık İstanbul'da bir ay kadar önce. Onun broşürünü de değerli üyelerimize dağıtmıştım birer kitabımla. Ulaşmıştır diye biliyorum, "Beklenen Kurtarıcı." Mesela Ahmet Yaşar Hoca, bu konunun Türkiye'deki en iyi uzmanlarından birisi. İlahiyatçılar ve akademisyenler bulundular. Burada gördük ki bu mehdici, mesihçi hareketler bir İslam düşüncesinin, İslam kültür tarihinin ciddi bir enfeksiyon alanıdır. Burada başka hesaplarla, başka niyetlerle birleştiği vakit ciddi tehlikeler üretebilmişlerdir ta hicri 1'inci asırdan itibaren ve bu hareket de en azından bir beklenen kurtarıcı umuduyla insanları peşinden sürüklemiş ve sonunda hepimizin bildiği, sizin ifade ettiğiniz o meşum, o vahim olaylara kadar sürüklenmiştir.

Diyanet İşleri Başkanlığı hakkında birkaç cümle arz edeyim. Şimdi, bir dinî hareketin en çok dinî kurumlarla ilişki kurması ve dinî kurumlarda yapılanması gerekir kural olarak fakat cumhuriyetimizin temel kurumlarından biri olan Diyanet İşleri Başkanlığı -onu özellikle altını çizerek ifade edeyim-cumhuriyetimizin temel kurumu olan Diyanet İşleri Başkanlığı öteden beri İslam dininin sahil, doğru bilgisi ışığında cemaatlere, dinî oluşumlara eşit mesafede durarak yol almıştır. Yani eşit mesafede durması demek, düşmanlık ederek değil, dışlayarak, ötekileştirerek değil ama onları da bünyesine katarak da değil, belli bir mesafede durmuş Diyanet İşleri Başkanlığı; dinî cemaatlere düşmanlık etmemiş ama onları da kendi hizmet anlayışının içine bir üye olarak katmamıştır. Bu açıdan da ben Diyanet İşleri Başkanlığının kuruluşundan bugüne kadar duruşunun, çizgisinin ne kadar isabetli olduğunu bir kez daha görmüş olduğumuzu düşünüyorum.

Zaten benim arz edebileceğim bilgi olarak, Fetullahçı terör örgütü, zannederseniz 2007-2008'li yıllara kadar din alanıyla ciddi bir ilişkiye geçmedi yurt dışında olsun, yurt içinde olsun. Yani daha çok diğer alanlarda, eğitim alanı, okullaşma alanı, Diyanetin dışındaki alan desem siz anlarsınız, Diyanetin dışındaki alanlarda daha çok faaliyet gösterdi; 2007-2008'lerden sonra yurt dışında dinî faaliyet göstermeye başladı.

Sizinle bir konuyu paylaşayım izin vererseniz: Hepiniz bilirsiniz Avrupa'yı, Avrupa'da her cemaatin bir camisi vardır âdeti. Her cemaat, her sosyal grup kendini dinî cemaat olarak tanıtır aslında dinî cemaat olmasa bile ve ayrı faaliyet gösterir, etrafında ayrı halkalar oluşur. Zannederseniz 2006 veya 2007 yılındaydı, Kutlu Doğum Haftası vesilesiyle Almanya bir program yapmak istedi, ben de Kutlu Doğum Haftalarının Peygamber Efendimiz'i anma, anlama haftası olduğunu, Peygamber Efendimiz'in bütün toplumun ortak paydası olduğu, herhangi bir görüşe, gruba ait olmadığını, bütün Müslümanların ortak Peygamber'i olduğunu ifade ederek Almanya'da bütün gruplar, bütün cemaatler, bütün oluşumlar bu Kutlu Doğum'a katılırlarsa bunun çok anlamlı bir birliktelik olacağını ifade ettim. Daha sonra, toplantı öncesi Almanya'ya gittim. Almanya'da -isim vermem gerekirse- Süleymanlılar, Hüdayi grubu yani sosyal demokratlar, Aleviler, Sünniler, emekçiler, yaklaşık 16-17 tane grup. Onları topladım, onlarla görüştük, dedik ki: "Bu Kutlu Doğum Haftası Peygamber'i anlama haftasıdır. Her türlü siyasi mülahazadan uzak bunu kutlayalım, birlikte olalım." "Büyük bir salon tutun." dedik. Gerçekten bir büyük salon tutuldu 30-40 bin kişilik. Orada Hazreti Peygamber'i...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hangi yıldığı Hocam?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Almanya’da, Köln’de. 2006 veya 2007 olması lazım. Çünkü ondan sonra devam etti. Onun devamını da sizlere arz edeceğim.

16-17 grup sahneye çıktılar, hepsinin elini havaya kaldırdık, dedik ki: Biz artık dinî konularda siyaset değil, birlik beraberlik içinde hareket edeceğiz. Peygamber, ortak Peygamber’dir. Buraya katılmayan tek bir grup vardı, Fetullah Gülen grubu. Daha sonra onları çağırıp sorduğumda “Niçin katılmadınız? Bak, bu herkesin katıldığı, hiçbir yön, renk, ton farkı olmaksızın herkesin katıldığı bir faaliyet. Biz bunu Avrupa’da devam ettirmek istiyoruz.” dediğimizde, “Biz diğer cemaatler gibi değiliz, biz ayrı bir cemaatiz.” dediler. O zaman arkadaşlarla paylaşmıştım, demiştim ki: Hazreti Peygamber’e karşı bu kibir bunların başını yakar.

Dünyevi şeylere karşı kibir içinde olabilir insan ama bir Hazreti Peygamber, Hazreti Peygamber’i anlama, onun için bir araya gelme söz konusu olunca insanların her türlü enaniyeti, kibri, hesabı bırakması lazım.

Değerli Başkan, değerli Komisyon üyeleri; ondan sonra aynı toplantıyı Avusturya’da, Belçika’da, Hollanda da yaptık. O güne kadar “Niye bir araya gelmiyorsunuz?” diyen Avrupa basını, şimdi “Niye bir aradasınız?” diye sormaya başladı. Dedik: “Ya, bu, Hazreti Peygamber’dir. Bir araya geleceğiz. Siz de İsa için toplanın.” Ve Avrupa’daki diğer toplantılarımıza da yine aynı grup hiç katılmadı. Fakat Diyanet İşleri Başkanlığı olarak ne zaman yurt dışına gitmiş isem, bilhassa Balkanlar ve Orta Asya’ya orada sivil faaliyet gösteren bütün kuruluşlarla, işte büyükelçiliğin veya oradaki müşavirimizin organizasyonu eşliğinde onlarla bir araya gelir, ne yaptıklarını öğrenir, sıkıntılarının, sorunlarının olup olmadığını onlara sorardım. O toplantılara gelirlere ama hiçbir şey de söylemezlerdi, hiçbir şey söylemezlerdi.

2007-2008’den sonra yurt dışında, bilhassa Balkanlarda, Arnavutluk’ta falan dinî faaliyetleri artırdılar. Mesela, bildiğim kadarıyla, Arnavutluk dinî teşkilatını ikna ettiler kendi yöntemleriyle ve Arnavutluk dinî teşkilatı daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığıyla ve bizimle iribatını kesti. Hâlâ öyle mi bilmiyorum. Şimdi arkadaşlarımız takip ediyorlar.

Her grupla biz iyi ilişki içinde olmaya, her grubun yanında olmayı, her gruba yardımcı olmayı kurum olarak arzu ederiz yasal bir engel olmadığı, hukuken bir sorun olmadığı sürece. Ama hiçbir zaman Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bütün dinî cemaatlerle eşit mesafede olmayı bir Diyanetin refleksi olarak, genlerinde olan bir refleks olarak devam ettirdik. Bugün de devam ediliyor, öyle zannediyorum.

Ben sözlerimi toparlarken şunu, Değerli Başkan, değerli üyeler; arz etmek istiyorum: Türkiye din konusunda bir yol ayrımında. Yani mehdici, Mesihçi, deccalci, tekfirci, yani insanları kolayca tekfir edebilen, kolayca “deccal” diye hedefler gösterip kin ve nefreti oralarda yoğunlaştırabilen, mehdi, Mesih beklentisiyle ve kerameti kendinden menkul gizemli bir din anlatımıyla insanların zihinlerini bulandıran, dinî değerleri istismar eden bir din yolundan mı yürüyeceğiz, yoksa İslam dininin açık seçik, arı duru, Diyanet İşleri Başkanlığının bugüne kadar koruduğu, Kur’an’a, sünnete ve dinin sahih bilgisine bağlı bir din yolundan mı yürüyeceğiz, bu 15 Temmuz öyle zannediyorum ki bizi böyle bir yol ayrımına da getirmiş oldu yani bu yol ayrımında olduğumuzu da ben görüyorum.

Bu yol ayrımında olmak demek, tekrar söylüyorum: Dinî cemaatleri bir realite olarak var olmasını inkâr etmek, onlarla mücadele etmek değil, onların kendi alanlarında ve kendi çizgisinde kalmasını sağlamak ve artık halkımızı, insanımızı din konusunda doğru aydınlatmayı da Diyanet İşleri Başkanlığına, ilahiyat fakültelerine ve İslam dininin arı duru, aydınlık bilgisine bırakmak gerekiyor.

Yani bu 15 Temmuzdan bir ilahiyatçı ve Diyanet İşleri Başkanı olarak çıkaracağımız bir ders varsa o da, din konusunun ciddiye alınması gerektiği, dinî bilgi konusunun, dinî eğitim konusunun ciddiye alınması gerektiği, merdiven altında, kapalı kapılar ardında verilen dinî eğitimin ve dinî değer telkininin giderek sorun üretebileceği, bizatihi olmasa bile bir başka şeyle birleştiği vakit, bir başka uluslararası veya ulusal bir projeye birleştiği vakit çok kolay manipülasyona uğrayabileceği, evrilebileceği gerçektir.

Bir de, bir konuyu daha yüce Meclisin çatısı altında sizinle paylaşmak istiyorum: Bu dinî cemaatlerin din konusunda yazıp ettikleri bizim öteden beri dikkatimizi çekiyordu ama bir öz eleştiri yapmak gerekirse, ilahiyat fakülteleri olarak ve Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bu yazılıp çizilen, bu “merdiven altı” dediğim bilgilere karşı çok iyi bir mücadele verildiğini de söyleyemem. Yani o da bizim kusurumuzdur.

Fakat, Değerli Başkanım, burada sorun yazılı dinî telkinler ve dinî bilgiler değil. Burada asıl sorun, şifahi dinî kültür ve inanışlardır. Bugün de Din İşleri Yüksek Kurulumuz zannedersen bu konuyu çalışıyor. Sizin bu değerli Komisyonunuzun da bir ilgi alanı, olayın dinî değerlerle ilişkisi ve din alanıyla ilişkisi. Ama bu dinî cemaatlerin, özellikle Fetullahçı terör örgütünün yazılı dokümanları arasında çok ciddi sorun olmayabilir. Çünkü o bilgiler bizim eleştiriden uzak yazılmış geleneksel kitaplarımızın satıları arasında bulunabilir. Sağlıklı, bilimsel bir gözle baktığımız vakit onlar da elenebilir ama asıl sorun, mensuplar arasında yaygınlaşan şifahi kültür, şifahi inançlar. Böyle olunca da olayı araştırırken sadece yazılı evraka, dokümanlara değil, mensuplar arasında kulaktan kulağa aktarılan, dilden dile dolaşan bir önemli, gizli mücevheratmış gibi elden ele verilen o şifahi bilgilerdir, asıl sorun olan onlardır. Zaten 15 Temmuz hazırlayan en önemli etkenlerden birisi, Fetullahçı terör örgütü mensuplarının zihinlerinde çakılı olan o şifahi inanışlardır. Dinin ana bilgisini, dinin sahih bilgisine uymayan ama kendi aralarında ürettikleri ve kendilerinin inandıkları o şifahi inanış, kültür ve şifahi aktarımlardır. O, ciddi bir inceleme alanıdır. Onun için de araştırmacıların, hem Diyanetin hem Komisyonun o şifahi inanışlarla ilgilenmesinde de ben şahsen yarar görüyorum.

Benim ilk planda aklıma gelenler bunlar. Bunları arz etmek istedim. Tabii, herhâlde sorular olabilir; onlara da bildiğim kadarıyla, bildiğim kısmıyla cevap vermeyi görev addederim.

Buyurun efendim.

BAŞKAN – Bu değerli açıklamalarımız için teşekkür ediyorum Değerli Başkan.

Şimdi, gerçekten, bizim, darbe girişiminin o gece yaşananlar, fiilî, fiziki, şiddete dayalı bölümü değil tabii bugünkü konumuz, elbette bunu da araştırıyoruz. Ama hakikaten Fetullahçı terör örgütünün bu hâle gelinceye kadar, -sizin de ifade ettiğiniz gibi- en çok istismar ettiği dinî değerler ve bunların istismarı yoluyla da hakikaten general düzeyine gelmiş, vali düzeyine gelmiş, profesör olmuş, akademisyen olmuş ama bir türlü özgür düşünemeyen, her bilgide, alanda olduğu gibi doğru kaynaklarına bakmadan, özellikle şimdiki anlatımınızda ben not da aldım –tırnak içinde- şifahi anlatımlar yani bir eser de ortaya koymadan sözlü olarak söylenen hususlara dikkat çektiniz. Bu şekilde de pek çok insanın âdeta kendilerine tam bir robot şeklinde itaatkâr hâle getirilmiş ve “Tetiği çek.” dendiğinde 15 Temmuzda tetik çekilmiş.

Tabii, şunu da not ettim ben: “Diyanet İşleri Başkanlığı olarak eksikimiz, hatamız, kusurumuz.” dediğiniz bölümler oldu. Belki geleceğe yönelik alınması gereken tedbirler de konumuz olduğu için, bunları biraz daha derinleştirmemiz lazım diye düşünerek şunu sormak istiyorum: Fetullah Gülen’in 15 Temmuzdan sonraki bir konuşmasında, bu teröristbaşının, Haçlı seferlerine atıfta bulunarak “Haçlılardan korkmamak lazım. Onlar sizin canınıza, malınıza zarar vermezler. Öyle korkacağınız bir durum yoktur.” şeklinde açıklamaları oldu.

Yine, biliyoruz ki, Papanın elini öpme olayıyla başlayan Türkiye’de de o zaman önce bir öne çıkan tartışmalar sonra unutulmuş işte bu dinler arası diyalog söylemleri çerçevesindeki çalışmalar, hatta burada yine misafirlerimiz anlattı, özellikle Avrupa’da, dış ülkelerde yapılan toplantılarda ezandaki “Muhammeden Resulullah” kısmı çıkarılmak suretiyle diyalog veya birlik adına orada bir tahrifata yönelik çalışmalar ve değerli ilahiyatçılarımız, Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanımız da anlatımlarda bulundu.

Şimdi, kısa kısa konu aydınlansın diye ben bazı konuları sormak istiyorum Başkanım. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde dinler arası diyalog daire başkanlığı diye bir bölüm var mı? Gerçi siz emeklisiniz ama zamanınızda var mıydı veyahut da...

Burada şu da tartışılıyor: Malumunuz –ondan sonra sözü vereyim- bir dindarlar arası yani Müslüman, Hristiyan, kendince dindarlar arası diyalog ayrı bir konu ama dinler arası diyalog malumunuz ayrı bir konu. Bu konuda gerçekten Diyanet İşleri Başkanlığı içinde de bu yapının etkisiyle dinler arası diyalog daire başkanlığı diye bir bölüm kuruldu mu, var mı veyahut da kurulduysa, bu başka sebeplerle mi kuruldu, bu konuda bir bilgi verebilir misiniz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Memnuniyetle Başkanım. İyi hatırlattınız. Benim aslında bunları söylemem gerekiyordu. Not aldım.

Şimdi, Diyanet İşleri Başkanlığı görevim esnasındaki konuşmalara dair... 2 cilt “21. Yüzyıl Türkiye’sinde Din ve Diyanet” diye bir neşir yaptı Diyanet İşleri Başkanlığı. Ben aslında zatiâlinize ve üyelere birer tane getirmek isterdim.

BAŞKAN – Şu anda bizim elimizde sizin “İslam Işığında Müslümanlığımızla Yüzleşme” kitabınız var, bir de “Dinî İstismar Hareketi FETÖ” bu 2 kitap.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Tamam.

Şimdi, Değerli Başkanım, onu karıştırdım. Diyanet İşleri Başkanlığı olarak –bunun altını çiziyorum- biz hiçbir zaman “dinler arası diyalog” kelimesini kullanmadık ve onu sevimli bulmadık, doğru bulmadık. Her konuşmamızda yani mükerrer yerlerde “dinler arası diyalog değil -sizin de işaret ettiğiniz gibi- farklı din mensupları arasında diyalog” kelimesi veya ifadesi doğrudur demişiz. Daha 2007, 2008’li yıllarda dinler arası diyalog olmaz, farklı din mensupları arasında diyalog olur. Bu kelimeyi lütfen böyle düzeltelim diye Diyanet İşleri Başkanlığı o konuda açıklama yapmış, ısrar etmiş.

Tabii, her dinî nitelikteki, akademik, ilmî nitelikteki toplantılara hep Diyanet İşleri Başkanları katılır. O konum gereği katılır. Siyasi toplantılara hiç katılmaz ama sivil toplantılara, dinî nitelikteki toplantılara katılır. Ben bu grubun bir diyalog toplantısına katıldığımı hatırlıyorum çok eskilerde. Orada Diyanet İşleri Başkanıyla Türkiye’deki diğer dinî cemaat liderlerine eşit muamele etme gibi bir tavır sezdiğim için hem ona müsaade etmedim, ondan sonraki toplantılarına da katılmadım. Bu, gurur, kibir meselesi değil ama Diyanet İşleri Başkanlığı hiçbir zaman Türkiye’deki diğer dinî cemaat mensuplarıyla eşit muamele göremez. Yani bu bir kurumun müntesibi. Biz Türkiye Cumhuriyeti Diyanet İşleri Başkanı isek şayet, kendi konumumuza uygun davranmak zorundayız. Onları da o konuda uyarmış idim, daha sonra da toplantılarına bu tavırları sebebiyle katılmadım.

Efendim, burada, izin vererseniz bir küçük anımı anlatayım, bir dinî bağlılığın nasıl gözü, basireti kör edebildiğini. Utah’ta bir toplantıya katılmıştım, 2004 veya 2005 olabilir. Utah bu, Mormonların başkentidir aslında Mormon tarikatının. Orada ilk gün çok güzel bir akademik toplantı oldu ve zannedersen din sosyolojisi veya din psikolojisi alanında bir Amerikalı profesör çok harika bir sunum yaptı, bilimsel açıdan 10 üzerinden 10 diyebileceğimiz bir sunum yaptı. Türkiye’den de değişik şahıslar vardı. İşte ben de Diyaneti temsilen orada bir konuşma yaptım. Akşamüzeri o hanım bana

dedi ki: “Değerli Başkan, bizim burada, biliyorsunuz, peygamberimiz var. Aslında ben sizi onunla görüştürmek istiyordum ama yarın onun Allah’la görüşme günü, yarın insanlarla ilişkisi yok. Siz de yarın dönecekmışsiniz, kusura bakmayın.” Şimdi, iki ayrı dünya. Biraz önce çok akademik, bilimsel tebliğ sunan hanım gitti, yerine, kendi peygamberinin o gün Allah’la görüştüğüne inanan bir başka kişi geldi. Yani bu din. Dinde eleştiri, dinde doğru bilgi, dinde rasyonalite olmadığı vakit dinî bağlılıklar insanları hayattan, dünyadan, akıldan, izandan, basiretten koparabiliyor.

Kadiyanilik var, hepiniz bilirsiniz. Gulam Ahmed, Hindistan’da çıktı 1800’lü yılların sonunda ve 1908 falan vefatı. Ben gelecekte bilemem, yani geçmişini bilmiyorum ki geleceği bileyim. Ama Kadiyanî Gulam Ahmed’in hayatı ve serüveni çok ilginçtir. Mesela bu hareketin, Fetullahçı terör örgütünün dinî açıdan Mormonlara ve Amerika’daki yeni dinî hareketlere benzerliği olduğu gibi, Kadiyanilikle de ortak paydalar bulunabilir. Gulam Ahmed, önce Hazreti Peygamber’e bağlılık... “Onun izinden gidiyoruz, Peygamber’in aşığımız.” diye yola çıktı, daha sonra bütün dinler arası buluşma, birleşme dedi. Ondan sonra “Ben Mehdi’yim ve Mesih'im.” dedi. “Bütün dinler birbirine eşittir.” dedi falan. Yani daha sonra Kadiyanilik bugün, yani Hindistan’da çıkan o hareket uluslararası boyut kazandı. Dışarıda artık şimdi dördüncü halifesi falan olması lazım. Türkiye’de de onun şubeleri ve yayınları var. Yani “Peygamber’e bağlılık” diye yola çıkan bir hareket daha sonra Mehdiçi, Mesihçi, Deccalci, Tekfirci ayrı bir harekete kendiliğinden dönüştü. Tabii, uluslararası ilişkiler ağı vardır. Aynı, bugün, sizin araştırdığınız konunun da bana göre böyle bir başlangıcı var ama bugün evrildiği nokta... Yani mesela yeni bir Kadiyanilik benzeri bir harekete de dönüşebilir bu. Çünkü, demin arz ettiğim konuyu tekrar şey yapayım, yani bu, dinde doğru bilgiyi, Kur’an’ın, Peygamber’in sahih bilgisini -ki Diyanet hep, ilahiyatlar bunun için var Türkiye’de- o bilgiyi esas almaz da, böyle, gizemler, sırlar, esrarlar, kapalı kapılar ardında bilgiler, şifahi inançlar, kerameti kendinden menkul gizemler peşinde koşarsa insanları din adına birçok maceraya sürüklemiş ve hayatlarını, geleceklerini mahvetmiş oluruz.

Dinler arası diyalog şubesi var mı, tam emin değilim. Yani o konuyla ilgilenen Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü var ama Dış İlişkiler Genel Müdürlüğünün öyle bir şubesinin olup olmadığı hakkında bilgim yok, aynen, doğrusu. Yani Diyanet İşleri Başkanlığının şemasından görülebilir. Yani ben iyimser yorum yapayım, varsa da bu konuyla ilgilenmek üzere vardır. Çünkü “dinler arası diyalog” kelimesini Diyanet oldum olası kullanmaz. Yani Diyanet İşleri Başkanlığının beyanlarındaki... Mehmet Görmez Bey de aynı hassasiyete sahip. Diyanet İşleri Başkanlığının beyanları arasında “dinler arası diyalog” kelimesi varsa bile zühul eseridir. Buna genellikle biz “farklı din, farklı medeniyet mensupları arası ilişki, görüşme, hoşgörü, diyalog” kelimesini kullanırız. Hatta “medeniyetler ittifakı” kelimesini bile biz o zaman, zaman zaman eleştirmiştik. “Medeniyetler ittifakı” değil, “medeniyetler buluşması” gibi daha nötr bir kelime seçmemiz gerekir diye öyle bir mülahazamız olmuştur.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Hocam.

Tabii, konunun derin ve çok yönlü olduğunun farkındayız, siz de farkındasınız ama ben özellikle hani sizin Diyanet İşleri Eski Başkanı olarak alanınıza giren yine bir soru yöneltmek istiyorum. Tabii, işin siyasi yönü, uluslararası yönü, bunun uluslararası “intelligence” servislerinin sevk ve idaresi, işte zaman zaman “üst akıl” olarak ifade edilen güçlerin buraya etkileri ayrı ayrı değerlendirilebilecek konular. Bunlar bağlamında da Irak’ta, Amerika Birleşik Devletleri tarafından Irak’ın işgalinden önce Kesnizani tarikatı adıyla bir tarikat olduğu ve orada tıpkı 15 temmuzda Türk Silahlı Kuvvetleri içinde asker elbisesi giymiş birtakım generaller nasıl FETÖ’nün emrine girmiş ve bir darbe girişimine kalkmışsa, Irak’ta da Kesnizani tarikatı yoluyla yüksek rütbeli subayların, generallerin benzer bir bağlılık şeklinde beyinlerinden yakalandığı ifade edilir.

Diğer taraftan, Pakistan’da da, sanıyorum Kadri cemaati olarak anılan bir yapılanma var. Bunun da örgütlenme şeması, dini Kur’an ve Peygamber’imizin sünneti dışındaki, sizin de ifade ettiğiniz, hep böyle rüyalara, algılara, görüşmelere -haşa- dayalı birtakım bağlantılara dayandıran bir cemaatin de Pakistan’da benzer bir çalışma yaptığı ifade edilir.

Eğer mümkünse, Kesnizani tarikatı Irak’taki ve bu Kadri cemaati veya tarikatı olarak anılan Pakistan’daki bu hareketlerin FETÖ’yle bağlantısını dikkate alarak bir değerlendirme yapma imkânınız olur mu?

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – “Kadirilik” dediniz, “Kadiyanı”...

BAŞKAN – Yok, Kadirilik değil, Pakistan’da, buna da, isminden kaynaklanan “Kadri cemaati” diyorlar. Yani Türkiye’deki Kadirilik olarak ifade etmedim, özellikle Pakistan diye söyledim. Belki açılımını hocam daha detaylı yapabilir.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Şimdi, Değerli Başkanım, memnuniyetle.

Atıfta bulunduğunuz konuda özel bir bilginiz yok. Ama Pakistan 1930’lu, 1940’lı, 1950’li yıllarda bizim coğrafyamızın en ümit verici ülkelerinden birisiydi. Yani yurt dışında okumuş epey insanı vardı, İngilizce yayımlar yapıyordu ve bir bakıma dinî bilgide yeni düşüncüyü temsil ediyordu. Yani Muhammed İkbâl oradan çıktı, “İslâm’da Dinî Düşüncesinin Yeniden İnşası” şeyi. Fakat giderek Pakistan bugünkü noktaya geldi.

Bir hatıramı sizinle paylaşayım, tam bunun merkezinde bir konu. Bu, deprem için, deprem sonrası heyet olarak gittiğimizde heyet üyeleri depremden zarar görmüş -o büyük depremde- hasar görmüş şehirleri gezdiler. Ben de oranın din ve evkaf bakanıyla buluşmayı daha uygun gördüm. İcaz-ül Hak, Ziya-ül Hak’ın oğlu, onunla iki saat kadar bir konuşmamız oldu. Benim de hiç unutmadığım önemli hatıralarımdan birisi. Uzun konuşmanın özeti şu, dedi ki: “Ne mutlu size ki siz din işini, cami, din, dinî bilgi konusunu resmî bir kalıba, yola soktunuz; kimin ne yaptığı belli. Bizim burada, 200 bin kadar medrese, 300 bin civarında cami vardır Pakistan’da. Ben şu İslamabat’taki büyük cami hariç kimin ne söylediğini, ne okuttuğunu, ne anlattığını bilmem.” Yani şimdi Pakistan’ın geldiği nokta bu. Yani herkes kendi ürettiği dinî kanaatleri, inançları, sapmaları din olarak telkin etmeye başladı ve Türkiye ile Pakistan’ın farkı da o oldu. Türkiye o yıllarda daha geriye belki dinî bilgi bakımından ama bugün çok daha iyi noktadayız.

Birkaç sene önce İstanbul’daki bir toplantıya, bu, din üzerine konuşmaya çağırdılar. Ben onlara Tevhidi Tedrisat’ın yani dinî eğitimin devletin gözetiminde, bilgisi dâhilinde, açık, şeffaf, hesabı verilebilir, ne okuttuğumuzun, ne anlattığımızın hesabını verecek tarzda yapılmasının önemini anlatacaktım; Pakistan temsilcisi benden önce çıktı, ne kadar yüreği yanmış ise Tevhidi Tedrisat’ın ülkeleri için son derece önemli olduğunu anlattı. Demin din konusunda yol ayrımındayız demiştik; Türkiye’nin, devlet büyüklerimizin, din ve ilahiyat alanında olanların Afganistan-Pakistan örneğini çok çalışması ve “Bugün Afganistan ve Pakistan bu noktaya niçin geldinin?” arkasındaki izleri araştırması gerekiyor. Gerçekten de Pakistan, yani kardeş ülke, dost ülke, yani sokakta yürüten herkesin “Türkiye” deyince gözleri ışıltılı olur. Ama o ülkede, gerçekten, bu, merdiven altı diyebileceğimiz karanlık, gizemli, esrarengiz, kendinden başkasından kaynaklanmayan, savruk, savrulmuş dinî bilgilerle insanların dine bağlılıkları âdeta tarumar edildi, insanların dine bağlılıkları âdeta tarumar edildi ve bir bakıma Pakistan ve Bangladeş’te bugünkü kaos ortamını hazırladı.

Tabii, dinî bağlılık devreye girince rasyonellik devre dışı kalıyor. Ülkenin ortak menfaatimmiş, masum insanların hakkıydı hukukuydu, bunlar cihatçı bir... Yanlış cihatçı tabii, bizim İslam'ın, Kur'an'ın dediği gibi değil de kendince, İŞİD tarzı, DEAŞ tarzı bir cihatçı anlayış zihinleri işgal ederse, artık o insanın tek bir doğrusu oluyor, o inandığı şey, saplandığı o şey. Onun dışında, ülke, insan, hak hukuk, din, din büyükleri; hiç bunların bir anlamı kalmıyor.

Bu Irak'taki hareketi, doğrusu, bilmiyorum ama Kadıyanlığın ve gizem üreten yani kapalı kapılar ardında şifahi inançlarla ayakta duran, sektör olmuş sektör hâline gelmiş, siyasal, sosyal örgütlenmesini artırmış dinî cemaatlerin ve dinî cemaat gelişmesinin her zaman risk taşıdığını; kendi alanında kaldığı sürece olmayabilir ama devlet bünyesi zayıfladığı vakit veya farklı kapılan kendilerine açıldığı vakit bir risk unsuru taşıdığını Irak örneğinde de, Pakistan örneğinde de görüyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Hocam.

Sözlerim yanlış anlaşılmasın, sorum yanlış anlaşılmasın diye şöyle bir ifade edeyim: Pakistan'da yani Pakistan'ın FETÖ'sü veya paralel yapısı olarak adlandırılan Muhammed Tahir-ül Kadri isminde bir kişinin öncülüğünde bir çalışmadan bahsediliyor. FETÖ'yle özellikleri oldukça birbirine yakın. Kendisine “şeyhülislam” diye hitap edilmesini arzu ediyor. Ama özellikle vaazlarıyla yani şifahi olarak kendine bağlıları etkiliyor. Çok iyi para topluyor, finans topluyor ve büyük bir serveti yönetmeye başlıyor. Pakistan'daki bu tepkiler üzerine de -bizim edindiğimiz bilgiler- daha sonra yurt dışına gidiyor. Tıpkı FETÖ'nün Pennsylvania'dan kendi bağlılarını, örgüt mensuplarını idare ettiği gibi, o da oradan hem büyük bir serveti yönetip hem de yine, kendi bağlılarını yurt dışından, Kanada'dan yönetmeye kalkıyor, böyle bir hareket.

Kesnizani tarikatı da Amerika'nın Irak'ı işgali öncesinde, özellikle Irak silahlı kuvvetlerinin üst kademesini... Hatta o günlerde, böyle, büyük isimlerle ve güç olarak bahsedilen o askerî üst idare gurubunun komuta kademesinin bir anda teslim oluşunu da buna bağlayan değerlendirmeler var; o bakımdan sormuştum.

Teşekkür ediyorum.

Hocam, tabii ki diğer Komisyon üyesi arkadaşlarımız sorular yöneltecekler ama ben bu bağlamda, son soru olarak şunu ifade edeyim: Geriye dönük eleştiriler ve otokritikler yapma zamanı da. Şimdi, burada emekli generallerimizi dinledik, eski Genelkurmay başkanlarımızı. Nasıl oldu da Silahlı Kuvvetlere bu örgüt sızdı? Yargıyla ilgili dokümanlar istedik, belki önümüzdeki günlerde yargının üstünden de aydınlatıcı bilgi alacağımız kişileri davet edeceğiz. Genelde hani “Benim kusurum yoktu.” diye bir savunma psikolojisine giriyorlar. Biz, bundan ziyade önümüze baktığımızda alınacak tedbirler yönünden her kurumun üzerine düşen bazı önlemleri de gündeme getirmesini bekliyoruz, arzu ediyoruz. Bu bağlamda da az önce sizin izah ettiğiniz, Diyanet İşleri Başkanlığında da eksiklik veyahut de noksanımız, hatamız olarak ifade ettiğiniz konular oldu. Ben şunu ifade edeyim: Hukuk açısından baktığımızda, elbette ki ifade özgürlüğü, din ve vicdan özgürlüğü, örgütlenme özgürlüğü, bütün bunlar da demokratik hukuk devletlerinin vazgeçilmezleri; suç işlemeden insanların zihnindeki düşüncesi yargılanamayacağı bir gerçek ama Diyanet İşleri Başkanı olarak sizin bu tecrübelerinizden yararlanıp dinî istismara, dinî değerleri kullanarak örgütlenme darbe girişimine varıncaya kadar tekrarlanmaması bakımından, Diyanet İşleri Başkanlığının bugüne kadar geriye dönüp “Şunları da yapsaydık keşke.” dediği konuları masaya yatırıp ileride de şunları yapalım diyeceği bağlamda hangi önlemler olabilir? Sanıyorum çok önemli bir konu, bu konuda da cevap verirseniz ondan sonra arkadaşlarıma söz vereceğim.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Memnuniyetle Değerli Başkanım.

Şimdi, o Pakistan'daki gelişmelerle ilgili, belki yetkim yok ama Abdülhamit Birişık var, tefsir profesörü ve orada doktorasını falan yaptı. Pakistan'ı en iyi bilenlerden birisi. Marmara İlahiyatta. Bir de Ankara İlahiyatta Sönmez Kutlu var, mezhepler tarihi profesörü. Profesör Abdülhamit Birişık, özel olarak ondan... Çünkü ben de aynı kanaattayım, buyurduğunuz gibi o hareketle Fetullahçı terör örgütü arasında bir paralellik var. Hatta Kadıyanıklıkla de var. O son gelişmelerle de bir paralellik var.

BAŞKAN – Sönmez Kutlu mu efendim?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Sönmez Kutlu, Ankara İlahiyattan ve Marmara İlahiyattan da Abdülhamit Birişık.

Bir de bu mehdici, mesihçi, deccalci hareketlerin İslam tarihindeki seyrini en iyi bilenlerden birisi Ahmet Yaşar Ocak'tır. Yani şu anda TOBB'da. Hacettepe'de profesördü. Düşünce tarihi profesörü.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Aynı zamanda heterodoks.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Harika bir insan. Bizim bu geçenki toplantımızda çok...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bence de Başkanım, Ahmet Yaşar Ocak'ı çağıralım buraya.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Ahmet Yaşar Ocak çok iyi bir isim.

BAŞKAN – Not aldım.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Özur diliyorum Hocam.

Şöyle: Tarihsel anlamda da bu son FETÖ şeyi aslında Osmanlı tarihinin süzülerek yaratanlar...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Değerli Başkanım, Komisyonunuzu meşgul etmek istemem ama ta birinci Hicri yüzyılda ortaya çıkan mehdici hareketle de benzerlik var. Mesela Emevî'ye karşı Abbâsî ihtilalinin oluşumunda bu beklenen kurtarıcı, mehdici anlayış, Allah'la, Peygamber'le görüşme motifleri bol bol işlendi. Yani bunların işlendiği her yer bir enfeksiyon alanıdır ve her an bir başka harekete, bir başka şeye dönüşebiliyor. Bu bakımdan, asıl sorunuza gelince, özeleştiriy yapmamız gerekiyor ve dürüst olmak gerekiyor. Yani bu konuda istisna yapmaksızın hepimizin daha dikkatli olması gerekirdi. Özellikle -hani hukuki planda demiyorum ama- Türkiye'deki bu İslam'ın ana, doğru, sahih geleneğine, bilgisine uygun olmayan dinî oluşumlar, inanışlar, telkinler hakkında hem ilahiyat fakültelerinin hem Diyanet İşleri Başkanlığının daha da dikkatli olması gerekiyordu, daha uyarıcı olması gerekiyordu. Diyanet İşleri Başkanlığı, biliyorsunuz bir devlet kurumu, yani gruplarla, cemaatlerle, dinî oluşumlarla belli bir mesafede olmayı ama onlarla da kavgaya girmeyi öteden beri prensip edinmiştir. Almanya'daki demin anlattığım da onun içindi. Yani bir zamanlar Diyanet İşleri Başkanlığı, belki Almanya'da dinî cemaatlerle kavgaya ederek kendine yer edinmiş olabilir ama artık bu kavgaya cemaate yansınca gönüller ayrılıyor, öfkeler kabarıyor, aynı safta namaz kılan insanlar veya aynı dine, peygambere mensup insanlar birbiri hakkında olumsuz düşünmeye başlıyor. Biz "Herhangi bir siyasi saikle değil, dinin, Peygamber'in, Kitabın, Kur'an'ın birleştiriciliği sebebiyle bütün cemaatlere eşit mesafede olalım; içimize, bünyemize almayalım ama onlarla da kavgaya girmeyelim." politikasını sürdürdük. Tabii bu riskli bir politika. Bu sefer ne oldu? Bünyemize almadık ama dinî cemaatlerin neşriyatıyla ilgili, yaptıkları yayınlarla ilgili Diyanet İşleri Başkanlığı toplumu uyarıcı görevini yapmakta biraz çekimser davrandı çünkü bir kavgayı sürdürmek, ateşlemek arzu etmiyoruz. Mesela, ben, bugün -onu da ara cümle olarak arz edeyim- bir dinî cemaatin kitaplarının Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayınlanmasını ben şahsen doğru bulmam. Diyanet İşleri Başkanlığı bugüne kadar sürdürdüğü çizgisini sürdürmek zorundadır. Eşit mesafede dursun. Çok riskli ve işte bu Fetullahçı terör örgütünün kullandığı gibi dinî istismarlar olduğu vakit o konuda toplumu aydınlatmalı, ilahiyatçılar aydınlatmalı, sadece Diyanet de değil. 100 küsur ilahiyat fakültemiz var bizim. Bu ilahiyat

fakültemizdeki hocaların ilk görevi toplumda ne olup bittiğiyle ilgilenmektir. 3'üncü, 4'üncü, 5'inci yüzyılla ilgilenmek sorumluluklarımızı yerine getirdiğimiz anlamına gelmez ama bugün, maalesef -öz eleştiri yapmak gerekirse- ilahiyat fakülteleri de hâlâ geçmiş yüzyıllarla vakit kaybetmekte ve bugün İslam dünyasında ne olup ne bitiyor, ilgilenenimiz çok az.

Birkaç yıl önce, ben, İstanbul'da bir toplantıda Afrika Araştırmalar Merkezi Başkanını dinledim. Harika ve şahane bir sunum yaptı ama o kadar da ürkütücü ve üzücü sunum yaptı. Afrika'nın dinî cemaatler, tarikatlar, örgütler ve dinî istismarlar açısından nasıl parçalandığını -Boko Haram başta olmak üzere- ve bugünkü noktaya nasıl geldiğini şemalarla, rakamlarla anlattı. Onu bulabilirsem -bir İngilizce tebliğdi- zatalinize göndereyim. Yani Pakistan örneği, Irak örneği, Afrika örneği hep önümüzde ve defalarca biz bu filmi gördük, yaşadık, bu acı tecrübeleri yaşadık. Diyanet İşleri Başkanlığı iyi ki var Türkiye'de. Yani birçok önemli işler yaptı, önemli aydınlatmalar yaptı, çok önemli neşriyat yaptı ama bu dinî cemaatlerin dinin ana gövdesinin dışında kalan, artık istismar sayılabilecek, Allah'la, Peygamber'le görüşme, kutup, aktâb, kurtarıcılık, yani müceddidlik, Mesihlik, mehdilik. Televizyon ekranları var akşama kadar mehdi propagandası yapan veya Değerli Başkanım, uydu televizyonundan Anadolu'da yayın yapan en az 15-20 tane dinî yayın var. Bunların her biri, tamam dışlamayalım, kızmayalım, ötekileştirmeyelim ama her biri sorunlu yayınlardır. Oraya çıkanın ne dediğini bir ekip izlesin, hakikaten tüyler ürpertici dinî telkinler olmaktadır ve bu insanımıza yazık. Yani o televizyonlarda sahte bal satılmasını daha ehven bir durum görürüm. Ne olur? En fazla sahte baldan şeker hastası olur, sağlığına zarar verir. Ötekinde adamın zihin dünyası altüst oluyor. Yani o uydu televizyonlarında hâlâ devam ediyor ve bu konuda da sadece Diyanete "Git bunlarla mücadele et." demek de yeterli olmaz. Yani biraz Türkiye'deki dinî işlerin, işte yüce Meclisimizin, devletimizin, devlet ricalinin bu konularla biraz ilgilenip Türkiye, yani özgürlükleri kısıtlayalım anlamında değil bunlar ama bu dinî eğitim, dinî telkin işi toplumu giderek -işte bu örnekte gördüğümüz gibi- ortadan ikiye ayırabiliyor. Birçok iyi niyetli, masum insanı suçlu konumuna düşürebiliyor, hayallerini yıkıyor. Mesela iyi niyetle bunlara destek olmuş, burs verdiğini zanneden birçok insan iki defa darbe yedi bugün. Bütün hayalleri, umutları yıkıldı bir din istismarcısının peşinden gittiği için. O insanın yaşadığı travmayı hayal etmek mümkün bile değil. Bir de şu anda toplum tarafından, hukuk düzeni tarafından takibat altında. Bir başka açıda ikinci bir travma da o. İki arada kalmış bir geniş insan grubuyla karşı karşıyayız. Bütün bunlarda hepimizin ortak paydası var, sorumluluğu var. Şahsen "Benim hiçbir günahım yok, ben vaktiyle bunları söylemişim." demeyi ben dürüstlük saymam.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Sorduğum soruyla ilgili bir düzeltmeyi yapayım. Hani Diyanet İşleri Başkanlığında Dinler Arası Diyalog Daire Başkanlığı diye sormuştum. Arkadaşlarım hemen Diyanetin şemasından getirdiler. Diyanet İşleri Başkanlığı Dış İlişkiler Genel Müdürlüğüne bağlı Dinler ve Kültürler Arası İlişkiler Daire Başkanlığı adıyla varmış. Bununla da sorumu düzeltmiş olayım, zaten siz cevap vermişsiniz.

Çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, Sayın Mehmet Erdoğan, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hoş geldiniz efendim.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Hoş bulduk.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İslami değerlerin bu süreçte zarar görmesini vurgulamanız gerçekten önemli bir konu çünkü bu cemaat yapılanmalarıyla birlikte toplumun kafa karışıklığı sürekli olarak artmaktadır. Şimdi, önümüzde bir tane paralel yapı var ve bununla devletimiz çok ciddi bir enerji

kaybetmektedir. Sadece bunların değil de bütün cemaatlerin yapılanmaları hakkında, yarın bunların da yeni paralellere dönüşüp dönüşmeyeceği konusunda Diyanetin bugüne kadar yapmış olduğu bir çalışma var mı?

Epey sorum var, tek tek sorayım müsaade ederseniz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Tabii, memnuniyetle.

Şahsi kanaatimi soruyorsanız, bu sivil, sosyal bir örgütlenme olarak elbette hukukun belli özgürlük alanı var, ona bir şey demem ama ben böyle gizemli dinî cemaatleşme çizgisinin her birinin benzeri riskler taşıyabileceğini ve o ilişki ağına girdiği vakit evrilebileceği gibi bir kaygıya sahibim. Yani Diyanet İşleri Başkanlığı bu çizgilerin hep dışında kalmıştır. Ama Türkiye’de konu sadece Fetullahçı terör örgütü sebebiyle bir konu değildir. Türkiye’deki -sorunuzda o var- dinî cemaatleşmelerin dikkatle izlenmesi ve kendi alanında kalması. Siyaset ve ticaret ve eğitim, üç alana kaydığı sürece zihinlerde benzeri sapmaların yaşanabileceğini ve bunun da ileride bir başka boyuta doğru evrilebileceğini ben şahsen düşünürüm. Tarih boyunca böyle oldu, Mehmet Bey. Yani on dört asırlık İslam tarihi boyunca bu ne zaman sahanın dışına çıkmış ise alanın, dinin açık, seçik doğru, Kur’an, sünnet, sahih, dinî gelenek ve bilgi dışına çıkmışsa hep orada başka oluşumların oluşmasına zemin hazırlandı ve kaymalar oldu, sapmalar oldu. Bu bakımdan da bu konu sadece Diyaneti değil, toplumun güvenliğiyle, geleceğiyle ilgilenen her kurumu, tabii devletimizi, Meclisimizi de ilgilendiriyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, 2006-2007’den itibaren özellikle Avrupa’da Kutlu Doğum haftalarının birlikte kutlanması konusunda yaptığımız çalışmalarda bu FETÖ grubunun hep ayrı davrandığını söylediniz. Bu konuda kamuoyunu bilgilendirecek herhangi bir çalışmanız oldu mu? Ben hatırlamıyorum ama belki benim dikkatimden kaçmış olabilir.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Kamuoyu zaten onların ayrı davrandığını, ayrı Kutlu Doğum yaptığını görüyordu ve biz onların şeyine iltifat etmeksizin kendi programımızı yürütüyorduk.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, bu konuda tabii Diyanet belki çok inisiyatif almadı. Akademisyenler, özellikle ilahiyat fakülteleri yeterli inisiyatif aldı mı?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Hayır, ikisi de almadı. Yani ikisinin de yapması gereken... Ama Mehmet Bey, bugün buradan bakınca böyle görüyoruz. Yani o günün şartları içinde değerlendirmek de gerekir, yani ben şimdi çok haksızlık da etmeyeyim. Bu alanla ilgilenen mesela din psikolojisi, din sosyolojisi hocalarımız var, akademisyenler var. Zannedersen, on, on beş tane tez çalışması yapılıyor bu konuda. Dinî cemaatler, bu Fetullahçı terör örgütünün dinî şeyleriyle ilgili yapıldı ama onlar akademik çalışma olarak kaldı ve Diyanetin de, devletin de resmî olarak gündemine pek girmedir.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, tabii, Diyanetin içinde de cemaatin belli bir yapılanması var, özellikle bu son 15 Temmuz sonrası ihraçlarla ilgili ortaya çıkan tablo var.

Şimdi, diğer kurumlardaki konu da belki dinden, Diyanetten uzak insanlar için hani “Bunlar sevimli çocuklar, alını secdeye geçen çocuklar.” Şu gibi, bu gibi sempati yaydıkları alanlar var. Diyanet gibi bence... Benim açımdan Diyanetin yeri farklı. Ben yirmi beş yıl idarecilik yapmış, taşrada Diyanet teşkilatıyla birlikte görev yapmış bir insanım ve Diyanetin çizgisini de çok yakından takip eden bir insanım. Türkiye’de cumhuriyetin ilk yılları, tek parti dönemi, çok partili dönem, darbe dönemleri, 28 Şubat dönemi dâhil Diyanetin çizgisinde çok değişiklik olmamıştır. Diyanette bu dinî değerlere zarar verme konusunda en ufak bir kırılma görmedim. Ben bu konuyu özellikle 28 Şubat sürecinde dikkatime giren bazı hususlardan dolayı geriye dönük de bir miktar inceledim. Şimdi, bu yapının içerisine

cemaatin sızması benim aklıma pek sığmıyor. Bu nasıl olmuştur? Özellikle cemaatin yurt dışındaki bu yüksek ücretli kadrolara ilgisi sizin döneminizde olmuş mudur? Bu konuda size, o görevlere atanma konusunda kendi başka güçlerini kullanarak bir telkinde bulunulmuş mudur? Bunu merak ediyorum, bu konuda bize biraz izahat verebilirseniz çok mutlu olurum.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Mehmet Bey, memnuniyetle.

Bir defa, ben Diyanet İşleri Başkanlığı hakkındaki o olumlu kanaatinize teşekkür ederim ki bana göre de öyledir yani Diyanet İşleri belli bir çizgiyi hiç bozmamıştır. Diyanet İşleri Başkanlığında Fetullahçı terör örgütünün yapılanmasının, kadrolaşmasının en alt düzeyde olduğu kanaatine sahibim, bu benim şahsi kanaatim. O rakamlar sizi aldatmasın. Yani, bir defa üst düzey, iyi bir ilahiyat eğitimi almış kişinin böyle cemaatin peşine gidip kapılanması çok zor, onu açık yüreklilikle söyleyeyim. Yani, bizim ilahiyat akademisyenleri arasında iltifat eden hiç yok denecek kadar azdır, sadece ekonomik çarka girenler vardır, zihniyet olarak değil de. Aynı zamanda bu örgüt ekonomik de bir örgüt. Birçok yayınevi var, imkânlar sunuyorlar falan. Böyle olduğu için ekonomik nimetler çarkına girenler vardır ve Diyanet İşleri Başkanlığında açığa alınanların önemli bir kısmı da iyi niyetle bu iyi ilişkiler içinde olanlardır. Yoksa ben örgütte görev almış bir ilahiyat mensubunu çok zor tahayyül ediyorum.

Ama, tabii, şu soruyu sorsanız ona cevap veremem, bakın, sizin sorunuzu ben sorayım: Mesela, bir tefsir profesörü yani örgütün en üst düzeydekilerinden birisi o, isim vermeyeyim. Otuz yıl Kur'an-ı Kerim'i ve tefsir okutmuş bir kişi de örgütün en üst düzeyinde olabilir ve biz onunla birkaç defa görüştük. Onu ben şimdiye kadar izah edebilmiş değilim, bakın, onu söyleyeyim; bu da benim itirafım. Otuz yıl tefsir okutmuş, Allah'ın kelamını okutmuş, doğruyu yanlış okutmuş bir kişi, sorduğumuz vakit "Hiç haberim yok, hiç bilgim yok." falan diyen birisi, daha sonra bakıyorsunuz ki bütün olayların sonuna kadar içinde. Ben bunun izahını yapamadım. Benim ilmimin yetmediği bir nokta bu. Niye? Çünkü o kişi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bahattin Özdemir, değil mi?

BAŞKAN – İsim vermeden...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Değerli Başkanım, isim vermeden şunu arz edeyim: O kişi, bizim İslam ansiklopedisinin kapanışı sebebiyle, sonlanması sebebiyle bir program olmuştu, orada da Sayın Cumhurbaşkanımız "âlim müsveddesi" falan gibi bir şey demişti örgütün başı için. Daha sonra o tefsir profesörü bir kişiyle geldi Tayyar Bey ile bana. Randevu aldı Tayyar Bey'in odasında. Dedi ki: "Siz 'âlim müsveddesi' dendi, 'sahte âlim' dendi, buna bir şey demeyecek misiniz, siz tanıyorsunuz, sizin mensubunuz, bir şey demez misiniz?" Ben dedim ki o zaman: "Siz bir dinî cemaat idiniz, bir dinî hizmet grubuydunuz, bu kadar siyasetin içine, bu kadar uluslararası ilişkilerin içine niçin girdiğinizi açıklarsanız ben ondan sonra size cevap vereceğim." Tayyar Bey de "Siz niye bu kadar siyasetin içine girdiniz, onu açıklayın ondan sonra sorunuza cevap vereyim" dedi. Bu tefsir profesörü "Ha, öyle mi diyorsunuz." dedi, çekti gitti. Hiçbir şey diyemedi. Yani, hiçbir şeyden haberinin olmadığını falan söylüyordu. Yani, Mehmet Bey'in sorusunun daha büyüğü bu soru. Yani ilahiyatçılar genelde iltifat etmemiştir. Yani rakamlar da ortada, benim samimi kanaatim. Diyanetin üst düzey mensupları hep mesafeli olmuştur bütün dinî cemaatlere, sadece ona değil. Ama zaman zaman ta baştan itibaren, tabii 2007, 2008'den itibaren diyanet ve ilahiyatlarla ilgilendikleri için yavaş yavaş kendi akademisyenlerini yetiştirme yoluna da gitmiş olmalılar. Mesela, Marmara İlahiyata belli arkadaşları soktular, kendi ilahiyat fakülteleri var, oraya aldılar falan. Öyle zannediyorum ki uzun vadede imkân olsaydı belki on yıl sonra belki 50-100 tane kendi akademisyenleri yetişecekti. Din alanına, ilahiyat alanına geç intikal etmeleri sebebiyle belki de yoksa ki o konuda iddialı olamam yani "Asla kimse geçit vermezdi." diyemem.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, sunumunuzda çok güzel bir konuya değindiniz. Tevhidi Tedrisat Kanunu, Pakistan’daki örnekten dönerek oraya geldiniz. Tabii ki Diyanet belki bütün eğitimi düzenleyecek değil. O Millî Eğitim Bakanlığının işi ama Diyanetin kendi alanıyla ilgili olarak şimdi Türkiye’de çok sayıda dinî yayın var. Şimdi Kızılay’a gitsek ya da bir kitap fuarına gitsek hangi yayını kim yapmış, bunu anlamamız mümkün değil. Hani üniversitelerin yaptıklarını, ilahiyat fakültelerinin yaptıklarını da bir kenara tasnif ediyorum ama onun dışında herkes bir dinî yayın yapıyor bu ülkede. Belki hukuki olarak da buna bir engel yok. Ama, İslam diniyle ilgili olarak yayınları inceleyen bir yapısı var mı Diyanetin? Bugüne kadar böyle bir şey yapıldı mı? Eğer bugüne kadar yapılmadıysa bundan sonra böyle bir şeyin yapılmasına ihtiyaç olduğunu düşünüyor musunuz?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Başkanım cevap verebilir miyim?

BAŞKAN – Tabii, buyurun, lütfen.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Mehmet Bey, teşekkür ederim, bu konuyu da açtınız.

Şimdi, geçen hafta Marmara İlahiyatta Marmara İlahiyat Fakültesi Dekanı ve oradaki din sosyologlarıyla bir toplantı yaptım ben. Bir de bir Kur’an Araştırma Merkezimiz var, onun şeyi. Türkiye’de bir sivil örgüt var Hazar Grubu diye, belki Sayın Kavakcı bilir. Şimdi, Türkiye’de en çok satan dinî kitaplar üzerinde bir çalışma yapalım, Türkiye’deki dinî hareketlilik, dinî düşüncedeki yönelişler nedir diye, çok acı bir sonuç ortaya çıktı: Türkiye’de en çok satan 20 kitabın 20’si de sorunlu kitaplardır. İsim vermeyeyim, 20’si de din konusunda zihinleri iyice alıp bir taraflara doğru savuran kitaplardır ve vahim bir durumdur. En çok satan 20 kitap. Şimdi, bir çalışma grubuyla onlar üzerinde çalışılıyor. Diyanet İşleri Başkanlığında Din İşleri Yüksek Kurulu öteden beri dinî neşriyatı takip eder, o neşriyatın ihtiva ettiği sorunları hep rapor hâline getirir. Ama tabii genellikle kamuoyuyla paylaşılmaz bunlar. Paylaşılmamasının sebebi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Kamuoyuyla paylaşılması lazım ki vatandaş burada kendisini korusun yani.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – İşte, o Diyanetin politikası.

Biraz önce onu arz ettim. Yani dinî gruplarla Diyaneti tek başına mücadeleyle sevk edemeyiz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Diyanet niye tek başına olsun? Diyanet bu devletin çok aktif bir kurumu yani.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Tamam işte. Yani şimdi siz değerli vekillerimiz, devlet, devlet politikası hâline gelir de “Bu din, dinî bilgi, dinî eğitim belli alanlarda yürümelî, bunun dışındaki alanlara taşmamalı ve bu belli bir kontrol gerekir.” şeklinde bir noktaya doğru giderse elbette Diyanet üzerine düşeni yapacaktır ama Diyanet İşleri Başkanlığını -yani benim şahsi yorumum- dinî gruplarla mücadele eden bir konuma sevk etmek Diyanet İşleri Başkanlığını son derece yıpratıcı olabilir çünkü zaten dinî gruplar öteden beri Diyanetle ve ilahiyat fakülteleriyle uğraşırlar Mehmet Bey, siz biliyorsunuz yani uğraşırlar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Doğrudur. Onların görevi o, ona bir itirazım yok.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Diyanet de onlarla cedelleşme yerine bir üst şemsiye olarak hepsini bilgilendiren, hepsine din hocalığı yapan, konumda olan yani onları azarlayan, dışlayan değil “Siz şunları yanlış yapıyorsunuz” falan diye uyarın konumdadır. Diyanet İşleri Başkanlığı bu açıdan uyarıyor ama bir kavgaya girerek değil...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Etkili oluyor mu peki?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Belli ölçüde oluyor ama şimdi, Sayın Vekilim, etkili olması mümkün olmayabilir. Nasıl? Bir dinî cemaat kendine bağlıların zihinlerini perçinler, bütün kapıları kapatır, “Ne duyarsanız yanlışdır, ne duyarsanız iftiradır, şeyhiniz size ne diyorsa doğru diyordur, onun yanlış bir şeyini görürseniz, o, şeytandır.” diye telkinde bulunursa artık bütün kapılar kapanmış demektir. Yani, Diyanet İşleri Başkanlığının ona hulul etmesi, etki etmesi mümkün değil. Yani zaten bu Fetullahçı terör örgütünün ortaya çıkışı da dışı karşı bütün antenleri, pencereleri kapatması sebebiyle oldu. Yani, bu dinî cemaatlerin ilk görevi içe kapanmadır. Ayrı bir aidiyet oluşturmaz, Müslüman kimliğinden öte bir iç alt aidiyet oluşturmaz. Bakın, bugün İslam dünyasında Müslüman kimliğinden öte mezhep aidiyeti oluşturan Irak’ta sorun yaşadık, Afganistan’da sorun yaşadık. Dinin kendisi zaten bir aidiyet. Onun da belli bir ölçüde tolere edilmesi lazım, tek ona yüklenmemesi lazım aidiyetin. Ama dinin alt gruplarındaki aidiyetler toplumda çatlağı büyütür, nefreti büyütür, öfkeyi büyütür. İşte, bu dinî gruplar alt aidiyetler oluşturdukları için kapıları kapatıyorlar ve dışarıya karşı bütün antenler kapanıyor.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Yani, alt aidiyetlerin çoğalmasını engellemek, insanların İslam kimliği içerisinde buluşmasını sağlamak bu aşağıdaki ayrışmayı birazcık daha azaltmak için bir proje var mı Diyanette?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – El birliğiyle yapmalıyız. Diyanet o gayret içinde oldu her zaman ama tabii bunu yüzde yüz başarmak çok zor Mehmet Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, demin sorduğum bir soruya cemaatlerle ilgili dediniz ki “Eğitim, siyaset, ticaret alanına girdiyse cemaatte sorun başlar.”

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani, artık enfeksiyon alanı oluşmuştur. Mutlaka olur değil, olabilir, öyle bir evrilme riski vardır.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Enfeksiyon hâli oluşmuştur.

Bu manada, Türkiye’nin şu anda karşı karşıya olduğu önemli sorunlarından bir tanesi de tabii ekonomik alanda faiz tartışmaları İslam tarihi boyunca devam etmiş bir tartışmadır. Şimdi de Türkiye’de ve diğer bazı İslam ülkelerinde faizsiz bankacılık yaptığını iddia eden kurumlar var. Şimdi bunlardan bir tanesiyle irtibatlı olan vatandaşlarımız da bu 15 Temmuzun hakikaten sıkıntılı pozisyonundaki insanları. İsim de vereceksek kamuoyunda da verildiği için bence çok sıkıntı yok. Bank Asyayla irtibatlı olan vatandaşlar da şimdi potansiyel suçlu olarak yaptırımlarla karşı karşıya. Diyanetin bu bankaların yapısı, işleyişi, faiz, faizsiz neyse bu konuda bir çalışması, bir fetvası oldu mu bugüne kadar? Bunlar gerçekten faizsiz bankacılık yapıyorlar mı? Bu konuda söyleyebileceğiniz ne var?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Mehmet Bey, bu daha çok akademik bir konu, akademisyenlerin konusu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Akademisyenler bu konuda fetva... Din İşleri Yüksek Kurulu Diyanete bağlı.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Şimdi, ben bu konuda konuştum. Ben bu konuda yaptığım yayınları size özel olarak göndereyim. “Türkiye’de faizsiz bankacılık, katılım bankacılığı ve İslam’ın faiz yasağı ilişkisi nedir?” konusunda birkaç çalışmam oldu, sunumum oldu, onları size göndereyim ama Diyanet İşleri Başkanlığı tabii hukuki açıdan devletin kurduğu, onayladığı, meşru gördüğü kurumlar konusunda... Gerçi Diyanetin Asya Finansla çalıştığını hiç düşünmem, çalışmamıştır. Daha çok resmî bankalarla çalışır ama hiç ihtimal vermiyorum. Bu faizsiz finans kurumlarıyla ilgili Diyanetin bir fetvasını da hatırlamıyorum lehte veya aleyhte.

BAŞKAN – Din işleri Yüksek Kurulunun belki hukuk kuruluşlarında...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Bilmiyorum ki Sayın Başkanım.

Mehmet Bey, siz “Diyayette az çok bilgim var.” dediniz. Bir kurum “Benim yaptığım iş faiz değil, kâr ortaklığı.” diyorsa hiç kimse “Sen faizcilik yapıyorsun.” diyemez ama kim diyebilir? olayın mahiyetini araştırıp iyi bir bankacı, iyi bir ekonomist ancak o konuda analiz yapabilir. Bizim ilahiyat fakültesi hocalarımızın yani fıkıh hocalarımızın -mesela benim branşım fıkıh- bir finans kurumu hakkında kanaat sahibi olması için mevcut bilgileri yeterli değil yani bankacılık bilgileri yeterli olmaz çünkü bankacılık ve ekonomi ayrı bir alan. Konuyu dağıtmak için demiyorum ama bizim bildiğimiz, hicri 3’üncü, 4’üncü asırdaki tarım ve trampa ekonomisindeki faiz ve ribâ alanıdır. 3’üncü, 4’üncü asrın artık kapalı tarım ve trampa ekonomisinin yerini yeni bir dünya aldı, yeni bir ekonomik alan aldı yani bizim yeni alana intibak etmemiz ve yeni alanın verilerine göre konuşmamız çok zor. Aldığımız eğitim ve edindiğimiz bilgiler buna yeterli olmaz, bunu da bir öz eleştiri olarak görün.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - Yani bu eksikliğin giderilmeden bugünkü insanların değişen... Şimdi, İslam dini son din olduğuna göre, bundan sonra insanlık tarihi var oldukça artık bunu da değerlendirecek, bu konudaki insanların ihtiyaçlarını...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – İlahiyatların bu alanda çalışması lazım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) - ...giderecek bir çalışmayı da herhâlde bir başkası yapacak değil yani.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Mehmet Bey, ilahiyatlar da İslam ekonomi alanında ana bilim dalı da yeni kuruldu, bir iki yıl oldu yani daha yeni yeni...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Olması gereken husus bu yani.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani İslam dünyasındaki ekonomik gelişmeler nedir, bu ekonomik gelişmelerin dinî açıdan değerlendirilmesi nedir konusu daha bir iki yıllık bir geçmişe sahip.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Son bir soru izin verirseniz.

BAŞKAN – Peki, tamamlayalım Mehmet Bey.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Siz uzun yıllar Diyanet İşleri Başkanlığı yaptınız veya, işte, kırk yıldır da bu ilahiyat alanının içerisindeyiz. Bugüne kadar yani yapılan eksiklik, yanlış bir sürü şey olabilir ama size göre Türkiye’nin bu 15 Temmuz gelme sürecinde din alanında, diyanet alanında eksik bırakılan en önemli nokta neresidir? Bundan sonrası için de, yeni bir 15 Temmuz yaşamamız için, yeni paralellerle karşılaşmamız için muhakkak olmazsa olmaz diyeceğiniz çözüm önerisi nedir?

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Kısaca söyleyeyim, zaten daha önce de ifade ettim. Yani Diyanet İşleri Başkanlığının dinî örgütlere, yapılanmalara kapısını açmadığı çok açık. Kadrolaşma açısından çok ciddi bir kusuru yok yani onları bünyesine almadı ama Diyanet İşleri Başkanlığı geçmişte ilahiyatlar ve Diyanet İşleri Başkanlığının -kendi dönemimi kastederek- bu dinî cemaatlerin topluma verdiği dinî telkinler konusunda daha da net uyarıcı olması gerekirmiş, öyle anlıyorum. Yani böyle gizemli bilgiler, Allah’tan, peygamberden, doğrudan alınmış bilgilerle insanların zihinlerini ipotek altına alan bir dinî telkin karşısında Diyanet İşleri Başkanlığının çok iyimser olmaması ve daha net bir tavır sergilemesi gerektiğini bugün daha iyi anlıyoruz ama o görev hâlâ devam ediyor, bugün hâlâ aynı, benzeri telkinler topluma yapılıyor; yapan 20 tane kitap, en az 20-

30 tane mahallî yayın dedim. Bu konuda hâlâ ilahiyatların sorumluluğu, diyanetin sorumluluğu devam ediyor. Uyarıcı olmak yani insanların elini ayağını tutacak değiliz ama en azından doğru bildiğimizi söylemek gerekiyor. Mesela, bizim, iki hafta önce yaptığımız “Beklenen Kurtarıcı Sempozyumu” bu sorumluluğumuzun bir parçasıydı, doğru bildiğimizi söyleyelim dedik. Yani biz kimseyle kavga etmeksizin “Biz böyle düşünüyoruz, böyle inanıyoruz, dinimizin doğru bilgisi budur.” diyelim, insanlar alır veya almaz. O, onların meselesi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Ravza Kavakcı Hanımefendi, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Hoş geldiniz Sayın Hocam. Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederiz.

Bize mehdici, Mesihçi, Deccalcı düşüncenin tarihteki örneklerinden bahsettiniz. Daha önce bazı konuşmacılarımız da Cizvit tarikatının yapılanmasına benzetmişti eğitim üzerine yayımlarını dikkate alarak. Biz de bazen Avrupa’da Opus Dei’ye benzetiyoruz, Amerika’da Teksas’ta Waco’da David Koresh hadisesi vardı, yakalanacağını anladığında toplu olarak yangınla, yakarak kendilerini intihar etmişlerdi, böyle bir fecaat olmuştu.

15 Temmuzda bu insanlar sokağa çıktılar ve daha önce masum, eğitim üzerine faaliyet gösteren bir hareket gibi gözükünce bu hareketin parçası olan insanlar da bana göre o gün asıl yüzlerini gösterdiler ve masum vatandaşları katletme noktasına kadar gittiler. Demin, gerçi, biraz cevap verdiniz, ilahiyat profesörlerinden de örnek vererek. Şunu bir türlü ben anlayamıyorum: İslam’ın temel prensiplerini bilen bir insan, kendisini Müslüman olarak tanımlayan bir insan nasıl bu kadar gözü kör olabilir ve bunu İslam adına yaptığını düşünebilir. Unsurlar arasında... Çünkü bu hareketin bir İslami endişesi de yok gibi ama var gibi de, o kısmında benim kafam çok karışıyor. Yani eğer İslami endişesi varsa haramları işlemekten uzak durur ama doğrudan insanları katletmek yani bir insanın hayat hakkını engelleyecek kadar büyük bir günahı gözünü kırpmadan yapabiliyor daha büyük bir sevap bekleyerek. Yani buradaki çelişkinin anlaşılması için ne yapmak lazım? Küçük çocukların eğitimini anlıyorum, küçük çocuk ne söylerseniz, onun eğer bir şekilde kendisi yanlışını düşünmezse ona inanır ama yetişkin insanlar, ilahiyat profesörleri -bir de ilahiyat profesörü, hafız olan yani Kur’an-ı Kerim’i de ezberlemiş ama belki kalbine indirememiş, başka bir tabirle sadece ezberde kalmış, beyinde kalmış, kalbine indirememiş insanlar- ya da fizik profesörleri ya da bir alanda uzman olan insanlar nasıl oluyor da bunun pençesine düşüyor ve bu kadar şey bir şekilde kendilerini -hani inanç açısından baktığımızda- doğrudan yanlış yöne, cennet değil de farklı bir yöne götürüyorlar?

Diğer sorularımı da sorayım mı yoksa bir bir mi şey yaparsınız?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Siz bilirsiniz.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Bir tanesi bu.

Diğeri, benim de bu gruba ait arkadaşlarım vardı ama her zaman, belirli dönemlerde, kırılma noktalarında hep itikadî yönden ayrı düşmüştük, hep rahatsız olmuşum, hep huzursuz olmuşum. En sonunda da “Siz İslam’a hizmet ettiğinizi zannediyorsunuz ama bir düşünün, bu işte sıkıntı var.” demiştim. Siz, kendi hayatınızda, Diyanet İşleri Başkanlığı yaptığınız dönemde de bu sıkıntıyı çektiniz mi? Çünkü ortada bir suç unsuru yok ama İslami açıdan çok problemlî bir şey var, onu sormak istiyordum.

Bir tanesi de, bir dönem Amerika'da mesela "Real Furkan" diye bir kitap çıktı, Irak'ı Amerika'nın işgalinden sonra. Kur'an-ı Kerim, yeni Kur'an-ı Kerim versiyonları üretmeye çalıştılar, bir parça Hristiyanlık geleneğinin asıl orijinal kitaplara sahip çıkamaması ya da insanlığın çıkamamış olmasının belki bir tezahürü olarak bu harekette de böyle bir dış bağ olduğunu düşünüyor musunuz hem itikadî söylem açısından hem de belki başka alanlarda, ekonomik olabilir, başka bir şey olabilir?

Son olarak da, hemen toparlıyorum, ilahiyat eğitiminin de belki yeterli olmadığını, kendisini geliştirmesi gerektiğini söylediniz. Biraz evvel de Sayın Vekilim "Belirli konularda karar alınması lazım." dediler, "Bazı noktalarda hiç ses çıkmamış Diyanetten." dediler. İslam âlimlerinin dünya çapında bir araya gelip bir fetva, günlük şeylerle alakalı -şimdi sosyal medya zamanında yaşıyoruz, şartlar değişti, Kur'an-ı Kerim'in klasik anlayışından farklı yeni yorumlar yapılması gereken alanlar da var- böyle bir uluslararası İslam âlimleri konseyi kurulması gerektiğini düşünür müsünüz?

Son sorum demiştim ama bir de şunu da söyleyeyim: Son dönemde -özellikle Ramazan öncesinde- her seferinde -gerçi bu toplumsal bir sıkıntı- "Çiklet çiğnemek orucu bozar mı?" gibi her Ramazanda defaatle duyduğumuz şeyler var ve televizyon programlarında sayın hocalarımız aynı meseleleri, aynı temel meseleleri açıklamak mecburiyetinde kalıyorlar. Sizce bu örgütün bu kadar kuvvetlenmesinde -toplumdaki bu yüzeyselleşme mi diyelim tam bilemiyorum ama- toplumun bu tip şeylere itibar etmesinin de sebebi var mı?

Çok teşekkür ederim.

Sağ olun, teşekkür ederiz tekrar, geldiğiniz için.

BAŞKAN – Buyurun Hocam.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Efendim, her biri diğerinden önemli sorular.

Şimdi, tabii, ben, açık konuşmak gerekirse, bir insanın hem dindar hem bu kadar gözü dönmüş, vahşi, katliamı tecviz edebilen bir insan olmasını hâlâ çözebilmiş değilim Ravza Hanım. Tarihte Cemal ve Siffin olayları var, Kerbelâ acısı var, bakın, şimdi, yani hilafet kavgaları var ve yüzlerce değil, binlerce, on binlerce insan öldü ve ben onları anlamakta zorlanıyordum yani sahabe birbirine kılıç çekmiş, biri diğerini öldürmüş, Peygamber'in torunlarını hunharca şehit etmişler falan. Yani nasıl bir Müslüman bunu yapabildi ve üstelik onu yapan insanlar da, işte, "Bu sineğin kanı abdeste engel olur mu?" falan gibi de böyle naif sorular da sormuşlar. Ve biz bunları hakikaten bir hikâye, menkıbe gibi görüyorduk ama son yaşadıklarımız bütün bunların hep bir realite olarak aramızda yaşayabileceğini, dinin iyi anlatılmadığında, iyi öğretilmediğinde dinî bağlılıkların aynı zamanda sorun üretebileceğini de bize gösterdi. Yani sorun üreten din değil ama kutsala bağlılık endazesini kaçırır, ölçüsünü kaçırır, Allah'ın, Peygamber'in razı olmadığı bir noktaya doğru giderse artık sorun üretmeye başlıyor. Onun için de "Sadece dinî kimlikle yetinmek ve bütün sosyal hayatı, dünya hayatını onun üzerine inşa etmek de o bakımdan sorun olabilir." dedim.

Şimdi, ben şahsen, yani bizim ilahiyattaki ve Diyanetteki üst düzey arkadaşların da hepsi o sizin işaret ettiğiniz zihnî soruları hiç eksik etmediler zihinlerinden yani bu şeyin elle tutulur bir şeyi yok, açıkça Allah'ı, Peygamber'i, dinin açık bilgisini inkâr etmiyorlar ama bir defa ölçüsüz bir bağlılık, sorgusuz bir bağlılık hatta dinin bütün kutsallarından da öte bir bağlılık var, o rahatsız edici. Vatikan'la çok senli benli ve iç içe olması Diyaneti öteden beri rahatsız etti. Bir de, iş ona geldi, açıkça satırlarda bulamazsınız belki ama "Şifahi kültürde bütün dinler üç aşağı beş yukarı birbirine eşittir. Hangi yoldan gidersen git Allah'a ulaşırsın." şeklinde diyalog düşüncesinin yol açtığı böyle bir hoşgörü ortamı Diyaneti rahatsız etti. Diyanet defalarca bunun son derece yanlış olduğunu, Allah katında hak dinin, tek

dinin İslam olduğunu, diğer dinlerin de “Biz tek hakikatiz.” deme hakkına sahip olduğunu ama Diyanetin hiçbir zaman “Bütün dinler Allah katında eşittir.” diyemeyeceğini, bir Müslümanın bunu demesinin onu Müslümanlıktan çıkaracağını defalarca söyledik, defalarca yani ilahiyatçıları ve Diyanetçileri en çok rahatsız eden bu oldu. Tabii, örgütün yurt dışında bu kadar kolay ve hızlı yayılmasını da hep soru işareti olarak zihnimizde tuttuk. Geçtiğimiz günlerde Diyanet İşleri Başkanlığı Orta Asya Avrasya Şurası’nı topladı ve orada bulundum, eski dostlarla görüştük. Onlar da “Biz de siz onlara itibar ettiğiniz için itibar ettik.” falan diyorlar. Yani Orta Asya’daki Türk Cumhuriyetlerinin refleksi bizden bir gömlek daha iyiymiş, onu anladım ben. Yani biz onlara, “Ya, işte, dinî cemaatler bunlar. Bunların bir şeyi yok. Bunlar kendi alanlarında çalışsınlar.” falan gibi... Demek ki öyle bir telkin anlamışlar bizden. Türk Cumhuriyetlerinin aldanmasının bir başka sebebi de -onu da sizinle paylaşayım- radikal diğer dinî akımlardı. Sayın Başkanım, Türkmenistan, Özbekistan, Tacikistan, Kazakistan radikal dinî akımlarla o kadar karşı karşıya ki, bu örgüt “Biz ılımlıyız, hoş görülmüyoruz, barışçılız.” falan deyince, o radikal akımlardan kaçarken, yağmurdan kaçarken onlar da kendiliğinden doluya tutuldular. Tabii, onların da bunu bilmesi, fark etmesi mümkün değildi çünkü önde şey vardı...

Ravza Hanım, Türk cumhuriyetleri için onların hoşgörü ve diyalog söylemi cezbedici oldu, Diyanet için de onların hoşgörü ve diyalog söylemi kuşku doğurucu oldu. Ben onlara da söyledim, “Bizim en çok kuşkulandığımız alan, sizin için en cazip söylem oldu.” dedim. Yani aramızda böyle bir tezat da var ama o günkü şartlar içerisinde Türk cumhuriyetleri de herhâlde çok fazla suçlanamazlar çünkü mesela ben Tacikistan’da gittiğimde oranın devlet başkanı uzun uzun bu radikal dinî akımların ülkesi için ciddi tehlikeler olduğunu, Selefilerin şunu yaptığını, bunu yaptığını, işte bu Hizb-ut Tahrir...

Değerli Başkanım, Hizb-ut Tahrir Türk cumhuriyetlerinde aylarca, Ravza Hanım da belki bilir, “Hilafet isteriz.” diye bildiri dağıttılar. Ee, bir Türkmenistan veya bir Kazakistan Devlet Başkanının kaygılanması elbette boşuna değil dinî oluşumlarda. Onun için bu kaygılar olunca, Türkiye’deki ortamdan da esinlenerek bu örgüte biraz daha sıcak baktılar. Sözü uzattım.

“İslam Âlimleri Konseyi” dediniz Ravza Hanım. Benim sizlere dağıttığım kitabın kahir ekseriyeti ulema eleştirisiyle doludur, biraz okuyabilirsiniz. Yani İslam uleması İslam dünyası için bir sorundur şu anda. Onun için, ulemayı bir araya getirmek sorunu büyütme olur, hiç tavsiye etmem çünkü ulemanın din konusunda ne düşüneceğinin daha henüz bir zemini oluşmadı. Yani ulemanın bir kısmı hicri 2’nci, 3’ncü, 4’üncü asırda yaşıyor, ulemanın bir kısmı belli akıntılara kapılmış gidiyor, ulemanın birisi oturduğu yerden bir başka ülkenin insanlarıyla ilgili fetva veriyor, binlerce insanın canı yanıyor, kanı dökülüyor. Yani henüz ulema kendi konumunu, itibarını koruyabilmek için üzerine düşen ve düşmeyen her işle bilgisizce ilgileniyor ve bu ilgi aynı zamanda sorun üretiyor. Onun için, Diyanet İşleri Başkanlığı sadece dinî oluşumların değil, İslam dünyasındaki ulema otoritesinin sorunlarını da masaya yatırmak zorunda. Yani ulema sorunu sadece Şia dünyasında değil, diğer coğrafyada da ciddi bir sorun.

Bizim Anadolu İslamı da bizim taa Malazgirt’ten Anadolu’da ve Balkanlarda... Ki ben hâlâ Anadolu, Türkiye ve Balkanları din anlayışımızda önemli bir imkân olarak görüyorum, hâlâ iyimserliğimi koruyorum. Bizim bu tavrımızın güçlenmesi ve bozulmaması lazım. Güneyden gelen bu farklı renk ve tondaki rüzgârlardan fazla etkilenmememiz gerekiyor. O tip konseyler etkiyi ve renk bozumunu artırır.

Başkanım, biraz sözü uzatıyorum ama, ramazan dinî programları tam bir fecaattir. Siz aman dokunmayın o yarama. Ramazandaki dinî programlara kahroluyorum ben, kahroluyorum. Yani ramazandaki dinî programlarda yapılan telkinle bu eleştirdiğimiz örgütlerin dinî telkinleri arasında sadece bir karış, bir adım, bir ramak farkı vardır, ton farkı vardır. Daha usturuşlu, daha az hissedilir tarzda söylerler. Ama ramazan dinî programları da maalesef Diyanetin kontrolünde değildir. Tıpkı

Anadolu'daki o 15-20 kanalın yaptığı fecaat dinî telkinler nasıl ki Diyanetin kontrolünde değilse, çok satan kitaplar Diyanetin kontrolünde değilse. Yani Türkiye'deki sivil dinî hayat, sivil dindarlık tarzı, dinî telkinler bu tip riskleri de içeriyor. Yani özgürlüklerden vazgeçelim anlamında demiyorum bunları ama bunlar da bizim realitelerimiz. Doğru bildiklerimizi daha yüksek sesle söylemek herhâlde, yani Diyanet olarak, ilahiyat olarak bu işe emek vermiş, otuz kırk yılını vermiş insanlar olarak doğru bildiklerimizi daha yüksek sesle söylemek. Ben bu kitabı biraz da bu düşüncelerle neşrettim. Dedim ki ahir ömrümüzde doğru bildiğimizi söyleyelim de insanlar alırsa... Çok satan kitap olmaz bu, bak, emin olun. Diğerleri 50 bin satar, bu 1.000'de kalır, 2 binde kalır ama olsun, hiç olmazsa Mevla'ya şahit gösteririz bunları.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Hocam.

Bir saat hatırlatması arada yapayım, devam edeceğiz. 11.20 gibi başladık, şu anda saatimiz 12.50. Bir konuğumuz daha var. Tabii, arkadaşlarımızın soruları var. Bu çerçevede hareket edersek hem soru soranlar hem de Hocamız bakımından...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Cevaplar kısa olsun, peki.

BAŞKAN – Cevap açısından...

Buyurun Selçuk Bey.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Hocam, hoş geldiniz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Hoş bulduk efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Verdiğiniz bilgiler için teşekkür ederim.

Biz bu topraklara tasavvuf kültürüyle geldik, tarikatlarla geldik. Burayı tarikatlarla ve tasavvufla da vatanlaştırdık. Gerek Selçuklu gerek de Osmanlı bunları hukuki cephesiyle, şeyhülislamlık noktasıyla çok ciddi şekilde denetledi ve gereğini de yaptı zaman zaman da, İslam ehlisünnet çizgisinin dışına çıktıkça da gereğini yaptı.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Harika.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Gereğini yapamadığı zamanlarda da zaten yıkıldı, geriledi, bir noktada tefessüh etti, bidatlere düşer oldu, ifsat edildi, İslam dini bir noktada ifsat edildi. Sonra biz küllerimizden yeni bir cumhuriyet kurduk. Bu cumhuriyet Gazi Mustafa Kemal Atatürk'le kuruldu. Diyanet İşleri Başkanlığını kurduk biz. Çok önemli bir müesseseydi. Bu müesseseye bir yandan Kur'an'ı Kerim'i tefsir ettirdi Mustafa Kemal, bir diğer yandan Sahih-i Buhari'yi çıkardı ve Diyanet İşleri Başkanlığını da koyarak İslam'ın gerçek manada takdimi noktasında çalışmalar yaptı. Ama bu sırada tekkeler, zaviyeler kapatıldı, dergâhlar kapatıldı. Haklıydılar, o dönem içerisinde devlet kuruluyordu. Egemen güçlerin burada bu yapıları çok ciddi şekilde kullandıklarını gördük. Aynı zamanda da bu yapılar içerisinde gerçek İslam'ın olmadığını gördüğümüz için de kapattık. Artıları oldu, eksileri oldu. Bu sırada iyi olanlar, ehlisünnet çizgisinde bulunanlar da dinlerini yaşamak istedikleri zaman sıkıntılar yaşadılar. Bir yandan otoriteyle çatışmak istemediler, bir diğer yandan da kendi kültürlerini, kendi inançlarını ehlisünnet çizgisinde yaşamak istediler. Zaman zaman da gizlilik esasına dayandılar.

Bu, Türkiye'deki din-devlet ilişkileri, din-siyaset ilişkilerinin sorunlarındaki baş noktaysdı. Eğer devleti yönetenler dinle ilişkilerini daha sağlıklı yapabilseydiler ve siyaset kurumu dinle ilişkilerini daha şeffaf bir şekilde yürütebilseydi bu sorunlarla karşılaşmayacaktık.

İslam itikatta birlik ister, fikirde birlik istemez. Aynı zamanda, “Bir tek ben hakkım.” demeyi kabul etmez. Cemaatler noktasında söylüyorum, “Siz de haksınız.”, “Siz de haksınız.”, “Siz de haksınız.” der; “Ben de hakkım.” deme hakkına sahiptir, iznini verir. Ama bakıyoruz ki bu cemaatin veyahut da cemaatlerin genellikle “Bir tek ben hakkım.” deme noktasında temayüz etiklerini görüyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığı bu noktada görevini yapabildi mi?

Biraz önce söylediniz siz, 1962 yılında Sirkeci’den bir tren kalktı, evim barkım viran kaldı diyerek Türkler Avrupa’ya işçi olarak gittiler. Dinlerini yaşamak istediler, camiler kurdular orada. Buraya cemaatler devletten önce el attılar. Süleymanlılar, Nakşiler, ülkücüler, akıncılar devletten önce gittiler. Devletin önce hoşuna gitti bunlar fakat bu sefer de, sonra kontrol edemedi. Sonra sizler 1990’lı yıllarda Diyanet İşleri Başkanlığı olarak ATİP’leri kurdunuz, Avrupa Türk-İslam Birliğini kurdunuz oralarda ve siz cazibe merkezi olduğunuz için yavaş yavaş gerçek İslam’a doğru, gerçek mekânlara doğru insanlar yöneldiler. Diğer cemaatler oldu ama müntesiplerini kaybettiler. Demek ki onların cazibe merkezi olmasından daha büyük cazibe merkezleri kurarsanız, orada işte daha güçlü olursunuz devlet olarak, gerçek İslam olarak. Onların da gerçek İslam’dır, onlara da kesinlikle “Gerçek İslam değildir.” demiyorum ama oralarda da böyle, işte, fikri hür olmayan insanlar da ortaya çıkabiliyor. Peygamber’e bile “Senin görüşün mü, Allah’ın görüşü mü diye soranlar, “Benim görüşüm.” dediği zaman tartışılabilir noktasındaki bir gelenekten, burada, “Şeyhim her şeyi bilir, abim her şeyi bilir, liderim her şeyi bilir, benim düşünmeme gerek yok, aklımı onlara ipotek ederim, mesele kalmaz.”

Türkiye’de Diyanet İşleri Başkanlığı orada oluşturduğu cazibe merkezlerini niye kuramadı? Birinci sorum bu. Eğer siz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak camilerimizi cazibe merkezi hâline getirseydiniz insanların bir kısmı belki diğer cemaatlere gidecekti ama “Bir de Diyanet İşleri Başkanlığının şu camisine gideyim de gece-gündüz, yirmi dört saat açık, her türlü dini bilgileri öğrenebilirim.” deme noktasında, burada, Diyanet İşleri Başkanlığı bir öz eleştiri yapabilir mi?

Bir de, siz burada dediniz ki: “Biz Fetullah Gülen’in kitaplarını okuduk, inceledik.” ama buraya gelen Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanımız Sayın Ekrem Keleş Bey “Böyle bir yapımız olmadı.” dedi. Ben şu soruyu sormuştum: “Siz Türkiye’deki cemaatlerin çıkardığı kitapları inceliyor musunuz? İtikadi noktada, fitri noktada, kelam noktasında, tefsir noktasında, İslam’ın her alanında ‘Ya, burada bir sapıklık var...’ Onlar sapıklığı söyleyebilirler, özgürlükler böyle bir şeydir ama Diyanet İşleri Başkanlığı da bu noktada en azından ‘Doğrusu da budur, ben de böyle düşünüyorum.’ diyebilirdi mi?” dedim. “Diyemedik.” dedi, “Yapamadık.” Bunu bugünkü Fetullahçı terör örgütünün bu noktaya gelmesinde, iktidara ortak olmak, devleti ele geçirmek veyahut da egemen güçlerin taşeronluğunu yapma noktasında bir eksiklik olarak, bir nakisa görüyor musunuz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak?

Bir de, 15 Temmuzdan sonra bir din şurasında Fetullahçı terör örgütünü gündeme getiren, özne olarak onu görüp bir şura yaptığınızı söylüyorsunuz. Tehlikenin farkında değil miydiniz? Göremediniz mi bu tehlikeyi? Özellikle Diyanet İşleri Başkanlığının görmesi lazımdı. Siyasetten önce sizin görmeyiz, siyasetten önce istihbaratın görmesi, siyasetten önce mutlaka ve mutlaka hukukun görmesi gerekiyordu. Tehlikenin farkında değil miydiniz?

Şifahi gelenekten bahsettiniz Sayın Hocam. Bu topraklarda hep şifahi gelenek oldu ama böyle arızalar çıkartmıyordu, böyle patolojik vakalar oluşturmuyordu. Şifahi geleneğin ne tür sıkıntıları var?

Çok teşekkür ederim.

Aslında sorularım çok da, arkadaşlarımla hukukuna tecavüz etmemek için veyahut da onların haklarına tecavüz etmemek için kısa tutuyorum.

Teşekkür ederim. Saygılar sunuyorum.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Selçuk Bey, ben teşekkür ederim ama birçok sorunuzun cevabı zaten içinde var. Yani zaten bütün meselelerin hep farkındasınız, hepimiz farkındayız.

Diyanet İşleri Başkanlığı hiçbir zaman tasavvuf kültürüne karşı olamaz, bak, ona katılıyorum. Yani hiçbirimiz değiliz çünkü bu toprakların mayasında var. Yani tasavvuf kültürü katı kuralları yumuşatıp insanların gönül dünyalarını kazanan, insanları gönül eri yapan, komşusuyla, ailesiyle, insanlarla daha sıcak ilişki kurmasını sağlayan bir gelenektir fakat, işte, Ravza Hanım'ın şeyi de, yani o tasavvuf kültürü bugün en acımasız bir vahşet kültürüne beşiklik etti. Yani bizim travma yaşamamızın sebebi o.

Şimdi, Selçuk Bey, Hanefi düşünce, Hanefi-Matüridi düşünce, rasyonel, kendini eleştiren, yenileyen bir düşünce. Pakistan Hanefi, Hanefi içerisinde El Kaide çıkıyor. Yani bu yüzyılda bizim eski bildiklerimizi bir yana bırakıp yeni baştan konuları, yeni, başka bakış açısıyla ele almamız lazım. Yani ben kırk yıl düşünsem Hanefi-Matüridi gelenekten bir El Kaide'nin çıkmasına ihtimal vermem.

Demek ki bu iş sadece din meselesi değil. Yani zeminle alakalı, ilişkilerle alakalı, uluslararası bağlantılarla alakalı karmakarışık bir konu. Yani Diyanet İşleri Başkanlığı olarak -tekrar ediyorum- birçok eksik mutlaka vardır. Yani “Özel olarak Fetullah Gülen'in kitapları incelendi.” demedim ben ama dinî yayınlar –Din İşleri Yüksek Kurulumuzda epey uzmanımız var- Türkiye’de onlar tarafından takip edilir. Çok ciddi, dinî esasata aykırı şeyler varsa o konuda Din İşleri Yüksek Kurulu toplumu uyarır ama ben bu dinî cemaatlerin asıl sorununun müntesipleri arasında yaydığı şifahi inançta olduğu kanaatindeyim. Çünkü yazılı kaynaklarda hesabı vermesi zor olacağı için, delil göstermesi, dipnot göstermesi, Kur'an veya sünnetten ona destek bulması zor olacağı için, daha çok kulaktan kulağa yayılarak efsunlu bir dinî bağlılık oluşturuluyor. İşte, falancanın Deccal olduğu, falancanın tekfir edilmesi gerektiği, falancanın kutup olduğu, aktap olduğu, kurtarıcı olduğu, mehdi olduğu, Mesih olduğu, Allah'la görüştüğü, Peygamber'le görüştüğü, yani kâğıtta yazmıyor ama bütün inananlar o bağlılıkla bir araya geliyorlar ve tabii, bu ilahiyat fakültelerine hep atıf yapıyorum. Bu alan araştırmaları biraz da ilahiyat fakültelerinin işi. Yani ilahiyat fakülteleri biraz da bu yüzyılda olduklarını fark etmek ve bu yüzyılın ilahiyat fakültesi olmak zorundalar. Mesela Batı'da olsaydı, Batı'daki teoloji fakülteleri bu tip hareketler üzerinde en az 20, 30, 50 tane tez yayınlamıştı bugün.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Çok özür dilerim Hocam. Beni bağışlayın, Başkanım da beni bağışlasın.

Siz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak ilahiyat fakülteleriyle veya imam-hatiplerle görüşerek Türkiye'deki öncelikler sıralaması yaparak mesela mehdilik, Mesihlik, Anadolu imamlığı veya kâinat imamlığı gibi veyahut da efendim, her şeyi bilir bu din adamları –affedersiniz, tırnak içinde söylüyorum, iyileri tenzih ederim- bu imamlar her şeyi bilir, şeyhler her şeyi bilir, liderler her şeyi bilir... Bunları öncelik sıralaması yapsanız da bir çalışma yapsanız. İtikadımız, hür düşünce konusunda bir çalışma yapsanız.

Ben, bakıyorum, imamları dinliyorum cami hutbelerde, hiç benim ihtiyacım olmayan şeyleri söylüyorlar. Öncelikler sıralaması yapsanız.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Halksınız, haklısınız.

Demin Ravza Hanım'ın sorusu da oydu. Yani biz tatminkâr dinî bilgilendirme yaptığımız sürece boşluklar en aza iner. Ona katılıyorum. Yani yurt dışından verdiğiniz örnek son derece önemli. Diyanet İşleri Başkanlığı ne zamanki yurt dışına din görevlisi göndermeyi bir zaruret olarak gördü, ondan sonra yurt dışındaki dinî hayat çeşitlilik içerisinde barışa doğru evrildi. Yani ben de şahsen çok seslilikten yanayım. Yani din konusunda insanları kurşun askerler gibi tek kalıba sokamayız. Brakalım insanlar

kendi farklı düşüncelerini, farklı dindarlık tarzlarını yaşasınlar. Ama din hizmeti alanına, din eğitimi alanına, din-ticaret ilişkisine sınır gelmeli derken ben herkes kendi alanında o çoğulculuk içerisinde varlığını korusun ama sınır tecavüzü yaparak kamu düzenini bozucu, insanları ayırıştırıcı bir noktaya doğru gitmesin, onu kastederek söyledim.

Yani din şurasında da bu uyanıklık, bu farkındalık oluştu. Yani şimdiye kadarki eksikliklerin ben bundan sonra giderileceğini ve ilahiyat fakültelerinin ve Diyanet İşleri Başkanlığının bu konuda daha temkinli ve daha duyarlı olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Belma Hanım, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Hocam, çok teşekkür ediyorum.

Ben Adalet ve Kalkınma Partisi İstanbul Milletvekiliyim ve AK PARTİ'nin de kurucu üyelerinden bir tanesiyim.

2001 yılında biz partinin programını hazırlarken, Hocam, daha ideali düşündüğümüz için herhâlde, Türkiye'nin laik, demokratik, sosyal, hukuk devleti olması konusunda hiçbir tartışma yok, bunun üzerinden devam edeceğiz ama bazı kurumları da tartışmaya açalım demiştik. Bunlardan bir tanesi de Diyanet İşleri Başkanlığıydı. Devlet bütçesinden ciddi bir rakam alan Diyanet İşleri Başkanlığının o tarihlerde, 2001'lerde çok yerinde çalışmalar yapmadığı, laik devlette özellikle bu kadar büyük bütçeli bir yapının olmasının tartışmaya açılması gerektiğini kendi aramızda konuşmuştuk. Mesela yine aynı şekilde Cumhuriyet Halk Partisinin bir vakıf olarak devam etmesi, Atatürk'ün tarihini, geçmişte yaptığı başarıları değerlendirecek ve gelecek nesillere ulaştıracak bir vakıf olarak devam etmesini, Cumhuriyet Halk Partisinin de bir siyasi parti olarak yeni isimle yeni bir parti veya aynı isimle parti olarak devam etmesi gibi birtakım böyle düşüncelerimiz vardı.

Bu, tabii, çok tartışıldı kendi aramızda. Avrupa'daki örneklerle bakarak insanların kendi dinî ihtiyaçlarını kendilerinin fonlaması gerektiğini, bunun örneklerini Türkiye'de hep gördüğümüzü... Biliyorsunuz 3 tane cemaati olmayan kocaman camiler yapılıyor. Buna bir fon ayrılıyor. Buraya bir imam atıyorsunuz ki ben bir Diyanet mensubu torunuyum. Erzurum'da çok değerli bir Diyanet mensubunun torunuyum. Allah rahmet eylesin, vefat etti dedem. O aynı jenerasyondan şimdiki FETÖ'yü asla sevmezdi ve sürekli eleştirirdi. Çocukluğumda da bunları hep yaşamış birisiyim. Bunları hep tartışırdık. Ben bir hukukçuyum. Dinî çok eğitimim de yok. Türkiye'de tarikatların bunu yönetemeyeceğini, yanlış uygulamaların, yanlış teorilerin, yanlış işlerin olabileceğini, onun için devlet eliyle din eğitiminin veya bu din organizasyonunun yapılması söylenmişti. Ama bugün geldiğimiz noktada görüyoruz ki, maalesef, o gün eleştirdiğimiz noktaya geldik. Askerde, poliste, eğitimde dini kullanarak yerleşen bu ekip, maalesef, din dışı birçok şey yaptı ve en büyük zararı da –katılır mısınız Hocam, bilmiyorum- dine verdi.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Doğru. Aynen katılıyorum.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Bu noktayı, tabii, tartışmamız lazım. Diyanet İşleri Başkanlığı, evet, gerekli ama daha aktif olmalı, bir sorumluluğu var mı? Var diye düşünüyorum. Bunu söylemek istedim. Sizin bu konudaki düşünceleriniz nedir?

15 Temmuzda gelmemizde Diyanet İşleri mensupları, Diyanet İşleri Başkanlığının yetiştirdiği insanlar ve camilerde görev alan hocalarımız daha farklı neler yapabilmeliler, yapmalılar? Bunu size sormak istiyorum.

İkincisi: Bunların devleti ele geçirmekteki amaçları neydi? Nihayetinde Humeyni gibi gelip bize farklı bir din mi empoze edeceklerdi veya bizi yaşadığımız birden farklı bir şeylere mi götürecektlerdi? Bunu sormak istiyorum.

Bir de, bu televizyonlara çıkan eski tüfek FETÖ'cüler var yani o ekibin içinde olan insanlar var, ilahiyatçı olabilir, akademisyen olabilir, gazeteci olabilir. Bunların bugün hâlâ televizyonlara çıkmaları, toplumdaki özellikle genç neslin din anlayışına zarar verir mi, veriyor mu, bunun hakkındaki düşünceniz nedir?

Bir de, Adil Öksüz gibi ilahiyat fakültesinde akademisyen bir isim var. İlahiyat fakülteleriyle Diyanet İşleri Başkanlığının bir şekilde dengeli çalışması gerektiğini düşünüyorum. Çünkü ilahiyat fakülteleri sizlere eleman yetiştiriyor. Böyle bir insan nasıl ilahiyat fakültesinde ders verebiliyor, nasıl bu kadar yurt dışına gidip geliyor? Camia birbirini tanımaz mı, haberdar olmaz? Bunu sormak istiyorum.

Bir de, çok kısa bir soru daha, Tunceli'de bunların örgütlenmemesinin, orada yerleşmemelerinin sebebi sizce ne olabilir Hocam?

Çok teşekkür ediyorum. Sağ olun Hocam.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler.

Buyurun Hocam.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Siz de sağ olun.

Belma Hanım, hep yine konuştuğumuz konular etrafında sorularınız, teşekkür ederim.

Şimdi, bu son Diyanet Kanunu çıkarken –belki Reşat Başkanımız da muttaliidir- Diyanet İşleri Başkanlığı özerk olsun, olmasın tartışmalarını epey yaşadık. Yani büyük bir bütçe ve bütçenin tamamı neredeyse personel gideri. Mesela Diyanetin bütçesinde cami yaptırma bütçesi yoktur. Camileri vatandaş yaptırıyor. Ama 140-150 bin personeli var Diyanet İşleri Başkanlığının, yurt dışında şu kadar müşaviri var. Yani özerk olmasının birçok artıları var, birçok sorunları var. Devlete bağımlı olmasının birçok artıları var, sorunları var. Tabii, buna neticede siyasi iktidar veya devlet karar verecek.

Balkanlarda özerk ve bağımsız. Devletle hiç irtibatı yok. Kendi yağlarıyla kavruluyorlar. Başka sorunlar yaşıyorlar. Yani Tevhidi Tedrisat'ın ve Diyanetin daha etkin olmasının öneminden konuşuyoruz. İslam ülkelerine göre Türkiye'nin, ülkemizin bir artısı varsa o da, cumhuriyetin Diyanet İşleri Başkanlığını kurması ve din eğitimini, dinî bilgiyi açık seçik, şeffaf, hesabı verilebilir çizgide götürmüş olmasıdır.

Şimdi, özerk olduğu vakit de bunlar ne kadar sağlanabilir, ondan da emin değilim. Şahsen benim hukukçu yanımla... Avrupa'da sürekli ilk bize dedikleri, “Siz bağımsız bir kuruluş değilsiniz. Siz devlete bağılısınız. Onun için, sizin dinî konuda yaptığınız açıklama şaibelidir.” şeklinde telkinler veya bakışlarla hep muhatap olduk. O zaman keşke bağımsız olsak falan diyorsun ama Türkiye'nin şartlarını görüyorsun, Pakistan'ı görüyorsun.

Bu 80-90 bin camide imamlarımızın herkesin kendi kafasından hutbe okuduğunu düşünün, herkesin kendine göre bir dinî refleks, dinî heyecan yarattığını düşünün Belma Hanım. Onun da başka sorunları olur. Çok kolay bir konu değil. Birçok yönleriyle konuşulması lazım. Ama bu 15 Temmuzdan sonra, iyi ki Diyanet var ve iyi ki Türkiye'deki dinî bilgi, dinî eğitim, ilahiyat fakülteleri iyi ki devletle iç içe diyoruz.

Tabii, eksikler var. Eksikler biraz da daha iyi şeyler olmasını arzu ettiğimiz için söyleniyor. Yoksa ki olmaması hâlinde daha ciddi sıkıntılar yaşarız. Uzun bir konu da.

Devleti ele geçirme konusu, yine, bana göre, dinî saik söz konusu. Çünkü -biraz önce Selçuk Bey söyledi- eskiden tasavvufiar hoşgörü kaynağı idi ve çok sesliliğin en güzel göstergesiydi. Şimdiki dinî cemaatler hep tek hakikatçı görüşlerdir “En doğru benim, diğerleri yanlış.” Hatta bu biraz daha sertleşirse tekfir olur. Cihatçı, tekfirci, Mesihçi ve deccalci anlayış diye onun için ısrarla üzerinde duruyorum.

Tek hakikatçı olduğunuz vakit sizin dışınızdaki her dinî anlayış yanlışdır, sapmadır. Onların düzeltilmesi de cihattır. İşte dinî cemaatlerin o tasavvufun özündeki çok sesliliği, hoşgörüyü yitirip ideolojik bir sektör olmasının en büyük riski toplumda böyle bir çatlağa her an yol açabilecek olmasıdır.

Tunceli hakkında hiçbir bilgi yok.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz Hocam.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Televizyona çıkan hocalarla ilgili eski Fetullahçı...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Ben şahsen hiç sıcak bakmıyorum. Yani ben bir Diyanet Başkanı olarak kişiliği çok önemli sayarım. Ahlakî tutarlılığı, kişiliği çok... Öyle zannediyorum ki onların konumu, yani itikadi, akaid açısından bir sıkıntı gördükleri için yol ayrımı olmayabilir. Başka sebeplerden de kaynaklanmış olabilir. Çünkü o akaid soruları baştan beri var ama bariz değil. Tırmalayan, içimize sinmeyen, bizim 14 asırdır sahip olduğumuz dinî geleneğe bir türlü oturmayan ama işte “Şu yanlış” diye de çok fazla göze sokamayacağımız bir çizgide gelişti geçmişte. Ama dedim ya Kadıyanilik de öyle gelişti. Ama bugün Kadıyanilik hakkında çok rahat konuşuyoruz.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Hocam.

Sayın Aytun Çıray, buyurun.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hoş geldiniz Hocam. Saygılar sunuyorum.

Sizden Allah razı olsun diyorum. Hem İslam dini için yaptığımız çalışmalar, aydınlanma için yaptığımız çalışmalar hem de Diyanet İşleri Başkanlığımızın dönemindeki ciddi duruşunuzu biliyoruz. Bu bizi memnun etti.

Burada her biri birbirinden güzel sorular soruldu bu konuyla ilgili. Doğrusu burada yaşadığımız şeyler... Belki Türk milletinin hani siyaset bu işte bir iş yapacaksa aynı şimdi olduğu gibi bir ortak araştırma önergesiyle belki de bu meseleleri yani siyasallaşmış cemaatleri, ticarete karışmış cemaatler meselesini günün birinde inşallah daha geniş inceleriz ve dinimize bir fayda etmiş oluruz. Siyasetçinin dinle ilişkisi siyasi alanda bu anlamda belki bir işe yarayabilir.

Esasen bir makaleniz dahi çok önemli bütün meseleleri açıklayan çok önemli, cesur tespitler... “Cesur” diyorum çünkü hakikaten İslam’ın bu denli birtakım sapkınların, işte o yanlış kitapların hâkim olduğu bir dönemde bir İslam düşünürünün, âliminin –artık sizi nasıl tanımlayacaksak- bunları söylemesi çok önemli. Yani diyorsunuz ki: “Tarikat ve dinî cemaatleşme günümüzde Müslümanların dindarlığını güzelleştirme çabısından ekonomik çıkar ilişkisine, siyaset projesine, sosyal örgütlenme modeline dönüştü.” Çok önemli bir tespit.

Yine, orada altı çizilecek “Ortaya çıkış sebebi nasıl olursa olsun bugün için tarikat örgütlenmesi zühd ve derûnî dindarlık çizgisinin epey uzağına düşüp dünyevi bir amaca yönelmişse, tasavvufun ana istikametinden sapma olduğu açıktır.”

Bunlar gerçekten çok önemli tespitler ve bugün burada gördüğüm irade de Türkiye’nin hem bu konuda eksikliğini hem de tamamlanması gerektiğini talep ediyor.

Ve bu yaşadığımız olay bir şeyi daha gösterdi: Diyanet İşleri Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığından çok önemliymiş bana göre.

Ve yine bir tespitte daha bulunmak istiyorum: Biz çok sözünü ettiğimiz şeylere pek değiliz. “Çok millî” olmaktan söz ediyoruz çok millî değiliz. “Çok milliyetçi” olmaktan söz ediyoruz, esasen ona uygun davranmıyoruz. Ve bunu bir siyasi manada söylemiyorum. Bir toplumsal problem olarak söylüyorum. Bir eleştiri olarak getirmek istemiyorum.

Şimdi, Diyanetin cemaatlerle eşit mesafede olmasından söz ettiniz ve kavga etmemeye çalıştığını ifade ettiniz. Bugüne kadar bu tespit doğru olmuş olabilir veya böyle hissediliyor olabilir fakat son yaşadığımız hadise bunun aslında böyle bir siyasetin başarıya ulaşmadığını gösterdi. Bana sorarsanız, bu mesele halledilmezse bu boşluk başka bir şeyle dolacaktır, doğanın kanunu. Yani yumurtayı kırmadan omlet yapamayız.

Burada siyasetin dinle ilişkisini nasıl yorumlarsınız? Ülkede mehdilik tehlikesi bitti mi?

Şimdi, yine -isterseniz devam edeyim, not alıyorsunuz herhâlde Hocam- bizim sürekli bir şikâyetimiz var, üst akıl, üst akıl... Ya, neden Müslüman dünyası üst akıl değil de onlar üst akıl? Bu şey benim onurumu da kırıyor bir miktar. Yani bütün onları yönlendiren neden biz değiliz de sürekli yönlendirilen, edilgen durumdayız Müslüman dünyası olarak? Örneğin, İngiliz gizli arşivlerinin bir kısmı açıklanıyor zaman zaman. Baktığınızda, Vehhabiliğin İngilizlerin çıkardığı bir şey olduğunu görüyorsunuz. Anlatabiliyor muyum? Yani gelmiş İngilizler, İslam dünyasına bir mezhep telkin etmiş ve insanlar onun için şimdi canlarını veriyorlar ve Müslümanların savaşlarının yüzde 70'i, 80'i Müslümanlarla şu anda. Müslüman Müslümanı kesip duruyor, kanını akıtıyor, böyle bir durum var. Neden Müslümanlar bu durumda? Bu konudaki bakış açımızı öğrenmek istiyorum.

Hocam, geçmişte Türkiye çok acı ve anlamsız, hakikaten inanç özgürlüğüne aykırı bir şekilde bir başörtüsü tartışmasının içinden geldi geçti. Önemli ölçüde bunu çözmüş görünüyor Türkiye şu anda. Fakat gelecekte yeni bir tartışmaya doğru gidecek Türkiye eğer şimdiden –ben onu görüyorum- tedbirler alınmazsa. Bu sefer de baş açıklığı özgürlüğü tartışmasına doğru gidecek Türkiye, bunu hissediyorum. Bunu neye dayanarak söylediğimi soruyorsanız... Çok şükür yüce dinimiz akıl etmeyi, birçok ayetinde Yüce Allah emretmiş akıl edin diye ve dinî vecibeleri yerine getirmek için de belli şartlar söylemiş: Aklınız başında olacak, ne diyelim –basit söylüyorum bunları- deli olmayacak, çocuk olmayacak filan. Şimdi, bakıyorsunuz, daha akıllı balığ olmayan anaokulundaki çocuklara da İslam'ın verdiği özgürlüğü alırcasına başörtüsü taktırmaya başladılar. Çocuk buna kendi iradesiyle karar verecek noktadaysa hiçbir itirazım olmaz, kimsenin de olmaması lazım. Ama yok, hayır, değil, bir telkin olarak yapılıyorsa, bu defa onun iradesini başkası daha küçük yaştan sınırlandırıyor demektir. Böyle bir risk görüyorum. Buradan sakın bir, din üzerinden siyasi tartışma açmak istediğimi kimse düşünmesin. Böyle bir niyetim yok. Küçük hesap olur, yazık olur, günah olur. Ama Ravza Hanım bu işin acısını yaşayan bir aile olarak benim ne demek istediğimi anlayacaktır. Daha sonrası, tam tersi acıları yaşamaya doğru bir gidişat görüyorum. Buna şimdiden... Bizim çünkü genellikle başımız derde girmeden sorun arayan bir yapımız da yok. Yani bir sorun oluşacak, oluşacak –batılılardan bir farkımız da o- başımız iyice derde girecek, uzun süre kavga edeceğiz, kavga edeceğiz, ondan sonra o sorunu hep beraber çözeceğiz. Ama çok kan kaybetmiş oluyoruz. Ben sizi din alimi olarak görüyorum -bu benim düşüncem- bir din alimi olarak bu konuda da düşüncenizi öğrenmek isterim. Yani Türkiye bütün bunları tartışmak yerine İslam'ı bu tür semboller üzerinden tartışmak yerine, ahlakıyla, zekatıyla, başka şeylerle tartışmalı ve bunları öne çıkarmalı, yüce dinimizi güzellikleriyle en içten şekilde yaşamalıyız diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Aytun Bey, teşekkürler.

Hocam, buyurun.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani ben de şahsen sizin bu güzel birlikteliğinizi bu konuda çok önemli bir adım olarak görüyorum. Yani ne güzel, önemli bir konuyu masaya yatırdınız, siyasi görüş ve farklılıkları bir tarafa bırakarak, bir ortak sorun olarak ele alıyorsunuz. Yani giderek benim bu konuda iyimserliğim artıyor.

Bu Fetullahçı terör örgütünün diyalog ve hoşgörüyü yıpratmış olmasından dolayı, asla yoldan dönmeksizin özgürlükleri, hoşgörüyü beslememiz gerekiyor toplumda. Yani bu örgüt bu kelimeleri, bilhassa “hoşgörü” ve “diyalog” kelimesini son derece hırpaladı ama toplumsal barışımız bana göre hâlâ hoşgörü ve özgürlükten geçer. Yani özgürlükleri, ifade özgürlüğünü, davranış özgürlüğünü, kimsenin kimsenin dindarlığını sorgulamaması özgürlüğünü korumalıyız.

Din konusu, Aytun Bey’e katılıyorum, son derece önemli. Dindar açısından değil, dine mesafemiz, tavrımız ne olursa olsun, değil mi ki toplumun bütünüyle huzuruyla, barışıyla ilgileniyoruz, din konusu önemli. Bakın, mesela, çok iyi bir örnek verdiniz. Osmanlı’da Âl-i Suud hareketi yedeğine Vehhabiliği almasaydı hiçbir başarı elde edemezdi. Âl-i Suud, biliyorsunuz, Necid’de ortaya çıktı ve Vehhabi Âl-i Şeyh’le, Muhammed Bin Abdülvehhab’la ittifak etti, dedi ki: “Ben siyasi yönünü, siz dini yönünü destekleyeceksiniz.” Ve sonunda İmparatorluk’la büyük bir savaş yaşandı, Yemen’de o kadar şehidimiz oldu. Yani önemsemediğimiz bir dinî telkin, dinî inanış sonuçta devasa sonuçlar üretebiliyor.

Yani din konusu, nasıl Genelkurmay bizim maddî güvenliğimizi sağlıyorsa din konusu da önemli, önemsemek zorundayız, zaten onun için işte bunları konuşuyoruz. Diyanet İşleri Başkanlığı, ilahiyat fakülteleri, din, doğru dinî bilgi onun için önemli. Çünkü on dört asırdır dinden kaynaklanan birçok, yanlış dinî telkinlerden kaynaklanan birçok acı yaşadık. Hani Cemel’den başladık değil mi? Cemel’den, Sıffın’den, Kerbela’dan başladık. Batılılar yaşadı, haclı seferlerini yaşadılar. Ortodokslara en büyük zulmü yaptı Katolikler haclı seferlerinde. Farklı mezhepten olanları kılıçtan geçirdiler dinî saikle. Yani din önemli olmaz olur mu? Yani en büyük motivasyon.

Bir de Aytun Bey, dinî telkinin olmadığı hareketleri eleştirmek ve teskin etmek daha kolay ama insanlar bir kutsalı yedeklerine alır ve kutsalın telkin ettiği hedefe doğru kendini kilitlerse artık hiçbir makul tez, rasyonel hiçbir söz ona işlemez oluyor. Onun için din önemli. Yani iyi dindarlık, ahlaklı dindarlık toplumsal gelişimimiz için ne kadar önemliyse yanlış dinî anlayış, yanlış dinî telkin de bizim sosyal bozulmamız için, kavgamız için, çatlaklar, öfke ve kaos için o kadar muharrik oluyor, saik oluyor.

Mehdilik tehlikesi İslam dünyasında sürekli vardır ve o konuda maalesef... Tamam, mehdkiye inanan insanlara bir şey diyemem, saygı duyarım ama bir hoca olarak, din konusuna otuz kırk yılını vermiş birisi olarak bana soruyorsanız, mehdilikle ilgili rivayetlerin tamamı tarihî olayların sürüklediği kanaatlerdir. Yani bu kadar temel bir fikir olsaydı Kur’an-ı Kerim’de olmaz mıydı? Allah söylememiş, temel hadis kitapları söylememiş ama olaylar geliştikçe, tıpkı Hindistan’da reenkarnasyon nasıl zihni bir temel bulabiliyorsa, bir umut oluyorsa, insanlarda karamsarlık arttıkça insanlar kendi ellerini taşın altına koymak ve kendi sorumluluklarını üstlenmek yerine bir başkasından bekleyerek, başkasından umutlanarak, başkasına kutsal güçler atfederek, yetkiler atfederek kendilerini güvende hissetmişler, onun peşinden cennete gitme hayalleri kurmuşlar.

Tabii, işin ucunda cennete gitme hayali olunca o insanı dünyada durduracak insan yok. İşte onun için bu, intihar saldırıları falan, yani İslam dünyasının çok konusu var. İntihar saldırısını niye önleyemiyoruz? Çünkü kişiye “Masum insanları öldürüyorsun.” diyoruz ama o cennete gideceğini ve bunun kutsal bir savaş olduğunu düşünüyor. İşte din onun için önemli.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Üstelik intihar dinimizde günah.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani intihar günah, masum bir kişiyi öldürmek binlerce insanı öldürmek kadar günah. Allahuteala yeteri kadar ayet sevk etmiş yani. Ne yapısın? Yeteri kadar uyarı yapmış ama insanlar yanlış dinî telkinlerle yaptığının cihat olduğunu, Allah katında makbul olduğunu, işte, falanca kutsalın onayı olduğunu filan düşünmeye başlayınca o insanı tutmak mümkün değil. Yani onun için etnik hassasiyetler, dinî hassasiyetler tadında kaldığı vakit işe yarar ama uyarı kaçtığı vakit, zemin değiştirdiği vakit başlı başına sorun üretmeye başlar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz Hocam.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Son soru, unuttuğum bir şey.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Anaokullarını şey yapayım. İstanbul'daki toplantıda yuvalarda ve anaokullarında -Ravza Hanım, siz de özellikle ilgilenin- ölçülü, makul dindarlık telkini yapmalıyız çocuklara. Yani cemaatlerin yuvaları da, yine -kısıtlayalım anlamında değil ama- Değerli Başkanım, yani, bizim, siyasetin, devlet ricalinin biraz ilgilenmesi gereken bir şey çünkü o ufakık çocukları bizim doğru dinî bilgiyle, zamanında, yerinde, doğru bilgiyle yetiştirmemiz gerekiyor. Pedagojinin de kendine göre kuralları var. Yani, o kurallara uymadığımız vakit o verdiğimiz eğitim elimizde patlar.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi, şu soruya aldığım cevaptan sonra ikinci sorumu soracağım. Osmanlı'nın yıkılışı döneminde, son, artık Birinci Dünya Savaşı sonlarında veya ortalarından itibaren dünyada, İslam halifesi olduğunu iddia eden kaç insan vardı, hatırlıyor musunuz?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani, rakam veriyorlar. “Aşağı yukarı, geçmişte 20'den aşağı düşmemiş.” dedi Ahmet Yaşar Ocak zannedersem. Ahmet Yaşar Ocak bu işin tam üstadıdır. Yani, hiç eksik olmamış.

Şunu da söyleyeyim: İşe yaradığı zamanlar olmuş, bak, onu da söyleyeyim. Yani, Afrika ülkelerinin, bu, bağımsızlık mücadelelerinde o mehdi düşüncesi, mehdici hareketlerin işe yaradığı dönem olmuş. Tıpkı elimizdeki bıçağın zaman zaman elma, meyve soymaya yaradığı gibi. Ama çoğu zaman da katliama yol açmış.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi, bu, Graham Fuller denilen ve bu işe karıştığı, planlayıcılardan olduğu söylenen bir Amerikan istihbarat görevlisi “Yeni Türkiye Cumhuriyeti” diye bir kitap yazdı. Dikkatinizi çekti mi bilmiyorum. Bir ara bu kitap çok modaydı, çok tartışıldı Türkiye’de. İşte, bu, televizyonlarda ne yazık ki olur olmaz -biraz, televizyonları yönetenlerin de vicdani sorumlulukları olmalı- cahil insanları çıkartıp Türk milletinin beynini mefruş hâle getiriyorlar.

Şimdi, orada adam ısrarla “Ya, bu, Mustafa Kemal Atatürk yanlış yaptı. Halifeliği yine getirin.” iddiasında. Tabii, orada, bir başka şeyi yaşadık, Birinci Dünya Savaşı döneminde, eğer bu “halife” dediğiniz kişi İngilizlerin eline geçerse Müslüman halifesi olmaktan çıkıyor. Bunu da bir not olarak bildirmek istedim.

Çok teşekkür ederim.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Sağ olun.

Biz bir kitap neşrettik. Orada, Seyit Bey'in Meclisteki hilafet konuşması vardır, harika bir konuşmadır. Yani, onu bütün siyasetçilerimiz zaten biliyordur, Seyit Bey'in hilafet konuşması, risalesi.

Efendim, hilafet dinî bir kurum değildir, siyasi ve sosyal bir kurumdur, Aytun Bey.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler Hocam.

Zaman hayli uzadı.

Ravza Hanım, bir cümle mi ilave edeceksiniz?

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Müsaade eder misiniz, arkadaşlar müsaade eder mi, bir cümle söylesem bu mevzuyla alakalı?

BAŞKAN – Buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Tabii, Hocamın yanında benim konuşmam uygun değil ama...

Bir insana zorla bir şey yaptırmak İslami de değil. Onun için, bu, başörtüsü mevzusunda senelerce işte “Başlarını örtenler, başı örtülü olmayanlar üzerinde baskı uyandırır.” korkusuyla başörtülü insanların hakları yok sayıldı. Tabii, bu, bir korku üzerine olan bir şeydi, belki anlaşılır yönleri de vardı. Öyle bir şey olduğu takdirde -ben, şu anda böyle bir korku olduğunu düşünmüyorum- en başta bizlerin, hepimizin karşı çıkması lazım ama damdan düşen iyi bilir, onun için en başta ben karşı çıkarım yani.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Onun için size hitap ettim.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Onun için ben de...

Burada, malumunuz Hocam, bir yandan darbeyi araştırıyoruz, bir yandan da tarihe not düşüyoruz. Onun için, kısa bir dipnot düşmek istedim.

Teşekkür ederim.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Doğru, haklısınız.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ederim Ravza Hanım.

Sayın Hüseyin Kocabıyık, buyurun.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Hocam, hoş geldiniz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Hoş bulduk efendim.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Hocam, bu, dinî düşüncenin sorunları konusunda, yani, en doğru, en yetkin muhataplardan birisi gerçekten sizsiniz, çok değerli bir âlimsiniz.

Ve bir şey söyleyeyim, bir gözlemci, aynı zamanda bu literatürü mütevazı bir şekilde takip etmeye çalışan biri olarak da söyleyelim: Özellikle son dönemlerde ezber bozan bazı açıklamalarınız, mülakatlarınız, değerlendirmeleriniz, toplum tarafından sizin zannettiğinizden daha çok izleniyor ve önemli bir etki de yarattığınızı düşünüyorum. Bunu bir ifade etmek istiyorum ve bunu biraz daha artırmanız gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, Hocam, bu konularla ilgili konuşacak çok şey var da biz geleceğe bakalım.

Ben, şimdi bir çoğu rahmetli olmuş büyük tarihçilerimizle filan oturup kalkardım çokça. Onlardan hep şöyle bir şey duyardım, derlerdi ki: “Bak, bu Osmanlı, devletin mührünü, sadaret mührünü mesela devşirdiği paşalara, şunlara, bunlara vermiştir ama hiçbir şeyhülislam tayinini tesadüfe bırakmamıştır. Hep Anadolu çocuklarına vermiştir şeyhülislamlığı.” Ben de sorardım: Niye böyle bir şeye özen göstermiştir? Hocalar derlerdi ki? “Çünkü din toplumdaki en örgütlü müessesese.”

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Evet.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Hakikaten, düşünüyorum, bir şehirde bir tane jandarma komutanlığı vardır, bir mahallede bir tane polis merkezi vardır ama bir sokakta sokağın başında bir cami, ortasında bir cami, sonunda bir cami var. Hakikaten en örgütlü müessesese.

Şimdi, bir 15 Temmuz yaşadık, bir daha yaşamayacağımızın bir garantisi de yok. Zaten bu Komisyonun oluşturulmasının bir nedeni de tedbir üretmek.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Evet, doğru.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) - Buradan çıkan bir şey var. Diyanet İşleri Başkanlığı bundan sonra eskisi gibi olamaz. Yeni misyonlar üstlenmek zorunda. Bu, bana göre zaruri bir şey artık. Siyasi irade mi bu misyonu yükler, yoksa Diyanet aklı mı bunu talep eder, bilmiyorum. Benim sorum şu Hocam, kısaca: Diyanet İşleri Başkanlığı, bugünkü teşkilat yapılanması, anayasal konumu, kanuni durumu itibarıyla yeni yasal donanımlara, yani bu misyonunu yerine getirmek için yasal donanımlara ihtiyaç duyuyor mu? Yani, bu işlere müdahale edebilen bir teşkilat hâline gelmesi, bana göre zorunlu diye düşünüyorum, Hocam.

Bir de şu şeyimi de arkadaşlarımla paylaşmış olayım. Ben demokrasi mücadelesinin içinden geldiğim için, uzun seneler, bu Diyanet İşleri Başkanlığının özerkleşmesi, bağımsızlaşması fikrini savunmuştum ama şu anda geldiğim nokta tamamen farklı bir nokta. Diyanetin bu formunun Türk devlet aklının ve Türk devlet geleneğinin en büyük geliştirdiği siyaset-devlet teknolojilerinden birisi olduğunu düşünüyorum ve çok destekliyorum bugün itibarıyla.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – İzninizle lütfen.

HÜSEYİN KOCABIYIK (İzmir) – Estağfurullah.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Şimdi, bunu hiç konuşmadık. Siz zaman zaman vurgu yaptınız ama Alevi yurttaşlarımızın Diyanetle ilişkisi konusunda ne düşünüyorsunuz? Çünkü herkes vergi veren...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Teşekkür ederim.

Değerli Başkanım, ben de aşağı yukarı Hüseyin Bey çizgisini izledim. Şimdi, zaman zaman Diyanetin özerkliğini falan düşünmedim değil. Yani kişisel olarak.

BAŞKAN – Evet.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Ama bütün tecrübelerim, bilhassa Diyanet İşleri Başkanlığı görevimden sonra merkezî konumunu, Osmanlı tecrübesini falan düşününce çok önemli bir tercih olduğu kanaatindeyim hâlâ. Yani, o özerk olmalı, serbest olmalı falan şeyi artık hayli geride kaldı. Hüseyin Bey, Osmanlı'nın din-siyaset, din-devlet ilişkisi konusundaki tecrübesi son derece önemli ve harika bir tecrübe. Yani bugün bütün işi bıraksak, onu incelemek onun bize öğreteceği o kadar çok şey var ki. Mesela Osmanlı'nın tarikatlarla ilişkisi. Dokunmamış, karışmamış ama sınırdan da tutmuş. Birisi gelmiş, işte “Hazreti İsa Hazreti Muhammed”den daha üstündür.” demiş; padişaha demişler ki: “Efendim, işte biri çıktı, böyle dedi.” “Desin.” demiş padişah. Ama efendim dün 10 kişiydi, bugün 100 kişiler. “Ha, o zaman dur, o zaman iş değişir.” demiş. Yani bir şey bir fikir özgürlüğü çerçevesinde kaldığı sürece Osmanlı dokunmamış ama ne zamanki toplumun ortak hayatını, ortak barışını tehdit eden ve din üzerinden toplumda çatlaklar oluşturan bir noktaya doğru gitmeye başlayınca orada gereken müdahaleyi yapmış. Mesela Osmanlı'nın, sarayın şeyhülislamlıkla ilişkisi son derece ilginçtir. Hem ilişkisi vardır hem ilişkisi yoktur. Dinî konuda özerktir ama devletin ortak çıkarları, devletin ortak paydasında da devlet memuru gibi, devletin, Osmanlı'nın o genel siyasetine uygun şey üretmiştir. Yani Diyanet hâlâ o tecrübeyi devam ettiriyor. Yasal bir engel, yasal bir eksiklik olmadığı kanaatindeyim. Son çıkarılan kanun ki Meclisimiz ittifakla çıkardı o kanunu biliyorsunuz. Her konuda farklı tartışmalar olur. O da bizim artımız. Diyanet İşleri Başkanlığı olunca herkes ortak hareket eder ve ortak bir katılımla, beğeniyle çıktı kanun. Kanun buna elverişli ama destek lazım.

Bakın, tekrar söylüyorum Değerli Komisyon Başkanım ve üyeler: “Bu konularda Diyanet gitsin mücadele etsin.” demek doğru değil. bir mücadele yapılacaksa el birliğiyle olmalı. Diyaneti tek başına öne sürmek doğru değil. Yani onu anlatabildiğimi zannediyorum. Yani Diyanete “Hadi siz bu

mücadeleyi verin.” Yerine, devletin ilgili birimlerinin, bunun ne kadar önemli olduğunu, artık sadece konunun din meselesi değil, toplumun varoluş meselesi olduğunu gördüğümüze göre birlikte bir strateji belirlememiz gerekiyor.

BAŞKAN – Tutanaklara geçti Hocam, çok teşekkür ederiz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Tamam.

BAŞKAN – Söz Zeynel Emre Bey’de. Sayın Zeynel Emre Bey’in mikrofonunu açtım.

Müsaadenizle, önce bir cümle söyleyeceğim sizin anlatımlarınıza ilave olarak. Diyelim ki bu konuda hakikaten Diyanet İşleri Başkanlığı olmasa, şimdi Ankara’nın merkezi camisi Kocatepe Camii. Burada imam kim olacak?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Ne diyecek, ne anlatacak?

BAŞKAN – Ne diyecek, vaizi kim olacak, acaba oranın önünde bir hâkimiyet mücadelesiyle kavgalar mı yaşanacak? Bunu benzer bir şekilde Sultanahmet’i örnek göstererek önceden de böyle liberal yaklaşımla gidip “Herkes özgür olsun, Diyanete ne gerek var?” diyen bir arkadaşına bu soru sorulmuştu. Hakikaten cevabın ne kadar zor olduğu ve 15 Temmuz gösteriyor diye düşünüyorum.

Teşekkür ediyorum.

Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Hocam, hoş geldiniz. Verdiğiniz bilgiler için de teşekkür ederiz.

Şimdi, birkaç tane sorum var, merak ettiğim, biraz da aydınlığa kavuşsun istediğim meseleler var. Birincisi İslam duygularını kullanarak bir yayımlacılık, geniş bir ağ kurma, etkin olma çabası içerisinde olan bir yapı var ve bu yapının politikalarına karşı ilahiyat çevrelerinde bir yönetici ve kanaat önderi olarak sizin siyasal iktidarlara herhangi bir ikazınız, “Bu böyle devam ederse ülke için şöyle tehlike olabilir.” gibi bir ikazınız oldu mu; olduysa ne zaman oldu, nasıl tepkiyle karşılaştınız?

Bir diğer konu, sizin görev süreniz dolmadan önce diye biliyorum, zannediyorum ki bir yıl kadar öncesinde siz görevden ayrıldınız. Yani eğer böyle benim bildiğim gibi bir yıl öncesinden ayrıldıysanız neden böyle bir gelişme oldu görev süreniz devam ediyorken? Siz görevden alındıktan ya da görev süreniz bittikten sonra Zaman gazetesinde, yani o zamanki adı “cemaat”, şimdiki adı FETÖ olan bir yapının ana yayım organında şu şekilde haberler çıkıyordu: İşte eski Türkiye’nin temsilcisi” gibi sizi gösteren yazı, “Artık yeni Türkiye’ye geçilmeye başlandığını.” sizi neden eski Türkiye olarak bu yapı görüyordu? Yani buradan neyi anlamak gerekir?

Bir diğer nokta, Diyanete de fazlasıyla da sızdığını görüyoruz, 2 bin-3 bin görevden, açığa alınanlar olduğuna yönelik işte veriler falan paylaşılıyor. Nasıl örgütlendiler ya da sizin tespitiniz oldu da çıkarmak istediğiniz ya da işte ayıklamak istediğiniz dönemler oldu mu? Bu konuyla ilgili ne dersiniz?

Yine diğer bir nokta, bu yapıyla ilgili en etraflı şu ana kadar ortaya çıkan bir çatı iddianamesi var Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının. Orada sizin bilginize de başvurmuşlar, gördüğüm kadarıyla, yanlış bilmiyorsam. Yani öyle hatırlıyorum. Siz orada şöyle bir şey söylüyorsunuz, diyorsunuz ki: “Bu aradaki kavgadan rahatsız oldum. Önceki Diyanet İşleri başkanlarıyla birlikte mevcut Diyanet İşleri Başkanıyla görüştüm ve onlar da benimle hemfikir oldular. Fatih Üniversitesi Rektörü Şerif Ali Tekalan’la bu konuları konuşmak üzere bir yemek yedik.” Tabii orada tarih yazmıyor. Mesela bunun tarihi ne zaman? O görüşmenin içeriği neydi? Yani amaç burada neydi? Ne üzerine görüşüldü? Bu konularda bizi aydınlatırsanız sevinirim.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hocam, bu Alevilerle ilgili sorumu hatırlatayım.

DIYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Kusura bakmayın Aytun Bey. Bu Diyanet, bir devlet kurumu, bir yanının, yönünün olmaması ve bütün Müslümanları kucaklaması gerekir. Ben hep din özgürlüğünden yanayım, özgürlükten yanayım. O bakımdan bunu gene özgürlük içinde, sivil özgürlük içinde çözmemiz gerekir.

Siyasete o yönlü bir ikazımız olmadı Zeynel Bey. Yani “Bu örgüt giderek tehlikeli olmaya başladı.” Onu öngörmek çok büyük bir basiret gerektiriyor. Demek ki o basiret veya o kehanet, hakikaten o günkü şartlarda bilmiyorum, diyenler varsa da sadece öyle söz olsun diye söyler. “Ben, bunların zaten darbe yapacağını, 15 Temmuz’a doğru gittiğini sezmişim.” diyen varsa bana göre biraz fazla zorlama bir ifadededir o. Biz, o günkü şartlarda bunları din hizmeti yapan ama Diyanetin dışında olması gereken, Zeynel Bey, Diyanetin içine alınmaması gereken ama sivil bir özgürlük alanı olarak bugünkü diğer dinî cemaatler neyse... Mesela şu anda siz dinî cemaatlere nasıl bakıyorsunuz? Diyorsunuz ki, kendi alanlarında faaliyet gösteriyor, işte bir şeyler yapıyor, mevzuata uygun, hukuken bir engel yok, vakıf kurmuş, dernek kurmuş falan diye düşünülüyor. O gün öyle bakılıyordu ama Diyanetin o refleksi sebebiyle Diyanete sızmalarına hiçbir arkadaşım onay vermez, vermemiştir. Zaten zihnimizde belli sorular hep olageldi ama öyle bir uyarı yapmak için elde bilgi gerekirdi. Bizim de öyle bir bilgimiz olmadı.

Söylediğiniz gazetenin o tavrı olabilir çünkü, ben baktım. Yine eskiden ben iyi yaptım anlamında demiyorum, bizim de birçok hatalarımız mutlaka vardır ama Samanyolu’na ve Zaman gazetesine ben hiç röportaj vermemişim görevdeyken. Yani daha çok daha umuma hitap eden yayın organlarına “Evet.” demişim. Çok fazla şey bildiğimden değil ama o bir refleksin sonucudur, öyle zannediyorum. Cemaat yayın organlarına çıkmayı pek doğru bulmadım. Zaten yurt dışına gittiğimizde de cemaatlerin yerlerine, yurtlarına falan uğramazdık; onlar gelsinler, görüşelim derdik çünkü Diyanetin konumunu korumak gerektiği sebebiyle. Öyle bir teşebbüs oldu, 17 Aralıktan sonra oldu. Yani benden kaynaklanan bir teşebbüs değil yalnız ha, onu söyleyeyim. Yani İstanbul Savcılığı bilgi istedi, gittim, anlattım. Şöyle oldu: Baktık ki bu iş alevleniyor, dinî cemaat, işte din-siyaset, din-kavga falan, o Fatih Rektörü Şerif Ali Tekalan’ı bir akşam İslam Araştırmaları Merkezine çağırdık. Eski Diyanet İşleri başkanları var, değişik hocalar var. Dedik ki: Nedir bu kavga arkadaş? Siz çok ölçüyü kaçırdınız. Siz bir frene basın. Nedir bu? Türkiye’yi bir şeye... Onlar lehine bir şey değil bu veya Hükümet lehine bir şey değil. Sadece bir toplumsal çatlak oluşmaya başladı, dedik. O ifadede de söyledim. Pek şey yapmadı. Yani bizim bu “Kavga etmeyin, ayıptır, siz niye siyaset yapıyorsunuz, sizin ne işiniz, siz kendi alanınızla kalsanıza falan” gibi telkinlerimiz bir kulağımdan girdi, bir kulağımdan çıktı. Hatta, işte “Olsa olur ama artık bu iş başladı, yani geri dönüş yok.” şeyindeydi. Ben de Diyanet İşleri Başkanımıza dedim ki: Hiç umutsuz vaka, biz boşuna emek harcamayız; bunların laf dinleyeceği falan yok. Bunlar Ya “Haberim yok.” diyor ya da “Artık bırakalım, kendi ne olacaksa olsun.” diyor. Yani biraz öyle bir hava sezdiğimiz için artık öyle bir görüşmeyle bıraktık o işi.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Tamam mı Zeynel Bey?

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Tamam.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler.

Sayın Zekeriya Birkan Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Çok Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ben tekrar hepimizi saygıyla selamlıyorum.

Çok Değerli Hocam, öncelikle hoş geldiniz diyorum. Vermiş olduğunuz bilgiler, tabii tarihî süreç içinde yapmış olduğunuz çalışmalar için de ayrıca teşekkür ediyorum. Sizi aynı zamanda da tebrik ediyorum yani Diyanetteyken özellikle ben takip ettim bu “Diyanet Ansiklopedisi” gibi uzun süreli çıkan bir yayın gerçekten Türkiye’de yazılmış olan devasa eserlerden bir tanesi. Bunu şu anda pek bilmiyoruz ama bizim tahminim Cumhuriyet Dönemi’nde yapabildiğimiz en önemli, sürekliliği olan...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – En ciddi dinî yayınlardan biri, evet.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet. Tebrik ediyorum.

Yine, siz tabii, sadece bilgi sahibi olan bir âlim, bir Hocamız değil aynı zamanda da gerçekten analiz yapan entelektüel birisiniz. Özellikle bu faizsiz bankacılık konusundaki söylediklerinizi ben çok önemsiyorum, bu konuda da daha önce birçok tartışmanın içinde bulunan birisiyim. Çünkü, gerçekten bizim hocalarımızın, profesörlerimizin, ilahiyatçılarımızın almış olduğu eğitim ve kültürün ekonomiyi ilgili, dünyadaki piyasa ekonomisiyle ilgili ve onun enstrümanlarıyla alakalı çok yeterli olduğunu düşünmüyorum. Eğer ilahiyattan çıkan hocalarımız ekonomi konusunda da hem dini hem ekonomiyi birleştirip bu konuda şey yaparlarsa daha iyi olacağı kanaatindeyim. Aynı zamanda da Diyanetin bu konuda kolayca fetva vermesini de çok doğru bulmuyorum çünkü bu fetvalar devam edecek olan fetvalar.

Ben tabii şunu sormak istiyorum: Şimdi hiçbir şey durup dururken olmuyor. Hiçbir cemaat, bugün örgüt diye insanlarımızı alçakça öldüren bu yapı durup dururken ortaya çıkmıyor. Bunun mutlaka sosyolojik ve tarihsel bir arka planı olduğu kanaatindeyim.

Sayın Başkanım, özellikle bu tarihsel arka plan noktasında ben Ahmet Yaşar Ocak’ın mutlaka Komisyonumuza çağırılması gerektiği kanaatindeyim çünkü Türkiye’de -ben aynı zamanda da hayranıyım- uzman bu konuda, gerçekten uzman. Son Osmanlı...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – 1 numara.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet, 1 numara.

BAŞKAN – Hacettepede profesör dedik.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şey var yani böyle laf olsun ya da şifahi değil gerçekten söylediğini de hep alt yazıyla bilimsel bir şeye dayandıran bir hocamız. Ben Komisyonumuza çağırılması gerektiğini düşünüyorum Ahmet Yaşar Ocak’ın.

Şimdi, Hocam, Osmanlı İmparatorluğu’nda da, işte biliyorsunuz siz o yapıyı, bir şeyhülislamlık makamı var ve ulemalar üzerinde, âlimler üzerinde aynı zamanda bir kontrol, aynı zamanda tarikatlar üzerinde de bir kontrol ve az önce de verdiğiniz örnek gibi, dairenin dışına çıkanlarla ilgili önlem alan bir yapı. Hatta bu mülhitleri yani dairenin dışına çıkanları normal bir mahkemede değil aynı zamanda içinde âlimlerin olduğu bir mahkemede yargılayan özel bir yapı. Yani, bu ne demek istiyor diye Molla Kâbız’ı, Molla Lütfi’yi, Melami şeyhlerini dairenin içinde yargılayan, gerçekten özel ve ihtiramla yargılayan bir yapı var. Tabii bu devam etti. Cumhuriyete geldiğimizde ve özellikle de tek parti döneminde irticayla ve bu mülhit olan yani dairenin dışına çıkmışlarla yapılan mücadele dinle ve dindarlarla olan bir mücadeleye döndü. Ben tabii bunun detayına çok girmeyeceğim, bu, vesikalarımızda kayıtlıdır. Dinin öğretilmesinin yasaklanması, ezanın yasaklanması, camilerle ilgili olan birçok yasaklama ve sonunda da İnönü döneminde biliyorsunuz ilk imam hatibin açılmasına kadar gidiyor. Tabii, bütün bu yasaklamalar ve arkasından Diyanet Kurumunun -yeni kurulmuş bir kurum değil, yirmi yıllık değil yani şeyhülislamlıktan tevarüs cumhuriyetle beraber gelen bir kurum- bu özerk yapısını korumaktan çok bu yasaklamalara cevaz veren bir yapıya bürünmesi... Mesela, çok ilginçtir, benim çok dikkatimi çekmiştir, Din İşleri Yüksek Kurulunun 1980 yılında baş örtüsüyle ilgili vermiş olduğu bir

görüş var. Bunun İslam'ın bir emri olduğunu söylemiş olmasına rağmen ama ne hikmetse Türkiye'de bu yasaklamalar ve 28 Şubat sürecinde din üzerindeki baskılar devam etmesine rağmen Diyanetten bir ses çıkmamıştır. Çıkmıştır, cılız bir ses çıkmıştır, güçlü bir ses çıkmamıştır. Kurban bir ibadet olmasına rağmen, kurban derilerimizin zorla bir kuruma verilmesi yönünde devletin o dönemdeki baskısına yine Diyanetimiz cevap verememiştir.

Tabii ben burada şunu anlatmak istiyorum: Din üzerindeki baskı, dinin yasaklanması, dinin... Ben katılmıyorum Aytun Bey'e çünkü uluslararası her belgede de bu var, ebeveynlerin kendi çocuklarına dinini öğretme hakları var, bu bir haktır yani. Bunu hiç kimse baş örtüsünün...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Çocuk Hakları Sözleşmesi.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Evet, Çocuk Hakları Sözleşmesi, şeyi hatırlayamadığım için söylemedim.

Bir haktır bu. Yani, insanlarımızın çocuklarına dinini öğretmemesi, sahil kaynaklardan öğrenememesi... Özellikle geçen MİT eski Müsteşarımız Emre Taner'in yaptığı konuşmada "Bırakın çocuklara dinini öğretsinler." diye bir cümlesi vardı çünkü bu yapıya çocukları giden ailelerin çoğu dinle ilgili kaygılarından dolayı gittiğini söyledi. Tabii, bütün bu yasaklamaların bu örgütü ve buna benzer örgütleri çıkardığını düşünüyor musunuz? Bir, bunu sormak istiyorum, özellikle din üzerindeki baskının.

Bir diğer nokta da din eğitimi çok önemli bir eğitim. Yani bir matematik öğretimi gibi değildir Değerli Hocam, bunu siz de biliyorsunuz, ben ukalalık anlamında söylemiyorum. Yani, devletin memurlarının ellerine bırakılamayacak kadar önemli bir eğitim çünkü bir şefkat gerektiren bir eğitim.

Şimdi, biz son yıllarda, hamdolsun yani şükrediyoruz, özellikle muhalefetimizin de destekleriyle, Türkiye'deki birçok toplumsal destekle, artık gün ışığına çıkacak şekilde dinin şeffaf bir şekilde, doğru bir şekilde okullarımızda öğretilmesi noktasında, Diyanetin de bu konudaki çalışmalarıyla, siyer dersleri, Kur'an-ı Kerim dersleri de koyduk. Bunları yeterli buluyor musunuz?

Bir daha insanların böylesine baskı ve karanlık ortamında bu ve buna benzer örgütlerin çıkmaması için bu eğitim, yasaklama ve bundan sonra ne yapmamız gerektiği noktasında sizin engin tecrübeleriniz ve bilginizi de kısaca, tabii zamanı da dikkate alarak paylaşırsak çok memnun olurum.

Ben tekrar,verdiğiniz bilgiler ve katılımınız için teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler Sayın Zekeriya Birkan.

Hocam, buyurun.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Kısaca açıklayayım.

Önce, Zeynel Bey'in o görev sorusuna cevap veremedim. Ben Ankara'ya beş yıl için gelmişim, Mehmet Aydın Hocayla öyle anlaşmıştık. Beş yıldan sonra bana müsaade dedim. Ondan sonra uzatmalarla biraz kaldım. "Kanun çıkıncaya kadar kal." dediler. Kanunu çıkardık, müsaade istedim. Yani öyle bir... Ben bu tip kamu görevlerinin kısa süreli ve nöbetleşe olmasından yanayım çünkü bizim asıl işimiz ilmi çalışmalar, ben onun daha...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Hocam "O yemek benim isteğimle olmadı." demiştiniz. O kimin isteğiyle oldu?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani ortak düşünce. Ankara Diyanet İşleri Başkanımızla da istişare ettik, onun bilgisi, onayı vardı, İstanbul’daki... Yani, benden, tek taraflı inisiyatiften kaynaklanan değil, İstanbul’daki değişik arkadaşların “Ya bunlarla konuşalım bakalım, bunların derdin neymiş?” kabilinden.

Şimdi, bu din eğitimi... Zekeriya Bey, tamam, bütün yasaklara karşıyız, özgürlüklerden yanayız. Din özgürlüğü toplumsal barışın çok önemli bir ayağıdır, o kanaattayım. Bu, bilgiyle olmalıdır, İslam dininin aydınlık bilgisi olduğu vakit. Ama “Din eğitimi devletin memurlarına bırakılacak kadar...” dediniz ama kim yapacak bu işi? İşte...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır hayır, yani ben bunu sadece...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Memur zihniyetiyle...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – O anlamda söyledim yoksa yani şey değil.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yoksa ki bugün geldiğimiz nokta bu işi ciddiye almak, doğru dürüst yapmak gerektiği ve saha dışına, merdiven altına bırakmamak. Herhâlde onda hemfikiriz.

Başka cevapsız kaldı mı?

BAŞKAN – Cevapsız kalan bir şey var mı Zekeriya Bey?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hocam, ben özellikle bu dinin üzerindeki baskının, Diyanetin, baş örtüsü konusu ve diğer şeylerle ilgili...

Şunu da söylemek istiyorum Hocam, sözünüzü kestim: Ben tabii tarihi bütün suçları Diyanete atarak ya da Diyanetin mensuplarına atarak böyle bir düşünce içinde değilim çünkü bunda hepimizin toplum olarak şeyimiz var çünkü...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Ne güzel, ne güzel, aynen öyle.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yani, nihayetinde Diyanetteki görevlimiz de bir devlet memuru, bir cemaatin karşısında bir devlet memurunun ne kadar gücü olabilir de farkındayım ama şöyle de bir şey var: Bu yasakların, aynı zamanda bu tür yasak, karanlık ve baskının bu tür örgütlere yönelttiği konusunda da...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Doğru. Şahsen her yasak bir aşırılığı besler, hangi yönde olursa olsun. Her yasak radikal düşüncelerin bir bakıma büyüme, beslenme kaynağıdır, ona katılıyor.

Diyanet için şunu söyleyeyim yani Diyaneti savunuyor değilim: Diyanet İşleri Başkanlığı demesi gerekenleri demekte ihmalkâr olabilir, ihmalkâr kaldığı anlar olabilir ama bugüne kadar Diyanet İşleri Başkanlığı yanlış şey söylemedi din konusunda, bu çok önemlidir. Diyanet İşleri Başkanlığı din konusunda yanlış bir şey söylemedi ama...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sesi çıkmadı.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Sesinin az çıktığı zamanlar olmuştur ama şimdi, Zekeriya Bey, sizin sesinin çok çıkmasını istediğiniz alanda bir başkası da susmasını istiyor olabilir. Yani, Diyanet İşleri Başkanlığı toplumun her kesimini görmek, ortak paydaya göre hareket etmek zorunda. Bir kesim “Niye şu konuda Diyanet şu açıklamayı yapmıyor?” diyebilir, diğeri de “Niye bu konuda açıklama yapıyor?” diyebilir. Diyanet İşleri Başkanlığı da bir kamu kurumu olarak... Devlet memuru değil. Ben kendimi hiç devlet memuru hissetmedim. Bunu siz de bilirsiniz. Diyanet İşleri başkanı devlet memuru olur mu devletten maaş aldı diye? Din konusunda omzuna ağır bir yük yüklenmiş sorumlu kimsedir, demesi gerekeni der.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – 12 Eylülde de...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Her zaman için doğru. Yani, yanlış bir şey söylemedi. Ama, bazen, mesela siyasetin çok aktif olduğu alanda susmayı tercih etti. Mesela Genelkurmay Başkanlığı Kutlu Doğum’u eleştirdi, biz cevap verdik ona. Tarihte ilk defa Diyanet İşleri Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığına cevap verdi. Vermemesi gerekirdi ama vermek zorundaydık çünkü yanlış bir bilgi vardı ortada, yanlış bilgi olduğu için cevap verdik. Yoksa ki biz siyasete hiç cevap vermedik şimdiye kadar, resmî kurumlara cevap vermedik, sadece din alanında... Mesela bir siyasi parti bir şey dediği vakit biz ona cevap vermiyorduk, vermeyiz yani. Diyanetin geleneğinde siyasetle polemik yoktur, onun içindir.

BAŞKAN – Peki, teşekkürler Hocam.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Başkanım, Aykut Bey izin verirlerse, bir yanlışlığı düzelmiş olacağım, hani Hocamıza da sormuş olayım.

BAŞKAN – Hüseyin Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – “Aykut Bey izin veriyor mu?” derken Aykut Bey tabii ki izin veriyor; buyurun efendim.

HÜSEYİN KOCABİYİK (İzmir) – Teşekkür ederim. Her zamanki gibi naziksiniz.

Hocam, bu Kutlu Doğum Haftası’yla ilgili tartışmalar var. Bu Kutlu Doğum Haftası’nın FETÖ’nün icadı olduğu kanaati yayılmaya başladı son dönemlerde. Benim bilgim şu: Kutlu Doğum Haftası tamamen Diyanetin bir organizasyonudur ve “Kutlu Doğum” adını da rahmetli, merhum Ayvaz Gökdemir -Doğru Yol Partisi Milletvekiliydi, o vakitler milletvekili değildi- Diyanet Vakfında sanıyorum yayıncı olarak çalışıyordu, onun bulduğunu ben biliyorum. Bunu da hani sizin...

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani bu işi sulandırmak olur. Daha ortada FETÖ’nün esamesi yokken Diyanet İşleri Başkanlığı Kutlu Doğum... Süleyman Hayri Bolay yaşıyor, onların başlattığı bir anmadır. Yani, madem resmî kurumuz, toplumun her kesimi Hazreti Peygamber’i tanısn şeklinde. O andığımız teşkilatın Kutlu Doğum’la hiç ilişkisi olmamıştır. Hep kendi çizgisinde kutlu doğum yapmıştır, kendi çizgisinde bir peygamber tasviri yapmıştır. Mesela bizim Hazreti Peygamber’i anlatmamız tamamen doğru bilgiye göredir ama onların yaptığı kutlu doğumlar kendi itikatları ve kendi ürettikleri o efsaneler çizgisinde oluşmuştur hep.

BAŞKAN – Aykut Bey, sizin nezaketinizden bir de Belma Hanım diyor ki: “Bir cümle söyleyeceğim.”

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Tabii, buyursunlar.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Değerli Hocam, Tayyar Altıkulaç Hocayla -çok değerli büyüğümüz- birlikte çalıştık, siyasette de bana çok katkısı olmuştur, özellikle bu konularda. Kutlu Doğum’un organizasyonları başladığı zaman “Peygamber Efendimiz’in sünnetlerini, hayat tarzını hatırlatmak babından düzenleniyordu ama şimdi geldiğimiz noktada biz de çok rahatsızız.” derdi. Hatırlarsınız, bu kandillerde filan bu FETÖ grupları büyük salonlarda törenler, kendilerince bir şeyler yapmaya başladılar. Bizim bildiğimiz, kandilde insanlar oturur ibadet eder, şarkı türkü dinlemez veya toplu olarak bir şey yapmaz. Her şeyi karıştırdılar, neticede geldiğimiz nokta bu oldu.

Teşekkür ederim.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Ben de hemen bir cümle ekleyeyim, Başkanım, destur verir misiniz?

BAŞKAN – Evet, buyurun Hocam.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Kutlu Doğum’un çok rağbet gördüğünü, çok insan toplandığını görünce sadece onlar değil diğer cemaatler ve güneydoğudaki bugün mücadele ettiğimiz örgütler dahi, hiç alakası olmayan örgütler dahi insanları Kutlu Doğum diye çağırıp kendi ideolojilerini empoze ettiler maalesef.

BAŞKAN – Evet, Aykut Bey, buyurun.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Şimdi, insanlık tarihinin, kabaca, herhâlde üç tane şeyi var: Bir, birlikte yaşama ihtiyacı var. O birlikte yaşama ihtiyacı bir otorite problemi getiriyor. İnsanlığın bir din ihtiyacı var, insanın bir iman ihtiyacı var, aynı zamanda da insanlığın dinle bir mücadelesi var, bir de insanlığın sınıf mücadelesi var. Bu üçüne baktığımızda da insanlığın tarihi ortaya çıkıyor gibi. Ben kendi adıma anlamaya çalışıyorum ne oluyor ne bitiyor diye. Şimdi, bizim öngörülebilir tarihte başımıza ne geleceği dediğimiz... “Bizim” dediğim de şey olarak anlaşılmasın yani Orta Doğu coğrafyası, İslam coğrafyası. Bunu da böyle aman şey bir referansla söylemiyorum. Başına ne gelebileceğini anlayabilmek için tarihte bir tek bakabileceğimiz şey Avrupa coğrafyası ve Hristiyanlığın tarihi. Aslında siz buna işaret ediyorsunuz, bu sekülerizm bu topraklarda nasıl doğdu diye. Yani, o Otuz Yıl Savaşları’nı, Yüz Yıl Savaşları’nı anlamadan o sekülerizmin nasıl doğduğunu anlamak mümkün değil. Çünkü, biz şöyle bir şeye bakıyoruz: Mesela, Hristiyan bağınazlığı diye bir şey var. Kilise var, bir sürü kurumları var, ruhban sınıfı var ve onun oluk oluk aktığı bir kan var, Fransa’da, Paris’te 90 bin Kalvenisti üç gün içinde kılıçtan geçiriyorlar, önünde Otuz Yıl Savaşları, Yüz Yıl Savaşları, en sonunda diyorlar ki “Yeter, bir yanlış var burada.” Şimdi, geldiğimiz noktada İslam coğrafyası da buraya doğru götürülüyor. Aslında, biz o tarihin büyük acıları içerisinde baktığımızda küçük bir acıdır 15 Temmuz, asıl büyük acılar önümüzde, asıl bundan sonra büyük acılar yaşanacak. Bu mezhep çatışmaları üzerinden büyük acılar yaşanacağını tahmin ediyorum, her namuslu insanın engellemesi gerektiğine inanıyorum, illa dindar olması gerekmiyor.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Aynen.

AYKUT ERDOĞDU (İstanbul) – Bunu engellemek de bir entelektüel çabadır. Bunu niye şey yaptım? Şimdi, mesela, sizin kitabınızın 24’üncü sayfası. Diyorsunuz ki “Açık görmemiz gerekirse, geleneksel İslami ilimlerin sunduğu öğretiye sadık kalındığı sürece İslam toplumlarında Batılı anlamda demokrasi yerleşmesinin, demokrasinin olmazsa olmazı özgürlüklerinin gelişmesinin önünde ciddi zorluklar vardır.” Ve şunu söylüyorsunuz, Arapçası tutanaklara zor girer ama: “Gibi başlıklar altında geliştirilen İslam siyaset doktrini yani dinî kültürün tarihsel safahatı aynen korunduğunda bu neredeyse imkânsızdır. Klasik doktrinde ısrar edeceksek bilmeliyiz ki bir gönülde iki sevda olmaz.” Bence bu çok önemli bir şey. Bunu biraz açıklar mısınız?

Bir de çok önemli bir tespit daha var, bulabilirsem. Bunu da bu kitabınızdan okuyayım çünkü size sadık kalarak söyleyeyim. Başında İslam ve ahlak ilişkisini yazdıktan sonra diyorsunuz ki “İslam’ın dünya hayatımıza dair temel hedeflerinden biri olan ahlakın da böyle bir toplumda en az sorunlu alan olması ahlaki tekâmülün de aynı şekilde gözle görülüyor olması şeklinde bir beklenti doğmaktadır. Peki, ticarete Müslümanlığın güvenilir olduğunu iddia edebiliyor muyuz? Kopyayla sınav kazanmayı, kazandırmayı veya torpille devlet memuru olmayı, yazmayı, torpille hacca gitmesi, hülasa, daha ehil ve hak sahibi birinin hakkını gasbederek onun yerine geçmeyi Allah rızasıyla bağdaştırabilir miyiz? Bir cemaate, siyasi gruba mensubiyet veya yakınlık bu yapıları meşru kılabılır, hatta cihada çevirebilir mi? Kamu veya vakıf malının ya da orman arazisinin tahsisinde kamu ortak kullanımına ayrılmış alanların imar planlarında yapılan tadilatlar sonucu inşaata açılmasında veya devlet imkânlarını tahsis, hak etmede kullanılan ölçütlerin ve verilen önceliklerin ahlakiliğinden ne kadar eminiz? Kaçak veya

gözden kaçan yapılar nasıl bu kadar etrafımızı sarabildi? Kök itibarıyla medeniyet kavramının türediği şehir hayatımız düzensiz ve zevksiz yapılaşma, aşırı nüfus yoğunlaşması ve bunların sonucu olan trafik yoğunluğu âdeta insanların barbarca itişip boğuştuğu, birbirimize saygımızı ve ortak değerlerimizi aşındıran bir kargaşa ortamına dönüşmedi mi? Bütün bunları biz kendi ellerimizle ürettiğimize göre, bunları yapanlar kadar buna onay, imkân verenler de sorumlu değil mi?" Bunu böyle bir referans anlamında söyleyemiyorum. Bunlar bir Diyanet İşleri Başkanından duyulabilecek çok önemli kelimeler. Bizim, kişisel olarak söyleyeyim, benim, "bizim" diye genellemeyeyim ama aydınlanmayla vicdanın birleştiği her yerde bizim uzlaşmamız olur, cehalet ile barbarlığın olduğu her yerde çatışmamız olur. Bunu bizim için aydınlanmayla vicdanın birleştiği bir yer olarak görüyorum. Bunu cesaretle dile getirip yükseltebilirsek, bu önümüzdeki entelektüel kısırlıktan, İslam'ın düşürüldüğü bu entelektüel kısırlığın getirdiği kanlı çatışmadan kurtulabileceğimizi düşünüyorum. Bu iki temel konu yani demokrasiyle İslam anlayışı ve ahlakla İslam anlayışı konusunda tavsiyeniz varsa onu duymak isterim.

Bir de sınırlı zamanlarımız oluyor, doğru kaynaklardan... Çok önemli bir şey söylemişsiniz, ben yoktum, İslami referanstaki İslam'la sorumlu kaynaklardan bahsetmişsiniz. Ben bu kitabınızı bir ders kitabı gibi okuyorum. Bunu şey olsun diye yani sakın... Efendim, ben de öyle bir şey yoktur, belki, birbirimizi tanımıyoruz çok fazla ama... Bize bu kalitede ve nitelikte, "İslam'ı iyi tanımak istiyorsanız şu kaynakları okumalısınız." dediğiniz önerileriniz var mıdır? Ahmet Yaşar Ocak Hoca'yı da aldım okuyorum ama bu anlamda boşuna yanlış bilgilerle dolmayalım diye. Bu iki temel anlamda, İslam ve demokrasi ve İslam ve ahlak anlamındaki tavsiyeleriniz nedir? Bir de birkaç referans kaynak vermek isterseniz ben mutlulukla bunları alıp okumayı düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler Aykut Bey.

Buyurun Hocam.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Şimdi, yani ben bir defa bu ortamınızı ve Komisyonunuzu çok sevdim, Allah muvaffak etsin. Güzel bir ahenk içerisinde bir ortak şeyi çözmeye çalışıyorsunuz ve din konusu bizim ortak...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Bugün öyle denk geldi.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Ya, hep öyle olun canım, benim duam odur.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Başkan olmasa daha iyi olacak.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Bundan da görüyoruz ki din hepimizin ortak paydası ve sorunlar ortak sorunlarımız.

BAŞKAN – Dua yerine geçer Hocam, dua.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Değerli dostlar, din hepimizin ortak sorunu, ortak paydası, dindarlık derecemiz ne olursa olsun. Ben Diyanet İşleri Başkanı olarak sizden daha dindar değilim yani öyle bir şeyi iddia edemem. Bu Allah'la aramızda olan bir mesele ama din konusunda yanlış yaptığımız vakit acısını hep beraber çekiyoruz.

Size katılıyorum Aykut Bey. İslam dünyasının üzerinden şu anda tarih geçiyor. Bu kitap biraz benim yüreğimdeki sızıyı hafifletme çabasıdır. Yani, İslam dünyasına bakıyoruz, 50 küsur İslam ülkesi var, parmakla göstereceğimiz bir İslam ülkesi yok. Tabii kaynakları var, insan unsuru var, dünyanın en güzel coğrafyasında yaşıyorlar, en güzel dine sahipler, harika bir tarihleri var ama kardeşim yani gel gör ki bütün bunlardan sonra bu noktada olmamalıydık, din konusunda böyle olmamalıydık. Bir tarikat

yapılanması, dinî cemaat yapılanması başımıza böyle bir bela açmamalıydı, tasavvufun güzelliklerini bize sunmalıydı. Yani, kaç tane sorunumuz var, bunlardan -bunlar çok önceki konuşmalar, 15 Temmuz öncesi konuşmalar- yani yüreğimiz biraz sızladığı için, ben de diyeceğimi diyeyim kabilinde bunları topluma arz ettim.

Aykut Bey, İslam dünyasının üzerinden tarihin geçtiği kanaatindeyim şu anda. Biz onu hissetmiyoruz ve bizim çocuklarımız bir yol ayırımındalar. Yani, çocuklarımız, torunlarımız yol ayırımındalar değerli başkanım. Yani bizim bırakacağımız miras onların bu yol ayırımındaki kararlarını da etkileyecek. Yani, şu manzara sağlıklı bir resim vermiyor. Din, dinî değerler, din-devlet ilişkisi, din-siyaset ilişkisi, tarikat, cemaat, kutsal, kutsala bağlılık, din-ahlak falan konusunda zihinler altüst oldu. Onun için, din konusu önemli, diyanet konusu önemli, sizin vereceğiniz yön önemli ve bu işleri bu kadar karmaşadan sonra iyi bir tecrübe edindik, bir de o artımız da var. Birçok şeyin yanlış olduğunu, küçük ihmallerin ağır faturalarının olduğunu gördük. Umudum, duam odur ki bundan sonra, bu tecrübeden sonra biz otururuz, “Biz nerede yanlış yaptık?” deriz. Din konusunda kırmadan, dökmeden, özgürlükleri koruyarak ama ana çizgimizi de koruyarak, onun bozulmasına fırsat vermeden bir istikamet çizeriz. Yoksa ki ben de İslam dünyasının... Yani, Türkiye olarak, Balkanlar olarak daha iyiyiz ama Somali olarak çok kötüyüz, Yemen olarak çok kötüyüz. Yani, on dört asırlık bir İslam’dan sonra Yemen böyle olmamalıydı. Pakistan işte, hep konuştuk. 300 bin camide kimin ne anlattığının bilinmediği bir Pakistan sürekli kardeş katli üretir, başka bir şey üretmez.

BAŞKAN – Bir de şeyi sordu Hocam, “Sağlam kaynak olarak nereye başvuralım?” dedi, ikinci soru.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – O konuda ben size ulaşayım olur mu? Biraz çalışayım, memnuniyetle.

BAŞKAN – Peki, çok teşekkürler.

Son soru için Burhanettin Hocam, buyurun.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Hocam, hoş geldiniz.

Verdiğiniz değerli bilgilerden dolayı teşekkür ediyoruz.

Tabii, arkadaşlarımız çok fazla sizleri yordu. 15 Temmuz akşamı olunca bir şiddetle karşı karşıya geldik. Tabii, sizin öğrencilik hayatınız var, Diyanet İşleri Başkanlığı döneminiz var. Bu terör yapılanmasını hiçbir zaman tasvip etmediğinizi, diyaloga bile sıcak bakmadığımızı, bunun yanlış yöne gittiğini söylediniz. Diyalogdan bahseden bir yapılanma nasıl şiddete başvurdu?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Çözemedim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Çözemediniz.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Yani, sizinle paylaştım ya samimi duygularımı, dedim ki “Bir tefsir hocasının, otuz yıl tefsir okutan bir hocanın bu örgütün yukarılarında olmasını çözemedim yani.” Aynı kitabı okuduk, benim okuduğum kitapta böyle bir şey yok. Benim okuduğum kitabın hiçbir yerinde en küçük bir yeşil ışık yok buna. Yani, aynı kitabı okuduk değerli dostlar. Demek ki mesele din işi değil, konu dinî bilgiden değil, başka ayakları da var işin. Yani, konuyu sadece dinle açıklarsak kilitlenir kalırız. Dediğiniz doğru ama. Tasavvuftan yani Hanefi-Matürîdî çizgiden El Kaide çıkıyor, tasavvuf diye başlıyor, sonunda bir darbeci ihanet çetesi çıkıyor. Yani bunu çözmek o kadar kolay değil, çok girift bir şey. Uluslararası ilişkiler var, evrilmeler var, patolojik durum var, psikolojik hâller var. Belki de tarihteki mehdilerin de ben büyük kısmının samimi olduğu kanaatindeyim, gerçekten kendini öyle görüyor olabilir, patolojik bir durum bu. Yani, sahtekâr olmasından daha tehlikelidir yalnız bu. Mesela, Kadıyani Gulâm Ahmed Han da belki kendini mehdî ve

Mesih olarak görüyordu ve samimiyetle inanıyordu. Şimdi, 15-20 tane mehdimiz var İslam dünyasında, belki kahir ekseriyeti gerçekten kendilerinin mehdî olduklarını, vahiy aldıklarını falan da düşünüyor olabilirler ama bizim İslam dünyası olarak, Türkiye olarak bu patolojik kanallara fazla açılmamamız ve onları toplumda fazla müessir kılmamamız gerekiyor. Yani, bunun olmasını önleyemeyiz. Kendini mehdî gören, gördüğü rüyayı Allah’la görüşme gören...

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Hocam, bunlar şizofren de olabilirler. Borderline vaka olur, şizofren de olabilirler.

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Olabilirler, olabilirler yani şizofrenik durumları da olabilir. Yani, başında nurla televizyonda konuşan kişiler var, biliyorsunuz, yani Allah üniversitesini kurmuş kişiler var. Bunlar şey olarak kendilerini öyle görebilirler ama bizim, devlet olarak, toplum olarak bunlara karşı bir çizgimizin, tavrımızın olmaması kötü. Yoksa ki onları sıfırlamak mümkün değil.

BAŞKAN – Evet, var mı Hocam sorunuz?

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Hocam, 15 Temmuz akşamı neredeydiniz? Haberleri izlemeye başladığımızda bu şiddet olayını bu cemaatin yaptığı kanısı sizde oluştu mu?

DİYANET İŞLERİ ESKİ BAŞKANI ALİ BARDAKOĞLU – Önce oluşmadı. Yani, bir dinî cemaatin böyle bir şeye gideceğine... Yani, çünkü dinle iç içeyiz ya ama daha sonra, kısa bir zaman sonra kendi kendime dedim ki “Bu ilk defa olmuyor ki.” O mehdilik bağı, kurtarıcılık bağı, Allah ve peygamberle görüşme şeylerini falan zihnime getirince, tamam dedim yani buna imkânsız değil dedim. Yani, kısa bir şey oldu ama. Yani bir dinî... Dedğiniz gibi, hayatında hep “diyalog”, hoşgörü” diyen bir insandan yani “Hristiyan’a hoşgörü” diyenden yani başındaki Müslüman’a katliam nasıl çıktı, anlamakta, kabullenmekte zorlandım, dediğiniz doğru.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Teşekkür ediyorum Hocam, sağ olun.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli Hocam, davetimize icabet ettiniz, gerçekten sizi de yorduk, bayağı uzun bir süre oldu ama sanıyorum zihinleri aydınlatacak çok önemli bilgiler verdiniz, Komisyonumuz bu yönden aydınlanmış oldu. Ben, tekrar, Komisyonumuz adına sizlere teşekkür ediyorum katıldığımız için.

Değerli arkadaşlar, saat 15.00’e kadar toplantıya ara veriyorum ve 15.00’te diğer konuşumuzla devam edeceğiz.

Kapanma Saati: 14.15

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.06

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bugün 2'nci konuşumuzu dinlemek üzere Komisyon toplantısını açıyorum.

Sayın Seyfullah Saldık'ı -Bursa Jandarma Bölge , Emekli Tümgeneral- davet edelim efendim.

3.- Bursa Jandarma Bölge Eski Emekli Tümgeneral Seyfullah Saldık'ın 15 Temmuz gecesi yaşananlara ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN - Hoş geldiniz Sayın Seyfullah Saldık.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sağ olun Başkanım.

BAŞKAN – Siz yerinizi alıp kameralarımız da görüntüleri alırken Komisyonumuz Sözcüsü İstanbul Milletvekilimiz Sayın Mihrimah Belma Satır Hanımefendi kısa bir öz geçmişinizi okuyacak. Bu arada, kameralar görüntü alacak, kameralarımız görevini yaptıktan sonra da, daha sonra ben size kısa bir izahat yapıp başlayacağız efendim.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Tabii efendim.

BAŞKAN – Belma Hanım, buyurun efendim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Efendim, hoş geldiniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sağ olun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Seyfullah Saldık, 1963 yılında Düzce'de doğmuştur. 1984 yılında Kara Harp Okulundan Jandarma Teğmen rütbesiyle mezun olmuştur. 1984-1993 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığı emrinde çeşitli birliklerde görev yapan Seyfullah Saldık, 1996 yılında Kara Harp Akademisinden Jandarma Kurmay Yüzbaşı rütbesiyle mezun olmuştur. 9 Ocak 2000 tarihinde Tunceli Ovacık bölgesinde gece meydana gelen çatışmaya yardım kuvveti götürülen helikopterin olay yerine düşmesi sonucu yaralanmış ve kendisine komutanlık tarafından gazilik yara beratı verilmiştir. 2009 yılında Tuğgeneral rütbesine terfi etmiştir. Tuğgeneral rütbesiyle Jandarma Personel Başkanı ve Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanı olarak görev yapmış ve 2013 yılında Tümgeneral rütbesine terfi etmiştir. Tümgeneral rütbesiyle 2013-2016 yılları arasında Bursa Jandarma Bölge Komutanı olarak görev yapan Seyfullah Saldık, 29 Temmuz 2016 tarihinde kadrosuzluk nedeniyle emekli edilmiştir.

Komisyonumuza hoş geldiniz Değerli Komutanım.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sağ olun efendim.

BAŞKAN – Elbette ki öz geçmişiniz bundan ibaret değil, biliyoruz ama burada kısaca konuklarımızı tanımak için böyle bir usul ihdas ettik. Sizi de bu kısa öz geçmişinizle Komisyon üyelerimize tanıtmış olduk.

Şimdi, görsel basın görüntüleri aldıktan sonra başlayacağız efendim.

Efendim, Komisyonumuz Türkiye Büyük Millet Meclisinde grubu bulunan tüm siyasi partilerin ortak önergesiyle kurulmuştur. 15 Temmuz 2016 kanlı darbe girişimini, bu girişimi gerçekleştiren Fetullahçı terör örgütünü tüm yönleriyle araştırmak ve sonucunda alınması gereken önlemleri de içeren raporumuzu Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunmak Komisyonumuzun görevidir. Biz soruşturma komisyonu değiliz, tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105'inci maddesine göre kurulmuş araştırma komisyonuyuz. Bilgi, belge ve tanıklığına başvurduğumuz önemli vazifeleri ifa eden kişilerden derlediğimiz bilgilerle bu konuda tarihe not düşmek ve milletimize hizmet amacıyla bir rapor hazırlamakla görevliyiz. Bu konuyu öncelikle izah ediyorum. Zira, bazı yanlış anlaşılmalara olabiliyor. Konuklarımız bu bilgileri vermek üzere buraya davetlidir, hiç kimse şüpheli veya sanık sandalyesinde değildir. Başlangıçta da bu şekilde kameraman arkadaşlarımız görüntü alıyor. Onlara teşekkür edip programımıza başlıyoruz.

2.- Komisyon görüşmelerinin herhangi bir cihazla görüntülü yayınlanması konusuna ilişkin görüşmeler (Devam)

BAŞKAN - Tabii, bu arada masa üzerinde başka bir kameramız daha var. Sayın Sezgin Tanrikulu, görüntüleri aldınız, sizden de Komisyonumuzun kararı gereği...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Efendim, geçen oturumda ben nezaket göstermiştim, şimdi de siz gösterin, tartışmayı sonra yapalım.

BAŞKAN – Şimdi, şöyle ifade edeyim: Değerli arkadaşlar, buradaki uygulamalarımız hiçbir zaman hiçbirimizin sadece kendi iradesiyle tek başına yaptığı işlemler değil. Bunları sizler de biliyorsunuz ki Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü hükümlerine göre yürütüyoruz.

Şimdi, elbette ki yazılı hukuk kurallarında her konunun düzenlenmesini bekleyemezsiniz. “Adam öldürmek suçtur.” diye kanun yazıyorsa “Çocuk öldürmek, kadın öldürmek suç mu? Kanunda yazıyor mu, yazmıyor mu?” diye bir yorum kimse yapamaz.

Şimdi, görüntülü yayın yapılmaması konusunda Komisyonumuz bir karar almıştır, bunda İç Tüzük'e aykırılık bulunmamaktadır. Çünkü, Komisyon toplantılarının görüntülü yayınlanmasını öngören yani emredici bir İç Tüzük hükmü bulunmamaktadır. Anayasa veya İç Tüzük hükmüne açık bir aykırılık olmadıkça Komisyon her konuda karar verebilir. Bir milletvekilinin kendi inisiyatifıyla yayın yapması medya organlarına ait kameraların dışarı çıkarılmasıyla gözetilen amaca tamamen aykırı düşer. Görüntülü yayın yapılırsa kameraların dışarı çıkarılması uygulamasının hiçbir anlamı kalmaz. Kaldı ki, burada, Fetullahçı terör örgütünün bütün yönleriyle araştırılması ve 15 Temmuz darbe girişimi araştırılırken davet ettiğiniz konukların daha rahat ifadelerini sunması... Zaten görsel medya dışında, basın organlarımızın huzurunda açık bir araştırma çalışması yapıyoruz, tam tutanakla da bütün konuşmalar zabıtlara geçiyor. Bakın, zaman zaman -işte bir gün önce yaşadığımız bir olay-burada yapılan bir tartışmada fevri birtakım şeyler olduğunda Komisyonumuz karar alıp bunun yayımlanmaması konusunu gündeme getirebilmektedir. Bu nedenle, biz, kameralar önünde böyle bir bilgilendirmenin doğru olmadığı kanaatiyle 4 Ekim 2016 tarihinde yapmış olduğumuz ilk toplantıda görsel medyanın görüntü aldıktan sonra dışarı çıkmasını rica ettik ve bu doğrultuda bir karar aldık.

Şimdi, bu bağlamda, bu Komisyonumuzda da, şimdiye kadar geçmiş araştırma komisyonlarında, ihtisas komisyonlarında, önceki araştırma komisyonlarında aramızdan bir komisyon üyemizin aynı zamanda gazetecilik faaliyeti yapıp da içeriden kamerayla yayın yapması gibi bir durumla karşı karşıya kalınmamıştır, böyle bir teamül de yoktur.

İç Tüzük'ün 27'nci maddesindeki “Komisyonlar, başkanlarının yönetiminde çalışır.” açık ifadesinde, buradaki “yönetim” ibaresi... Yönetim olarak yayın yapılıp yapılmaması konusunda bir karar almaya da yetkilidir. Biz buradaki her türlü davranışımızı elbette ki Anayasa, kanun ve tüzüklerden almak durumdayız. Bu nedenle, bu açıklamayı özellikle yapıyorum ki Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 27'nci maddesi de dikkate alınarak dün Komisyonumuzda bir karar alınmıştır. Konuğumuz davet edildikten sonra burada hem medya mensuplarının canlı yayın yapmasının doğru bulunmadığına dair hem de herhangi bir üyemizin dışarıya bu şekilde yayın yapamayacağına dair bir karar aldık.

Bu doğrultuda, ben, şimdi, Komisyon üyelerimizden Sayın Sezgin Tanrıkulu'nun kamerayı kapatmasını kendisinden rica ediyorum ve konuğumuz çalışmasına başlayacak.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sezgin Bey.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, gizlilik kararı verilmediği sürece burada herhangi bir milletvekilinin kayıt yapmasına, gelişen teknoloji karşısında yayın yapmasına engel herhangi bir durum yoktur. Dolayısıyla, gizlilik kararı alınmamıştır. Gizlilik kararı alınmadığı için de ben bu yayını yapacağım. Dolayısıyla, burada olup biten konusunda, gelen konuklarımızın darbeyle ilgili görüşleri konusunda görsel olarak da yurttaşlarımızın, arzu edenlerin bunu izlemesinde yarar vardır. Araştırma komisyonumuzun amacı bakımından da yarar vardır. Dolayısıyla, ben bu yayını yapacağım. Eğer, İç Tüzük'te bunu engelleyecek bir hüküm varsa şahsen benimle ilgili onu uygularsınız.

BAŞKAN – Peki.

Şimdi, bu konuda açıklama yaptım Sayın Tanrıkulu.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ben de söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Zekeriya Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, Değerli Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; yani, bunu isterseniz kaldıralım, sonra tartışalım, önerim o. Çünkü Komisyonumuzun almış olduğu bir karar var, kararı uygulamış oluruz, toplantıdan sonra bu konuyu tartışalım.

Şimdi, âcizane, ben de Başkana katılıyorum. Eğer, biz burada görsel basından görüntü alıp dışarı çıkmasını talep ediyorsak aynı şeyin devam etmemesi değil.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Periscope yayını bir televizyon yayını değil.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, aynı...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Arzu edenler, merak edenler girerler, izlerler.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sezgin Bey, bakın, ben şunu söyleyeyim: Burada bir çelişki var yani çelişki şu...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Çelişki var, doğru. Tam tutanak var, yayın var, bu yayının engellenmesi çelişki, doğru.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, şöyle: Bakın, bu yayın önemli bir yayın. Az önce Başkan söyledi... Ben geçen toplantıda da söyledim ya biz bu kameraları serbest bırakalım ya da bu korsan yayın da olmak üzere Periscope’la yayını da kaldıralım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Korsan yayın değil bu.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, benim önerim şu...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, bu Periscope yayınıdır, doğru, arzu edenler izleyecektir.

BAŞKAN – Bir saniye... Zekeriya Bey sözünü bitirsin.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Değerli Başkanım, benim önerim şu: Şimdi, usul var. Ne var? Şu ana kadar ben birçok Komisyonunda da buldum, basın bulunuyor, not alınıyor, tam tutanak var, görsel medya görüntü alıp çıkıyor. Çoğunlukla da komisyonlarda ben Periscope’la yayın yapıldığına pek şahit olmadım. Yani, hatırlamıyorum, belki olabilir.

BAŞKAN – Yok zaten.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Dolayısıyla, hani, bu konuda ben -özellikle, Komisyonumuzun da almış olduğu bir karar var- Sayın Sezgin Tanrikulu’ndan buna uymasını özellikle talep ediyorum ama şöyle bir konu daha var, benim şahsen şöyle bir önerim daha var.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İç Tüzük’te bunu düzenleyen hüküm yok, Genel Kurulda bu yayını sürekli yapıyor.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şimdi, bakın, şöyle bir önerim daha var: Şimdi, biz bunu Meclis Başkanlığına taşıyalım, grup başkan vekillerimiz konuşsunlar, bu konuda bir karar alsınlar. Ya desinler ki “Kamera serbest.” ya da “Periscope yayını serbest.” Yani, bu konuda, şimdi... Ama benim özellikle ricam şu: Bu konu netleşene kadar -çünkü Komisyonumuzun bir kararı var- buna uymanızı ben rica ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Şöyle, bakın...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Şey anlamında değil: Tabii ki, zaten birçok yayını devam ediyor.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Kısa bir söz ben de alabilir miyim?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Zaten tam tutanak tutuluyor ama bu konu açıklığa kavuşana kadar...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Genel Kurulda bu yayını yapıyor Zekeriya Bey. Yani, Komisyonların çalışmasıyla ilgili özel bir düzenleme yok.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ama Genel Kurulda bununla ilgili bir altyapı var.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bakın, özellikle, hukuki gerekçesiyle...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, kameraları niye çıkarıyorsunuz? Şimdi biz de yayını yapıyoruz, kime ne zararı var?

BAŞKAN – Sayın Mehmet Bey...

Bakın, komisyonlarımızın çalışmasındaki usulü kısa bir özet verdim. Burada ben Başkan olarak, Başkanlık Divanı olarak keyfi bir muamele yapmıyorum, bunun altını çizmek istiyorum. Kaynağımı hukuktan almayan hiçbir işlemi elbette ki hiçbirimiz tasvip etmeyiz.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İç Tüzük’te böyle bir hüküm yok Sayın Başkan.

BAŞKAN - Bakın, şu anda, sanıyorum, birçoğunuzun önünde Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü var, İç Tüzük'ün 27'inci maddesini lütfen okuyun. Şimdi, eğer, birbirimize hukuk öğretmeye kalkarsak yani bu konuda kırk yıllık da hukuk tecrübem var.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Benim de var Sayın Başkan.

BAŞKAN – Şimdi, İç Tüzük'te “Komisyon masasının üzerine komisyon üyesinin biri çıkamaz.” diye yazmıyor diye üyemizin biri çıkıp da masanın ortasına bağdaş kurup oturabilir mi, böyle bir şey mümkün İç Tüzük'te yazmıyor diye? İç Tüzük gereği burayı yöneten Başkandır diyoruz, Başkana da verilmiş kararlar Komisyon kararlarıdır. Komisyonun 4 Ekim ilk toplantısında da Komisyon Başkanına gerekli yetkiler de verilmiştir.

Şimdi, 27'inci maddeye göre Komisyonun Başkan tarafından yönetildiği ilkesini, Türkiye Büyük Millet Meclisinin İçtüzüğü'nü ben koymadım arkadaşlar. Bu İç Tüzük'ü Türkiye Büyük Millet Meclisi çıkardı. Kalkıp da şimdi “Bunu Genel Kurula soralım, grup başkan vekillerine soralım.” demek, bunlar tamamen yanlıştır. Burada İç Tüzük hükümleri çerçevesinde ben hareket ettiğimi izah ediyorum ve verdiğim misal de çok net.

Şimdi, her bir arkadaşımızın şahsi görüşüdür, faydalı olduğu kanaati olabilir ama biz dün burada Komisyon olarak karar aldık, bu benim şahsi görüşüm de değil. Yani, dün 2 arkadaşımız yoktu diye bu kararı tanımamak gibi bir şey söz konusu olamaz. Onun için, ben, benim görüşüme uyun demiyorum. Komisyonumuzu 27'nci madde gereğince Başkan yönetir, Başkan da Komisyonumuzdan bu konuda bir karar almıştır. Ben bütün arkadaşlarımızı hukuka uymaya davet ediyorum.

Sayın Sezgin Tanrikulu'nun gerekçelerinin, “Topluma ben bunu duyuruyorum, Genel Kurulda yok.” diye bunların kendi içinde tutarlılığı olabilir ama Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'ne göre söylüyorum: Hiçbir komisyonumuzda bu şekilde bir yayın ve teamül hâline gelmiş bir uygulama da yoktur.

Şimdi, FETÖ'yü araştırıyoruz, bakın, on beş yirmi dakika oldu şu anda, bunu tartışıyoruz. Eğer bu tavır ve hareket sürerse bu Komisyon çalışamaz. Bu Komisyonunun çalışmamasına da buradaki bir üye milletvekilinin sebep olmasını bütün millete izah edemez.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben ederim Sayın Başkan. Ben ederim, siz edemezsiniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Fetullahçı terör örgütü liderinin, sözde bu liderinin bütün yönleriyle ipliğinin pazara çıkarılmasına burada bir yayın ısrarıyla engel olamazsınız. Bu, yanlıştır, hukuka aykırıdır, İç Tüzük'e aykırıdır, milletimize saygısızlıktır.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, İç Tüzük'e aykırı değil, hukuku da aykırı değil.

BAŞKAN – Demokratik hukuk devletinin kurallarına saygı duymaya lütfen davet ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, İç Tüzük'te böyle bir yasaklama kararına ilişkin bir şey yok.

BAŞKAN – İşte okudum, okudum efendim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Siz keyfi davranamazsınız, gizlilik kararı alın...

BAŞKAN – Efendim, Sezgin Bey, okudum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Siz bir hukukçusunuz, Baro Başkanlığı yaptınız.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet efendim, Baro Başkanlığı yaptım. Gizlilik kararı alın...

BAŞKAN – Peki, siz şunu mu söylüyorsunuz: “Bu araştırma komisyonunun aldığı karara uymuyorum.” mu diyorsunuz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Evet, gereğini yapın.

BAŞKAN – Uymuyor musunuz?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Uymuyorum efendim.

BAŞKAN – Uymuyorsunuz ve bütün millete hukuku çiğnediğinizi mi ilan ediyorsunuz burada?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, sizin keyfî tutumunuzu tanımıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – İç Tüzük’ü çiğnediğinizi mi ifade ediyorsunuz? Bu bir Komisyon kararıdır.

Ben, tekrar, İç Tüzük gereğince hukuka, Anayasa’ya, İç Tüzük hükümlerine saygılı davranmaya ve uymaya sizi davet ediyorum çünkü bunu da İç Tüzük’ten alıyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – İç Tüzük’te bunu yasaklayan bir hüküm yok. Dolayısıyla, ben, buradan, Periscope üzerinden bu yayını yapıyorum.

BAŞKAN – Şu anda karar aldık efendim, bu sizin şahsî görüşünüz.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, bir söz verir misiniz bana?

BAŞKAN – Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Bakın, bu...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu üslubu anlamış değilim.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ya, hayır...

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Bir saniye... Bana müsaade edin.

BAŞKAN – Bakın, konuğumuz burada bizi bekliyor. Yani, hakikaten hukuku Komisyon çiğnerse, Komisyon üyeleri çiğnerse nasıl araştıracağız?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben size söyledim Sayın Başkan, on beş dakikada bunu tüketelim dedim.

BAŞKAN – Zeynel Bey’e söz verdim, bir saniye...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sezgin Bey’e teklif ettim, toplantıdan sonra yapalım dedim.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, toplantının başında yapalım dedim ben, niye sonunda yapıyorsunuz?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Hayır, misafirimizi bekletmeyelim, konuğumuzu bekletmeyelim dedim ama Komisyondan sonra yapalım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Konuğumuz gidecek, o zaman bu yayının amacı kalmayacak. Biz Başkanın emrivakileriyle mi burayı yöneteceğiz?

BAŞKAN – Zeynel Bey, buyurun.

ZEYNEL EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, burada ilk toplantılara başladığımız zaman görsel basın kalsın, kalmasın tartışması olduğunda bazı arkadaşlarımız dedi ki: “Ben konuşurken kameraların böyle gezmesinden rahatsızlık duyarım, zaten yazılı basın var, o nedenle görsel basın olmasın.” Ama bunun karşılığında şöyle bir şeyi karar altına almasak da aşağı yukarı mutabık kalınmıştı: Bir İnternet

sitesi kurulacak, bu İnternet sitesi üzerinden de canlı yayın yapılacak, buna ilişkin de Komisyon Meclis Başkanlığıyla konuşacaktı bu konuyu. Şimdi, aradan haftalar geçti. Bir gelişme olmadıktan sonra şimdi kendi tercihleri. Bazı arkadaşlar burada Periscope yayını yapıyorlar. Şimdi, Meclisin genel uygulamasına baktığımızda, Mecliste her saat neredeyse farklı farklı alanlardan -Facebook üzerinden de, Periscope üzerinden de- konuşmaları da vesaireyi de herkes canlı yapıyor, komisyonlarda da yapıyorlar. Yani, kendi tercihleri. Ben öyle bir tercihte bulunmuyorum ama tercihte bulunuyor insanlar. Şimdi, Komisyon şöyle bir karar alabilir mi yani meselenin tartışma noktası bu: “Efendim, Komisyon çalışmalarıyla ilgili “tweet” atmayalım.” Bu da onun gibi bir şey. Yani, telefonu kullanan biri yayını da yapıyor.

Sonra, burada, yine, bütün milletvekilleri Komisyon çalışmasıyla ilgili fotoğraf çekiyor, paylaşıyor, görüyoruz yani, tutup da “Bizim fotoğraflarımızı niye çekiyorsunuz?” demiyoruz birbirimize. Yani, bu tür bir mesele, evet, İç Tüzük’te yer almıyor, asgari müşterekte uzlaşılarak çözülebilecek bir mesele. Yani, inatlaşarak değil ancak böyle çözülebilir. Bunun için de ben şeyi öneriyorum. Yani, Meclis Başkanlığı bunu yapabilir. İnternet sitesi kurulacağını zaten konuştuk biz, onu faaliyete geçirelim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Bir şey söyleyebilir miyim Başkanım?

BAŞKAN – Ravza Hanım, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Bu arada, hoş geldiniz tekrar.

BAŞKAN – Konuşumuzdan da özür diliyoruz, böyle bir usul tartışması çıktı maalesef.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Estağfurullah.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sizinle ilgili değil.

BAŞKAN – Ravza Hanım, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Şöyle bir şey oldu... Evet, biz sosyal medyadan paylaşıyoruz, tutanaklarda her şey var, dün böyle bir an yaşadık. Zaman zaman ortamın gerildiği anlar oluyor, sonradan hoşumuza gitmeyecek şeyler söylemiş oluyoruz ve -açıkçası ben böyle bir uygulamayı da bilmiyordum- tutanaktan çıkartılması istendi. Canlı yayın esnasında böyle bir şey yaşarsak dün yaşadığımız gibi, o kısmı da...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bu tartışmaları keseriz efendim.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Ama onun önceden... Yani, dün üç saniyede geldi, inanın öyle bir şey yaşayabileceğimizi bilmiyorduk ama geçti gitti. Yani, böyle bir şeyin de önünü kapatmamız lazım diye düşünüyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Öyle bir şey bu saate kadar olmadı. Bakın, bir aydır 30’ dan fazla konukla ilgili olarak burada yaptığımız hiçbir şeyde olmadı.

BAŞKAN – Şu anda...

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Onun için, ben de bu karara uymanızı rica ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Gelecek toplantıda, aslında, Komisyon çalışmalarını...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Komisyon çalışmalarını güçlendiren bir şey oldu aslında.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Yani, kendi adıma da ben sizden rica ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum

Değerli arkadaşlar, burada 15 Komisyon üyesiyiz ve burada alınmış bir karar var Sezgin Bey. Bu kararı yok farz edemezsiniz. Hissî davranmayın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben hissî davranmıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ama bakın, şimdi, şu anda...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Siz İç Tüzük'te olmayan bir hükmü kullanmışsınız.

BAŞKAN – Efendim, Komisyon karar vermiş, siz tek başınıza “Sadece benim dediğim doğru.” deyip de sizin dışınızdaki 14 arkadaşın iştirakiyle veya 13 arkadaşın iştirakiyle... Efendim, herkesin kullandığı oy da değil, demokratik biçimde burada bir karar verilmiş.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Tamam da niye bu kararı en başta almadınız, rahatsız mı oldunuz buradan yayın yapılmasından?

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Dün tatsız bir olay oldu burada.

BAŞKAN – Efendim, siz şimdye kadar yayın yaptysanız Komisyondan izin mi aldınız?

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Tamam da peki niye en baştan yasaklamadınız?

BAŞKAN – Korsan yayın yapmışsınız, böyle bir şey olmaz yahu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Çünkü burada çok önemli görüşler ortaya konuluyor, demek ki bu görüşlerden rahatsız oldunuz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Başkanım, bir şey söyleyebilir miyim?

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Cumhuriyet Halk Partisinin bir bildiri yayımlayacağını biliyorduk yani. Bildiride siz bizi FETÖ'ye yataklık yapmakla suçladınız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, bakın, şu anda konuşumuz var, bekliyor. Sayın Tanriku, bakın, konuşumuz var, bekliyor. Burada bütün üyelerimiz, uzmanlar, medya...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, uzlaşma üslubu ortaya koymuyorsunuz.

BAŞKAN – 15 Temmuz 2016 kanlı darbe girişiminin önlenmesine engel oluyorsunuz, sizi uyarıyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ben de sizi uyarıyorum, üslubunuza dikkat edin.

BAŞKAN – Hukuka saygıya davet ediyorum, İç Tüzük'e uygun davranın.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, 1 üyeniz bir öneride bulundu, ona bile üstenci, emrivaki...

BAŞKAN – Efendim, İç Tüzük'e uygun davranmanızı rica ediyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – ...tavrınızla daha çok kapalı olarak ortaya koyuyorsunuz, ben de bunu kabul etmiyorum.

BAŞKAN – Sayın Tanriku...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Ne demek istiyorsunuz “Başkan vekilleri...” veya başka bir şeyler diyerek falan. “Burada kararı ben veririm, böyle olacak.” diyorsunuz, böyle bir şey yok yahu.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sezgin Bey...

BAŞKAN – İç Tüzük neyse onu uyguluyorum.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, İç Tüzük’te böyle bir şey yok.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Başkanım söz alabilir miyim?

BAŞKAN –Buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Sezgin Bey, ben şunu rica ediyorum. Yani şey anlamında değil... Komisyon olarak bir karar aldık, kararı uygulayalım.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Hayır, bakın, biraz önce siz bir şey söylediniz.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bakın...

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Bakın, Sayın Başkanın tutumunu eleştirin ama.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Bakın, bir şey söyleyeyim: Bir karar aldık, dün aldık kararı, ben de yoktum burada karar alınırken, bu kararı uygulayalım, bundan sonra oturup...

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, Meclis Başkanlığından bu konuda bir hukuki mütalaa isteyeceğiz, ona göre hareket edeceğiz.

Toplantıya yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 15.29

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.08

BAŞKAN: Reşat PETEK (Burdur)

BAŞKAN VEKİLİ: Selçuk ÖZDAĞ (Manisa)

SÖZCÜ: Mihrimah Belma SATIR (İstanbul)

KÂTİP: Serkan BAYRAM (Erzincan)

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, verdiğimiz aradan sonra toplantıyı yeniden açıyorum.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Başkanım, kısa bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Aytun Bey, buyurun.

III.- KARARLAR

A) KOMİSYON KARARLARI

1.- Komisyonun 16/11/2016 tarihli 15'inci Toplantısının Birinci Oturumunda sarf edilen karşılıklı hakaret içeren cümlelerin yayınlanmamasına ilişkin karar

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Deminki tartışma konusuyla ilgili... Grup Başkan Vekilimiz meşguldü Genel Kurulda. Sezgin Bey de konuşmacımıza daha fazla saygısızlık etmemek için bu toplantıya katılmayacak şimdi, kendisi gitti. Yani bunu biz sonra tekrar değerlendirip sizinle görüşeceğiz. Bu öyle.

Yani benim sizden ricam: Başlamışken diğer oylamayı da hemen bir yapalım çünkü belli bir saatte ben de uçağa gitmek için ayrılacağım. Yeterli çoğunluğumuz varken yapalım ama yapmak istemiyorsanız saygı duyarım yani.

BAŞKAN – Peki, teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, Aytun Bey'in "Oylama yapalım." dediği konu, biliyorsunuz dün Komisyonumuzda biraz maksadını aşan sözler sarf edildi, bunlar tutanaklara geçti. Karşılıklı özürle tutanaktan çıkarılması konusunda beyanda bulundu Sayın Aytun Bey ve Sayın Hüseyin Bey. Bunun üzerine biz toplantımız bitmeden, o cümlelerin tutanaklardan çıkarılmasına dair bir noktada görüşümüzü beyan ettik, karar verdik ancak Türkiye Büyük Millet Meclisi Tutanak Başkanlığımız bunları tutanaktan çıkarma gibi bir imkân olmadığını ancak bu bölümün yayınlanmaması noktasında bir karar alındığı takdirde o bölümlerin yayınlanmayacağını bildirdiler. Mademki vekillerimizin bu konuda karşılıklı özür beyanları ve bunların tutanaklarda yayınlanmaması görüşleri var, bu doğrultuda bir karar almayı teklif ediyor Aytun Bey.

Yani tutanaklardan çıkarma gibi bir imkân yok, bunun yayınlanmaması konusunu oylarınıza sunuyorum: "Yayınlanmasın." diyenler... Bu şekilde, Komisyonumuzda –tarihini de söyleyeyim- 16/11/2016 tarihli tutanakta başlangıç oturumundaki konuşmada yer alan ve karşılıklı hakaret içeren cümlelerin yayınlanmamasına karar verilmiştir.

Evet, teşekkür ediyorum.

Bu açıklamayı yaptıktan sonra, konuğumuzu biraz beklettik ama bir cümle ifade etmek istiyorum.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Zeynel Bey de hemen gelecek.

BAŞKAN – Tabii tabii, zaten çoğunluğumuz var.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Reşat Petek'in Komisyonadaki görüşmeler sırasında görüntülü yayın yapılmaması konusunda Anayasa, İç Tüzük ve kanun hükümlerine uygun davranıldığına ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Şimdi, bu görüntülü yayın yapıp yapılmaması konusunda, arkadaşlar, Komisyonumuza şu bilgiyi sunmak istiyorum. Baştan itibaren söylediğim gibi, burada yönetimi asla -bazı arkadaşların itham ettiği gibi- öyle sınıf başkanı veyahut da keyfî yapmıyoruz. Ben hukukçuyum, kırk yıldır hukukun içindeyim, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü, Anayasa, kanunlar neyse, bu çerçevede yürütüyoruz.

Arkadaşlar, Türkiye Büyük Millet Meclisinde Basın ve Yayın Mensuplarının Çalışmaları Hakkında Yönetmelik; Başkanlık Divanı karar tarihi: 6/2/2013; Resmî Gazete’de yayımlanma tarihi: 12 Mart 2013. Ne diyor bu konuda yönetmelik? Bakın, bu konuda yönetmelik yayımlanmış. Ben o tarihte milletvekili de değilim, her ne kadar şahsımla ilgili de böyle aşırı ithamlar olsa da hukukçu olarak ifade edeyim.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Milletvekillerinin çalışması değil, basın mensuplarının çalışması...

BAŞKAN – Müsaade edin.

Film ve fotoğraf çekimleriyle alakalı Dördüncü Bölüm 12’nci madde –tamamıyla Komisyonu meşgul etmeyeyim- 3’üncü fıkrası: “Komisyon ve siyasi parti grup toplantılarında film ve fotoğraf çekimleri, Komisyon Başkanı ve siyasi parti grup başkanvekilinin iznine bağlıdır. Basın mensupları, toplantıları kendilerine ayrılan bölümlerden izleyebilirler.” Çok açık ve net olarak ilgili yönetmelikte, burada film, fotoğraf çekilmesi izne bağlıdır, bu konuda komisyon başkanı ve siyasi parti grup başkan vekilleri yetkilidir. Hasbelkader de burada...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Sayın Başkan, onlar basın mensupları için geçerli ama basın mensubu değiliz, biz milletvekiliyiz.

BAŞKAN – Efendim, milletvekilleri yönetmeliğe uymayacak diye bir hukuk kuralı mı var Sayın Erdoğan? Siz de idarecilik yaptınız, yönetmelikler herkesi bağlar.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hayır ama milletvekillerini bağlayan bir şey yok orada.

BAŞKAN – Artı, sadece buna göre de davranmadık, yine Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü’nün 27’nci maddesi ve diğer maddelerine göre de komisyonunda bir yönetim vardır, komisyon başkanının yetkileri vardır, bu yetkiler çerçevesinde hareket ediyoruz. Onun için Komisyonumuzda biz gayet makul olanı yaptık, başlangıçta kameraların görüntü almasına hiçbir itirazımız olmadı, arkadaşlarımız görüntülerini aldılar ve Komisyonumuzun verdiği karar doğrultusunda da daha sonra görüntüsüz devam etti. Zaten şu ara verdiğimiz dönemde de misafirimiz “Ben kamera karşısında sıkıldım ve gerçekten üzüldüm bu duruma.” dedi, hatta izin istedi, gitmek istedi. Biz kendisinden rica ettik bu sorunu yarım saat içinde çözeceğiz diye. Çünkü belki politikacılar için, milletvekilleri için, gazeteciler için durum farklı olabilir ama buraya çağırdığımız kamu görevlileri, askerlerimiz, generallerimiz veya diğer görevlerde bulunanlar, karşısına isteği dışında bir kamera, canlı yayın koyduğunuz zaman ve bu canlı yayın da Komisyonumuzun izin verdiği veyahut da bütün kanallara ait değil, sadece bir siyasi görüşü temsil eden bir kanalda yapıldığı zaman, burada konuklarımızın taleplerini de zaten dikkate almamız gerekir. Bu yönden, bizim Komisyon olarak bu konudaki kararımız vardır. Arkadaşlarımız bu toplantı için böyle bir görüş açıkladılar ama ben tüzük ve yönetmelik hükümlerini tekrar ifade ettim.

II.- ARAŞTIRMA KOMİSYONLARI (Devam)

A) GÖRÜŞMELER (Devam)

3.- Bursa Jandarma Bölge Eski Emekli Tümgeneral Seyfullah Saldık'ın 15 Temmuz gecesi yaşananlara ilişkin bilgi vermesi (Devam)

BAŞKAN – Seyfullah Bey, sizden özür diliyoruz bu gecikme için.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – EStağfurullah Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Usulümüz şöyle: Şu anda bu sorun, en azından şu anda, aşılmış bulunuyor. Biz size yirmi dakika gibi bir şey diyoruz ama bunu siz takdir edersiniz. Fetullahçı terör örgütüyle ilgili bildikleriniz, “Silahlı Kuvvetlere nasıl sızmışlardır?” bu konuda bildikleriniz, 15 Temmuz 2016 günü gecesi Fetullahçı terör örgütünün darbe girişiminde bizzat yaşadıklarımız ve en sonunda da bütün bu anlatacaklarımız çerçevesinde, alınması gereken önlemler bağlamında görüşlerinizi dinlemek üzere sözü size veriyorum.

Buyurun efendim.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sayın Başkanım, saygıdeğer Komisyon üyeleri; sizleri en derin saygılarımla selamlıyorum.

Tabii, Sayın Başkanım ben ifade ettim. Sizler, bu gurur duyduğumuz milletin çatısı altında siyaset yapan değerli vekiller heyeti, bu ortama alışkınsınız ama ben yeni emekli olmuş bir askerim. İnanın bu kadar kamerayı ilk defa gördüm. Çok irkildiğimi, rahatsız olduğumu huzurlarınızda ifade etmek isterim. Buraya çok samimi duygularla, bildiklerimizi anlatmaya geldik.

Bu çerçevede, müsaade ederseniz, Komisyon çalışmanızın ülkemize yararlı olması temennilerini huzurlarınızda ifade ediyorum.

Uygun görürseniz, kendime yönelik yaptığım hazırlık çerçevesinde, önce Bursa Garnizon ve Jandarma Bölge Komutanı olarak 15 Temmuz gecesi Bursa'daki, hain kalkışmaya yönelik mücadelemizi, müdahalemizi, özel hususları arz edeyim, ondan sonra da bu gizli yapıyla ilgili -tabii, bilgim ve tecrübem dâhilinde takdir edersiniz- bildiklerim kadarıyla veya değerlendirmelerim çerçevesinde, Silahlı Kuvvetlerin de içinde bunca yıl bulunmuş bir üyesi olarak gördüklerimi huzurlarınızda ifade etmeyi arzu ediyorum. Arkasından da, sizin de söylediğiniz gibi Sayın Başkanım, alınmasına yönelik tedbirler kapsamında 5-6 hususu da huzurlarınızda arz ederek ülkeme ve milletime yönelik bu büyük tehdidin bundan sonra yaşanmaması noktasında gayretlerimizi ortaya koymaya çalışacağım.

Sayın Başkanım, özgeçmişimde de ifade edildiği gibi, ben 2013 yılında Diyarbakır Jandarma Bölge Komutanlığında “tuğgeneral” rütbesindeyken, o yıl Ağustos ayın Yüksek Askerî Şûra değerlendirmesinde “tümgeneral” rütbesine terfi ettirildim ve Bursa'ya tayin oldum. Malumunuz, hem terfiler hem de generallerin tayinleri Yüksek Askerî Şûrada çıkmaktadır. Üç yıl da Bursa ilimizde görev yaptım.

Tabii, Bursa ilimizde görev yaptığım süre içerisinde, Bursa ilimizin –bu konuda kısa bir şey arz edeyim- özellikle tarihine mal olmuş Çanakkale Harbi'nde tamamen Bursalıların oluşturduğu bir seyyar jandarma taburu var ki bu tabur, Çanakkale Harbi'nin son bölümünde, son büyük düşman çıkarmasında Körfez'in en kuzeyinde bir başka jandarma taburuyla birlikte –o da Gelibolu Taburu- Ulu Önder Atatürk'ün emrinde çok destansı bir mücadele verdi. Taburun büyük çoğunluğu şehit oldu ama takviye kuvvetlerin gelmesine yeter derecede zamanı, üç günü kazandırdılar. Onların şehit olmalarının üzerine Ulu Önder Atatürk oraya hemen bir şehitlik yaptırmış, anıt yaptırmış. Bu anıtı yüz yıl sonra projelendirerek Büyükşehir Belediye Başkanlığımızla, Sayın Altepe'yle, Genel Komutanlığımızda da

özel yetki ve denetiminde, yüz yıl sonra Bursa'nın tıpkı kuruluşta olduğu gibi Çanakkale Harbi'nde ve Kurtuluş Savaşı'ndaki rolünü ortaya çıkardık. Yine, çalışmalarımız kapsamında hem Büyükşehir olsun hem -özellikle, burada huzurlarınızda ifade edeyim- Nilüfer Belediye Başkanımız olsun, kendileriyle şehit ailelerine yönelik çok özel programlar hazırladık, icra ettik. Çok güzel bir üç yıl geçirdik, buna Bursa'mızın saygıdeğer milletvekilleri burada, huzurlarında bir kez daha ifade ediyorum, onların da zaman zaman faaliyetlerimize iştirakleri olmuştur.

15 Temmuz darbe gecesine geldiğimizde, bunu özel hususlarıyla ifade etmek istiyorum. Uygun görürseniz, yaşadığım olayı anlatayım, başka türlü için içinden çıkmak zor oluyor.

O cuma günü askerî hastanede, yeni tedaviye gelen şehit ailesi ve gazileri ziyaret ettim, oradan konutumaya geçtim. Konutumda, eşim de olmadığı için, biraz istirahate çekilmiştim. Daha sonra kalkıp da evdeki salon bölümüne geçtiğimde, televizyonu açtığımda çok tuhaf şeylerle karşılaştım. Hepimizin bildiği gibi, o, köprüdeki askerin görüntüleri, daha henüz bir silahlı çatışma değil de onun ön görüntüleri... Konuyu anlamaya çalıştım, dedim ki: "Herhâlde bu IŞİD belası geldi, Boğaziçi Köprümüzü hedef aldı ki askere ihtiyaç oldu." Hiç, zerre bir şey, sonraki yaşayacağımız o süreç asla ve asla aklımıza gelmedi.

O zaman böyle ilerlerken cep telefonumdan Jandarma Bölge Komutanlığımızın Erkân Başkanı yani karargâhtan sorumlu Kemal Şahintürk Albay aradı. Tabii, Bursa Garnizonunda... Genelden özele gidelim, şöyle ifade edeyim: Yalova yolu üzerinde malum Tofaş fabrikamız var, onun karşısında da Garnizon var, Garnizonda da 2 komutanlık var. Biri, Jandarma Bölge Komutanlığı yani ben, Bursa dâhil 6 ilin asayişini koordine, denetleme ve yönlendirmeden sorumluyum Sayın Genel Komutana karşı; diğeri de Bursa İl Jandarma Komutanlığı, o da direkt Bursa'nın kendi yetki alanındaki asayişinden sorumlu ama ikimizin de makam odası aynı binada, altlı üstlü. Bu nokta önemli. Kemal Albayımız "Komutanım, vahim bir durum var." dedi direkt, "Şimdi harekât merkezi beni aradı, Genelkurmaydan bir mesaj, emir gelmiş, bu emre göre ülkede sıkıyönetim ilan edilmiş, Bursa'da da İl Jandarma Komutanı olan Albay Yurdakul Akkuş bu emre göre Bursa Sıkıyönetim Komutanı olmuş Komutanım." dedi.

Tabii, Sayın Başkanım, o deminki gergin ortamdan sonra şimdi biraz daha böyle güzel bir ortam oldu, ben de rahatladım; sağ olun.

Bunun psikolojisini arz etmek isterim. Burada şu anki ortamda tabii bunu böyle sanki rahat rahat anlatıyorum ama o gece evde tek başına bir ortamda, o duyduğum sözler gerçekten üzerimden tonlarca soğuk suyun dökülmesi gibi bir etki yarattı bende. Ben hissiyatımı size aktarmak istiyorum. Bir anda beynimde ileti kesildi. Arkasından, Kemal Albayımız devam etti, "Komutanım, emri şöyle bir okuyun." dedi. Emri o da görmedi, ben de görmedim; o da evinde telefonla aldığı bilgiyi, Komutanlık Harekât Merkezinden aldığı bilgiyi bana aktarıyor. "Şöyle bir okuyun, özetleyin." dedim, "Anladım ki, bu cemaatçi grup muhtemelen darbe yapıyor Komutanım." dedi. Derhâl kendisine "Kemal, buna asla müsaade etmeyeceğiz, süratle Garnizona gel, ben de hemen Garnizona gidiyorum." dedim, telefonu kapattım.

Hemen konutumun yanında makam aracım, o şansım var, hemen makam aracını çağırdım, üzerimi değiştirdim, üniformamı giydim. Giyerken aklıma geldi, o anda süratle "Ne yapabilirim?"e beynim yöneldi. Hemen Kemal Albayı bir daha aradım, "Kemal, biz Garnizona gidinceye kadar bu darbeciler gelir, içeri girer. Sen hemen..." Garnizonda geceleri bulunan bir Jandarma Komando Özel Harekât Timi var, "JÖH" diyoruz. Bu JÖH taburunu geçen sene Jandarma Genel Komutanlığımız kurdu bize. Bu da çok enteresan, bu tabur tarihte de işte o taburun yerine yüz sene sonra kuruldu. Taburun öncesinde İl Jandarma Alayına bağlı erlerden oluşan komando bölüğü var idi. Bu da çok kritik bir nokta çünkü doğrudan ana güç bana bağlı. Darbeye müsaade edecek veya engelleyecek ana komando taburu benim

emrimde ve bu kahraman tabur yeni kurulmuş olmasına rağmen sekiz ay güneydoğuda kahramanca mücadele etti, şehit ve yaralıları verdi. Onlara rahmet diliyorum. Bu tabur bayramda yeni gelmiş idi Bursa Garnizonuna. Düşünün ki, on beş gün sonra da bu hadise oluyor. “Hemen onu, o JÖH timini nizamiyeye dizin, mevzilendirin, kesinlikle içeri girmeye çalışan olur ise müsaade etmeyecek, zorlayan olursa da ateş emri veriyorum.” dedim.

Sayın Başkanım, şimdiden söyleyeyim: Biz daha telefon bilgisiyle bu reaksiyonu gösterdik, darbe emrini bu işi bitirdikten sonra, makam odasına gittikten sonra gördüm. Ve süratle yola çıktım. Yolda giderken hemen Sayın Valimi arayayım diye aklıma geldi. Sayın Valimi aradım. Tabii heyecandan... Evet, büyük heyecan oldu. Evet, bunu ifade edeyim, bir vatan evladı olarak “O emri duyduğumda üzerimden o buz gibi sular döküldü.” dedim ya -yani mademki samimi duygularımızı ifade edeceğimiz elim ayağım titredi ama toparladım kendimi. Gene o heyecanla, üç hafta önce Antalya’ya atanan önceki Valimizi aramışım, heyecandan Sayın Münir Karaloğlu’nu aramışım. Kendilerini de saygıyla selamlıyorum, çok güzel bir hizmet, görev süresi yaşadık. “Paşam, ne var, ne oluyor?” deyince ben anladım ki eski Sayın Valimizi aradım ama ona arz ettim; Kemal Albayın böyle böyle bildirdiğini, böyle bir emir geldiğini, ülkede sözde sıkıyönetim olduğunu ama buna karşı koyduğumu, emir verdiğimi, nizamiyeye gitmekte olduğumu, bizzat da nizamiyede önleyeceğimi sayın valime arz ettim. O beni biraz daha söze tutmak istedi, müsaade istedim; kendi valimi aradım, şu anki Bursa Valimizi. O da henüz yeni gelmişti, bana daha ziyarete gelememişti, daha bir iki haftalık bir süreç. “Sayın Valim, Kemal Albay telefonla bildirdi, böyle vahim bir durum var fakat ben bu emri tanımıyorum.” dedim. Cep telefonundan konuşuyorum arabada. “Ben nizamiyeye gidiyorum. Emir verdim, nizamiyeyi kapattım Sayın Valim; ben sizin emrinizdeyim.” diye yüksek sesle vurgu yaparak, bağırarak arz ettim, “Müteakip gelişmeleri ben size arz edeceğim.” dedim.

Nizamiyeye vardım, komutanlığın nizamiyesinde hemen aracı durdurdum, indim. Beynimdeki bütün olay erken almak, ön almak, olabildiğince müdahaleye yetişmek. Bunun sonuçlarını birazdan arz edeceğim, hakikaten müthiş ön aldık. Düşünün ki onlara özel hattan “Gidin.” diye emir gelmiş -şimdi bazı itirafçı personelin yansıyan bilgilerinden öğrendim- böyle olmasına rağmen, ben de o kadar süratle nizamiyeye geldim, indim, derhâl, hemen JÖH timini mevzilendirdim. Zaten mevzilenmişlerdi, kontrol ettim. Onlara yüksek sesle gelen bu emri tanımadığımı, buna burada asla müsaade etmeyeceğimi, kesinlikle içeriye kimseyi sokmayacağımızı talimatlandırdım. Tabii, nizamiye ana binaya 50-60 metre mesafede, çok da aydınlık değil Sayın Başkanım, değerli üyeler. Orada nizamiyenin yanında gece vardiyası, bilirsiniz, hazır kıta erleri olur, hazır kıta mangası olur, silahlı askerler, bunlar var; hemen onlara yöneldim, onları şöyle bir toparladım, onların önüne durdum. Tabii, bilmiyoruz Sayın Başkanım, neyle karşılaşacağız, ne olacak, ne yaşayacağız; bu belirsiz, bunu ancak yaşayarak göreceğiz. Süratle onlara, emir komutanın şahsında olduğunu, gelen emri tanımadığımı, asla bu ihanetin bir parçası olmayacağımızı, vatanımıza, milletimize, devletimize gönülden bağlı olduğumu yüksek sesle haykırdım, birkaç defa döndüm döndüm anlattım çünkü silahlı grup onlar. Dışarıdan henüz daha gelen yok, tek tük geliyor, o da nizamiyenin önünde durduruluyor. İçerideki gece vardiyası da o, başka unsur yok. Öbür JÖH taburu ona emir verdim, zaten onun bitimiyle nizamiyeyi kapattı. Ötekilerin hepsi rütbeli olduğu için evlerde. Diğer bütün personele “Gelmeyin.” dedim, onlardan takviye istedim çünkü onlar bana bağlı. Geldiler ve hakikaten çok hayati bir rol oynadılar. O kahramanlar, JÖH taburu Bursa’da darbenin önlenmesinde çok kilit rol oynadı bana verdiği destekle.

Sayın Başkanım, gece vardiyasına da talimatlarımı verdikten sonra şunu ifade edeyim: İlk indüğimde Kemal Albay da hemen benden bir dakika önce gelmiş, “Komutanım.” dedi geldi yanıma. Kemal Albay ve iki kişiyiz bütün bu mücadeleyi o anda, ilk anda veren. Kemal Albay’la artık karargâha doğru, karargâh binasına doğru yürüdüm. O esnada önüme biri dikildi. Tabii, alaca karanlık ve müthiş

bir heyecan var, stres var, tabiri caizse üzerimizden su akıyor yani anlatılacak gibi değil. Yüksek sesle bağırdım ben de “Efendim? Ne var?” dedim. Tabii, orada vahim bir durum oldu. Yani ben iki ayrı gruba bu kadar bu işi anlatmama rağmen, talimatlandırmama rağmen, bana sıkıyönetim komutanı albayın emri olduğunu, odama gitmem gerektiğini, odamdan da çıkmamam gerektiğini söylüyor bir personel; sonra fark ettim, bir uzman jandarma, nizamiyede görevli. Şimdi, tabii, deminki meseleye gelelim. Yaptığımı tam söylersem hukuk farklı bakıyor, söylemesem sizin alınız tam olur mu ama ona güveniyorum. İşte hukuk burada önemli. Ben onu düz anlattım, başsavcım “Paşam, ne yapıyorsun? Bir dakika... Orayı geç.” dedi. Orayı öyle geçtik Sayın Başkanım, basından izlemiştinizdir. Ardından tekrar döndüm, tekrar silahlı askerlere gittim “Onu hemen tutuklayın, derhâl tutuklayın.” dedim, beni çektik, geri aldılar üzerinden. Ben bu ihaneti bu vatanıma yapmam. Derhâl silahlı askerlerin üzerine bir daha gittim o gece vardiyası “Kimse asla böyle bir ihanete düşmesin.” dedim, tekrar anlattım, tekrar bağırdım, yönlendirdim. O esnada baktım ki nizamiyenin önü kalabalıklaşmış ve bu darbeci albay da gelmiş, nizamiyeden biraz içeri girmiş, birkaç adım. Onu derhâl dışarı çıkarttım çünkü bütün amaç -daha yalnızım, takviye kuvvet gelmedi, güvendiğim subaylar henüz gelmedi- emir komutayı kopartmamak. Baktım ki bayağı bir personel gelmiş nizamiyenin önüne, dışarı çıktım, güvendiğim subaylardan 3-5 taneyi içeri aldım. Sadece o kadar, kendi karargâhındaki güvendiğim subaylar, Tonguç Binbaşdır, diğer işte Latif Yarbay, vesaire. Onlara yüksek sesle bu ihanete asla kimsenin girmemesini, buna zaten kışlada müsaade etmeyeceğimi, derhâl dağılmalarını, dağılmamaları durumunda müdahale edeceğimi... Çünkü dışarıdalar, kışlanın dışındalar, İstanbul yolu üstündeler. Takdir edersiniz ki bir kısım personel de bilmeden “Nedir?” diye geliyor yani sivil personel tabii, silahlı değil, hepsi sivil, evlerinden geliyor. Aldıktan sonra, içeride makam odamda bir kriz merkezi kurdum, içeri almadığımız darbecinin... Orada rol de almadı tabii yani ana şey o oldu nizamiye üzerinde. Tabii, doğaçlama bir mücadele, karşı koyma sürecinde çok şükür garnizonda emir komuta kurmalarına müsaade etmedim ve bütün kendi emrimdeki bölge personeli hariç, onlar bana harfiyen uydular, İl Jandarmanın da büyük çoğunluğu benim emrime uydu. Özellikle komuta grubu olan albay ve yarbaylara, tek tek herkese bir görev verdim, “Her birini bulun.” kendi karargâh personeline, bağlattım, darbecinin garnizonda yapmadığı işi gidip karakolda yapma senaryosunu öğrenip ona da müdahale ettim. Bütün personeli oraya gitmeden geri çevirttim, sadece yanında 5-6 kişi kaldığını karakola gönderdiğim subaylar bana rapor etti. Güvendiğim subayları karakola gönderdim, hemen başsavcımı aradım. Tabii, başsavcım nizamiyedeki müdahalemi duymuş, beni aradı, kendisine nizamiyeden bilgi verdim, o tutuklamayı söyledim, dedi ki: “Paşam, her türlü yetki sizde, ben sizi destekliyorum, her ne olursa da sürekli görüşelim.” Hakikaten sürekli koordinasyon içinde olduk, aynı şekilde, Sayın il valimiz. İl valimizi hemen aradım, birkaç kere aradım da bu 5-6 kişi kaldıktan sonra dedim ki: “Sayın Valim, ortam tamam, nizamiyeye ben personel görevlendirdim, süratle bir polis ekibi gelirse, onların refakatinde süratle gözaltına alma ve tutuklamayı gerçekleştirebiliriz.” Çok memnun oldu, “Paşam, derhâl talimat veriyorum.” dedi. Sayın valimizin talimatlarıyla askerî personelin de desteğinde bu darbeci ve yanındaki 5-6 kişinin o anda karakolda süratle gözaltına alınmasını sağladık, polis ekiplerimiz aldı götürdü.

BAŞKAN – O Yurdakul Akkuş orada mı alındı?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Evet efendim.

Tabii, ülkemize yaptığımız müthiş bir katkı bu noktada şu oldu: Bu kadar erken davranmamız onların gelip silahlarına ulaşmalarını önledi ve darbeci albayın çantasından –çantayı da yanındaki görevli uzman taşıyormuş- benim henüz görmediğim darbe emrini ve ekleri, özellikle 81 ilin sıkıyönetim komutanları listesi çıktığını büyük bir heyecanla başsavcım bana dönüş yaptı. Tabii, onun üstünü poliste arattık. Askerî personel olduğu için askerî mekânda derhâl tutuklattık, Emniyete götürüldü,

tamamen hukuki prosedürler içerisinde orada üzeri arandı ve ortaya çıktı, ben de ilk defa o vesileyle gördüm, o ana kadar daha emri de görmemiş idim. Meğer, 81 ilin il alfabetik sırasına göre ilgili tayin edilmiş sıkıyönetim komutanları listesi. Bunu İl Emniyet Müdürlüğümüz sayın valimizin talimatıyla ve sayın başsavcımız da öğrendiğim kadarıyla doğrudan Adalet Bakanımıza rapor ederek süratle ilk defa Türkiye 81 ilin sıkıyönetim komutanları listesine ulaşmış oldu ve ardı ardına ülkede her ilde o sıkıyönetim komutanlarının gözaltına alınması sağlandı. Tabii, ilk darbeciyi gözaltına aldığımızı da süratle hem sayın valim hem ben doğrudan haber ajanslarımıza... Doğan Haber Ajansımız olsun, Anadolu Haber Ajansımız olsun, İhlas olsun, bunları da söyleyip huzurlarınızda teşekkür etmek istiyorum. O gece onlar da vatana, millete büyük katkı sağladılar. Haber oldu. Özellikle, o nizamiyede hukuki durumdan dolayı sizlere tam arz edemediğim hususu ve ardından darbecinin... İlk defa bir ilde bir darbeci tutuklandı. Demek ki kırılacak bu husus noktası vurgulandı, böylelikle de büyük Türk milletine, aziz milletimize hakikaten bağrından çıktığımız, ekmeğini yediğimiz, mensubu olmaktan büyük şeref duyduğumuz milletimize -nasıl ifade edeyim- bir parça moral imkânı sağladık. Gecenin ilerleyen saatlerinde çok mesaj geldi, çok telefon geldi. Çok özel hususlar var -tabii burada vakit ilerledi- o konuyla ilgili. Hemen Büyükşehir Belediye Başkanımız Sayın Recep Altepe'yi aradım. Kent meydanında, Şehreküstü Meydanı'nda mitingdeydi. Ona dedim: Başkanım, halkımıza müjdeyi ver, biz Bursa'da bunu önledik. Şimdi, bununla ilgili polisimiz teknik çalışmayı bize getirdi. Polis, asker özel komutanlık makamında çalışma yaptık, teknik çalışma. O geceki tüm teknik telefon iribatları, askerî personeli biz... Tabii, sivil de var, asker de var.

BAŞKAN - Sizin makamınızda, değil mi efendim?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Benim makamımda.

Ben o polislerimize çok gönülden teşekkür ediyorum. Hakikaten biz hiç uyumadan ertesi gün akşam ettik, yoğun gözaltı operasyonları yaptık. Hiçbir şekilde o ilk gruptan sonraki grupların kıpırdamasına dahi fırsat vermedik. Hepsini buldukları yerlerden... Her polis ekibinin yanına bir asker vererek görevlendirerek polislerimizin büyük desteğinde bu iş yapıldı. Polislerimiz, daha doğrusu bizim personelin desteğinde polislerimiz bunu yaptı.

Bu çalışmayı sağladık ve halkımızın büyük sevgi ve teveccühü oldu. Biz Bursa'ya darbeyi değdirmedik tabiri caizse ama Bursa halkı da Türkiye'de bize ilk şeyi yaşattı. Maalesef, birçok yerde halkımızın hainlerden dolayı gördüğü zarar nedeniyle askere karşı tepkisel durumları oldu ama Bursa'da bunun tam tersi oldu; asker her görüldüğü noktada selamlandı, alkışlandı. Yani, şunu demek istiyorum ki bu hain gruba bakıp da ordumuzun tamamının sanki bunlardanmış gibi bir algı çıkartılması bizleri çok üzdü. Fakat, bu noktada, ben bir asker olarak... Emekli de olsam askerim ben, ölünceye kadar askerim.

Sayın Cumhurbaşkanımızın üç dört hafta önce Bursa ziyaretinde “Askerî erkânın ön almasıyla Bursa zarar görmedi.” şeklinde bu yöndeki takdirleri ve teveccühleriyle askerî personel olarak büyük mutluluk duyduğumuzu huzurlarınızda ifade etmek istiyorum.

Şüphesiz ki kanaatimce 21'inci asırda emperyalizmin Türkiye Cumhuriyeti devletimize yönelik en büyük saldırısı, en gizli ve büyük saldırısını tüm milletçe, özellikle Sayın Cumhurbaşkanımızın da “Meydanlara çıkın.” davetiyle, milletin kahramanca meydanlarda tankın altına yatması, o mücadeleyi göstermesi, o azmi göstermesi... Ama, vatansever askerlerin de, askerlerin önemli bir bölümünün de bu millete ait olduğunu ifade etmek istiyorum. Hava Kuvvetlerinin içinde bu hainler varsa, Hava Kuvvetlerinin içinde ne kadar kahramanların da olduğu -onların da gayretiyle- o gece yine o hainlerin önlenmesinde gösterildi. Bunu huzurlarınızda ifade etmek istedim bir duygu olarak.

Biz tüm bu hususları sadece ve sadece tarihe bir not düşmek olarak, olduğu şekliyle, yalın hâliyle arz etmeyi uygun buluyoruz. Üzerinde herhangi bir yorum yapmayı doğru bulmuyorum çünkü yoruma girince çok farklı sonuçlar çıkar. Ama işin olduğu şekli her zaman daha sade hâliyle, gerçek niyeti, mücadele edenlerin ne kadar içten ve samimi olduğunu ortaya koyar.

Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; özel hususlar bunlar. Tabii, burada -çok enteresan- sizin Komisyonunuzun tam ilgi sahasında bir misafiriniz var aslında. Bu gizli örgütün, bu, her türlü entrikayı, her türlü kumpası yapmakta dünya ölçüsünde mahir örgütün şahsıma yönelik bir seneden bu tarafa yapmış olduğu Twitter üzerinden saldırıların ne acı ki etkisini... Ben uykusuz bir şekilde hainlere gözaltı operasyonları yaparken ertesi gün saat 11.30 sıralarında Ankara'dan aldığım bir telefonla görev odamda dünyalar başıma yıkıldı. Meslekten uzaklaştırılma... İçişleri Bakanlığının saat on bir gibi, Bakanlıkta yaptığı 37 kişilik görevden uzaklaştırılma listesinin içinde gece fiilen darbeye katılan adı ve alçakların arasına beni yazdılar. Şimdi, bazı şeyleri söylemek istiyorum, olmuyor. Efendim, tehdit ve tehlike çok büyük, biz ekranla uğraşıyoruz. Bakın, elim titriyor. Ben bölücü örgütün bir saldırısına maruz kaldım, önce korumam uzman çavuş şehit oldu, ardından, 40 metre yanımda ilçe komutanı binbaşı şehit oldu, mayına bastı. Ben darbe gecesi yaşadığım stresi, felaketi o anda yaşamadım. Bunu bütün samimiyetle ifade ediyorum. Sayın Başkanım, müthiş ağrılar sardı yan tarafımı, böbreklerim zarar gördü sandım. Birden 3 kilo düşmüşüm ben. İkinci günü hastaneye gittim. Tüm tetkikler -hastalık beklerken, enteresan- müthiş çıktı. Karaciğer yağlanması sifıra düşmüş, trigliserit vesaire her şey normale düşmüş. O kadar yoğun bir harabiyet yaşadı ki vücut, bunun içinde bir de bunların arasına yazılmak kaderimize düştü. Hemen sayın valimi aradım, o ara makamında yoktu, başsavcıma gittim. Tabii, başsavcım şaşırды, "Nasıl böyle bir şey olur? Akşamdan beri birlikte mücadele ediyoruz." dedi. Sayın Adalet Bakanımızı aradı, Adalet Bakanımız gece başsavcımdan bilgi aldığı için konuya vâkıfı ki ertesi gün "Bu işin kilidini Bursa çözdü." diye güzel bir demeç verdi, bizleri onore etti. Adalet Bakanımıza Sayın Efkan Ala'yla görüşmesini talep etti bu işin düzeltilmesi için. Oradan çıktım, sayın valimizin makamına geldim, sayın valimiz de hemen Sayın Efkan Ala'yı aradı, eski Bakanımızı. O da hemen çıktı, konuyu daha söyler söylemez -telefonun sesini dışarıya verdi, ben yanında dinliyorum- "Tamam, tamam; onda bir yanlışlık oldu, düzelecek, dikkate almayın." dedi. Sayın Başkanım, onur hepimize ait, onur bu ülkede herkese ait. Sayın valimiz talimat verdi erkan başkanına... Sayın Başkanım, sayın üyeler; tabii, devletin sistemi, siz general de olsanız ilgili makam "Görevden uzaklaştırıldı." dedi mi biter iş, ben görevde devam edeceğim diye bir şey yok. Ama Bakanımızın o sözü üzerine, emri üzerine sayın valim talimat verdi karargâh albayına "O emri uygulama, paşam geliyor, makamına geçecek, görevine devam edecek." dedi, beni de biraz teskin etti. Sağ olsun, sayın valime de huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Gittim, operasyonlara devam ettim, gözaltı operasyonlarına.

Ardından, on beş gün sonra ikinci bir şoku yaşadık. İlk defa, kanun hükmünde kararnameyle, jandarma generallerinin de terfileri malum, Yüksek Askerî Şûrada olurdu, bu, Yüksek Askerî Şûradan çıktı, İçişleri Bakanlığımız bünyesine verildi. İçişleri Bakanlığımız 29 Temmuzda karar almış, ertesi günü gece yarısı tesadüfen öğrendim, kadrosuzluktan emekli edilmişim, öz geçmişimde yer aldığı gibi. Bu hain örgüt kendisinden olmayan her şeyi yok etmeyi kendisine hedef koyan bu örgüt, hakkımda o "tweet"leri yazdıktan sonra Ankara Cumhuriyet Başsavcılığımızın bunlarla ilgili bir çalışması oldu, basına yansıdı. Orada başka subaylarımız ve generallerimiz de var, sanki biz onlarla tanışıyoruz, onların o grubuna aitous gibi. İşte, "Tunceli'den gelmiş paşam, görüşemedik." falan, böyle meşhur, basına çıktı. Bu tespit üzerine Genel Komutanlığımız bize bu "tweet"leri gönderdi bir yazıyla. Yazıda diyor ki efendim: "Hakkınızda böyle 'tweet'ler var, AliVefa57 Twitter hesabında, siz hakkınızı arayın, sonuçtan da bize bilgi verin. Ya TİB'e başvurun ya da Twitter'ı kapatmak için sulh ceza hâkimliğine başvurun." Ben dedim ki: Bu ikisine başvurmayacağım. Ben gideceğim, bu örgütü Ankara'da Anayasal Suçları

Araştırma Cumhuriyet Savcılığına şikâyet edeceğim. 22 Şubat 2016 tarihinde suç duyurumu yazdım. Bursa Cumhuriyet Başsavcımıza gittim, konuyu anlattım, “tweet”leri gösterdim, durumu özetledim. Geçen sene rütbe ve kıdemim itibarıyla atanabileceğim bir görev yerini manipülasyon yaparak sanki oraya atanacaktım da “Bak, bizim kardeşimiz buraya geliyor, o nur yüzlü kardeşimiz.” Böyle bir manipülasyon yapıldı. Ondan sonra da, ağustos “tweet”inde de “Bak, hani, ne oldu? Gelemedi. Sizin sonunuzu getireceğiz.” şeklinde burada “tweet”ler var efendim. Şu dilekçemi yazdım, birinci bölümüne... Çok özet geçiyorum, vaktinizi aldım, biliyorum.

BAŞKAN – Bir kısmını da sorularda cevaplayabilirsiniz zaten.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Şu bölümüne bu şahsi araştırmam ve basına yansıyan bölümü yazdım dedim ki: “Şahsi haklarım bir tarafa, ben bu nedenle, şahsi haklarımdan önce mensubu olmaktan şeref duyduğum Türk Silahlı Kuvvetlerine ve Türkiye Cumhuriyeti’ne yönelik büyük tehdit oluşturan paralel devlet yapılanması örgütüne mensup şahısların gerek Türk Silahlı Kuvvetlerine gerekse devletimize yönelik yıkıcı faaliyetlerinin açığa çıkarılmasını, sorumluların bulunup hak ettiği adli cezalara çaptırılmasını talep ediyorum.” diye açıkça Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulundum.

BAŞKAN – Şubat 2016, öyle mi?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, 22 Şubat 2016. Ayrıca, yine, nisan ayında da bulundum; gittim, bu örgütü bu kadar açık şikâyet ettim.

Bir şey daha yaptım Sayın Başsavcım. Ben ayrıca Ankara’ya Paralel Devlet Yapılanmasını araştıran bu Anayasal Suçlar Savcılığına gidip teferruatlı ifade vermek istiyorum dedim bir vatan evladı olarak. Lütfen, oraya bir telefon eder misiniz, bunu iletir misiniz?” dedim. Başsavcım ilettili. Dedi ki: “Bak, Seyfullah Paşam suç duyurusunu gönderiyor ama ayrıca da davetinizi bekliyor, gelip teferruatlı bilgi vermek istiyor.” Ne arayan oldu, ne soran oldu.

AYTUN ÇIRAY (İzmir) – Paşam, size teşekkür ederiz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sağ olun efendim.

Hiç kimse hiç kimseyi “Sen şucusun, bucusun.” diye itham edemez. Hiç kimse de hiç kimsenin “Şucu veya bucu” diye ithamıyla ocu veya bucu olmaz. Ben bir vatan evladıyım. Ben bu milletin, büyük Türk milletinin tüm hasletlerine sahibim, millî, manevi hasletlerine, cumhuriyetimizin temel ilkelerine sahip bir insanım.

Sayın Başkanım, kusura bakmayın.

BAŞKAN – Anlıyoruz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Ama içimizdeki yarayı inanın çok frenleyerek, çok süzgeçten geçirerek ifade ediyorum. Bu vatanda kimse kimseyi kumpaslara getirmesin Sayın Başkanım. Bunun lütfen adli önlemlerini alalım. Kimse kimseyi örgüt çıkarı için, menfaat çıkarı için kumpasa getirmesin efendim.

BAŞKAN – Peki, Sayın Seyfullah Saldık.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sayın Başkanım, bir iki değerlendirmem var, arz edeyim, sorularımızı alayım.

BAŞKAN – Arkadaşlarımız, siz de dikkat ederseniz, çok dikkatli dinledi, hepimiz dinledik.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Çok sağ olun efendim.

BAŞKAN – Bir defa ben başlangıçta Komisyonumuza geldiğiniz için teşekkürü Komisyonumuz adına yaptım ama siz ikinci teşekkürü çoktan hak ettiniz milletimiz adına. Hakikaten sizi davet ederken darbe gecesini darbenin Bursa’da bastırılmasında gösterdiğiniz bu cesur, yürekli, fedakâr, kahramanca durumu okuduk, dikkate de aldık, hakikaten şimdi ilk ağızdan da bunu dinlemiş olduk. Nasıl siz burada milletimizin kahramanlığına, cesaretine vurgu yaptıysanız biz de Silahlı Kuvvetlerimiz içinde o resmî elbiseyi giymiş hainlerin bastırılmasında kahramanlık gösteren Jandarmada, Kara Kuvvetlerinde, Hava Kuvvetlerinde, Deniz Kuvvetlerinde bütün kahraman askerlerimizi de tabii ki saygıyla, takdirle karşılıyoruz. Bu sizin hareketinizin de darbenin önlenmesinde, ki listenin ele geçirilmesinde çok büyük önemi haiz. Sayın Adalet Bakanımız da sizin de işaret ettiğiniz gibi bu vurguyu yaptı. Bu yönden teşekkürlerimizi, şükranlarımızı da ifade etmek istiyorum.

Tabii ki şahsınızla ilgili o değerlendirmenin başvurularınız üzerine olumlu sonuçlanmasını ve şimdiden sonra da daha hayırlı görevlerde tekrar bulunmanızı da temenni ettiğimi ifade etmek istiyorum. Zaten bu konuda girişimlerinizi de yapmışsınız.

Şimdi, efendim, bu -Fetullahçı terör örgütünde- sizin de nitelemenizle her kılıfa girebilen, her takiyeyi yapan, kin tuttuğu insanların üst görevlere gelmemesi için kumpasları kuran, iftira atan böyle bir örgütten bahsettiniz. Sanıyorum, şahsınızla ilgili olan konuyu da incelediğiniz için daha yakın muttali olduğunuzu düşünüyorum.

Şimdi, sizden önce Diyanet İşleri Eski Başkanımızı da dinledik. Dini istismar eden bir örgüt olduğu için kamuoyunda görünen yüzüyle -hani “iceberg”in suyun üzerindeki kısmı olarak ifade edilir- bu yönüyle cemaat, hizmet, işte dindar bir grup, insanlara hayır, hasenat, eğitim falan gibi böyle bilenen bir durumu var ama bu konuyu araştıran asker-sivil, pek çok hem akademisyen hem bizzat kamunun görevinde bulunanlar da diyorlar ki: “Efendim, siz bu görünen yüzüne aldanmayın. Dindarlık, dinî duyguların dile getirilmesi, bunlar tamamen takiyeye ve istismar. Esas Fetullahçı terör örgütü mensupları yaşam tarzından hayat hikâyelerine farklı bir dünyanın insanları.” Bu şekilde bilgiler de alıyoruz. Şimdi, siz Silahlı Kuvvetler içinde özellikle Diyarbakır’da Bölge Komutanı olarak yanınızdaki en yakın silah arkadaşlarınızın şehadetine şahit olmuş, kahramanca görev yapmış birisiniz. Bu hain örgütün yapılanışıyla ilgili sizdeki bilgiler neler? Yani, bu konuda, Komisyonumuza bilgi verir misiniz? Çünkü, tarihe tanıklık ediyorsunuz, hepsi tam tutanakla tutanaklara geçiyor, fevkalade büyük bir hizmet yaptığınızı farkında olarak Fetullahçı terör örgütüyle ilgili tespitlerinizi kısa, maddeler hâlinde ifade ederseniz çok makbule geçer.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sayın Başkanım, bildiğim hususları sizlere arz etmek benim için millî bir görevdir.

Şimdi, darbe olduktan sonra dönüp geriye baktığımızda özellikle bu hain yapının içindeki üst düzey görevlilerin, bunların yaşantılarını biliyoruz, yakından biliyoruz. Bu yaşantılara baktığımızda, tabii, sivildeki yapısını ben bilmem, ben bir askerim ama askerî ortamdaki bu insanların yapılarına baktığımızda öyle dinî nitelikli ritüellerinin, özelliklerinin çok ön planda olmadığını görüyoruz. Tam tersine, bunlar dinî özelliklerden ziyade şimdi anlıyoruz ki tamamen özel maksat için yetiştirilmiştir. Askerî sistemdekilerin daha çok insani bazı özellikleri ön plana çıkardığını görüyoruz. İşte, yardımlaşma, sevecen olma, sempatik davranma gibi. Şimdi, anlıyoruz ki sürekli o sempatikliğin, o iyi görünmenin tamamen bir kılıf olduğunu, şekil bulduğunu, o şekil içinde her insana nüfuz etmeye çalıştığını ve kendini onun içinde muhafaza ettiğini görüyoruz. Yoksa, dinî özellikleri çok böyle ön planda değildi bu insanların.

BAŞKAN – Burada, tabii, eski Genelkurmay Başkanlarını da dinledik. Arkadaşlarımızın, hepimizin merak ettiği şey, darbe teşebbüsünde bulunacak şekilde orduya sızıp -o çoğunlukta yani- sayısal olarak da belirli bir yere gelinceye kadar... Özellikle de darbeye öncülük edenlerin general seviyesinde de olduğuna baktığımızda konuklarımız bunların 1980, 1982, 1983 yani o yıllarda Silahlı Kuvvetlere katıldıklarını da işaret ettiler ama şu söylendi: “Genelkurmay Başkanlığının istihbarat yetkisi yok. Onun için biz bilemedik, haberimiz olmadı. Bize de MİT veya Jandarma istihbaratı bu konuda bilgi getirmede yani görmedik, duymadık, bilmiyoruz. Mevcut sisteme göre de istihbarat alma yetkimiz de yok, biz masumuz. Başka bir şey yok.” şeklinde açıklamaları oldu. Yani, çoğu arkadaşımız da bunlardan ikna olmadı çünkü bir taraftan Jandarma Genel Komutanlığının, son kanun hükmünde kararnameyle İçişleri Bakanlığına doğrudan bağlanıncaya kadar, çok geniş bir istihbarat yetkisi olduğunu -özellikle ben meslek olarak cumhuriyet başsavcılığından geliyorum, kırk yıldır da hukukun içindeyim- biliyoruz bunları, Türkiye'nin bilinenleri, yönetmelikler, kanunlar çerçevesinde. Şimdi, böyle olunca bu FETÖ militanı hâline dönüşen kişilerin Silahlı Kuvvetlere sızmasında ve fark edilememesinde sebepler nelerdir, bu konuda sizin kanaatiniz nedir?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sayın Başkanım, tabii, çok özel bir örgütten bahsediyoruz. Çok özel amaçla kırk yıl önce projelendirilmiş, kırk yıl sonra bu ülkenin kaderini değiştirmeyi hedeflemiş bu kadar özel bir yapıyı bizim genel tedbirlerle görmemiz mümkün değil. Buna şimdi geri dönüp baktığımızda çok net görüyoruz. Tabii ki Jandarmamızın istihbarat yetkisi var ama bu daha çok, bilirsiniz, kırsal alanla ilgili, çok dar bir alanla ilgili. Polisimizin şehirlerde yetkisi var. Fakat, polisimiz de bence, şahsi görüşüm bir asayiş birimi. Dünya kadar çıkar amaçlı suçla ilgili istihbarat topluyor, cinayetlerle ilgili istihbarat topluyor, bir de okullara gelen öğrenciler soruluyor. Benim kanaatim, bu yaşadığımız acı olaydan sonra Millî İstihbarat Teşkilatımız bünyesinde tüm devlet kurumlarımızda çalışacak personelin böyle bir yapılanmaya karşı gözden geçirilmesi için eksiğe hem yasal düzenleme hem de teşkilatlanma, MİT Müsteşarlığımızda sırf bu işleri yapacak özel bir... Yani, o gün sorulan öğrenci hakkında “Sen o gün o işi yapma; git, şu öğrenciye bak, gel.” değil efendim. Yani, bu soruşturmalar önceden de yapılıyordu, yapılmıyor değil. Devletimizin çarkı işliyordu ama anladık ki o metot bunu çözmedi. O zaman metodu değiştirmek, özel yetki, özel teşkilatlanma yapmak gerekir. Bunu samimi olarak ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, özgeçmişinize baktığımızda 1984 yılında Kara Harp Okulundan jandarma teğmen rütbesiyle mezun değil mi?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Evet.

BAŞKAN – Tabii, burada dört yıl harp okulu... Sizin Harp Okuluna girişiniz de 1980 oluyor.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Evet.

BAŞKAN – Şu anda da, tabii, tuğ, tüm, korgeneral rütbesinde bu darbe suçuna iştirak ettiği iddiasıyla görevden uzaklaştırılan, tutuklu olan generaller var. Bunların bir kısmı da Genelkurmay Başkanının yaverliğine kadar yükselmiş. “Sizi kanaat önderimizle konuşuralım.” diyerek Genelkurmay Başkanına Fetullah Gülenle yani FETÖ'nün sözde lideriyle görüşme teklif ettikleri de yansıdı medyaya. Şimdi, bir yaklaşım var, “FETÖ son yıllarda Silahlı Kuvvetlere, Emniyete, yargıya sızdı, birden böyle bir girişimde bulundu.” gibi yaklaşımlar var. Bir taraftan burada bizim dinlediğimiz konuklar izahlarında bu yapılanmanın kendini sezdirmeden cemaat, hayırsever bir sivil toplum kuruluşu gibi bir yapılanmayla ta 1970'li yıllardan itibaren çalıştığını ifade ettiler. Biz de şimdi sizin bu değerlendirmelerinizi de dikkate aldığımızda general düzeyinde olanların zaten küçük yaşta beyinleri yıkandıysa 1980'li yıllarda Silahlı Kuvvetlere intisap edip bugünlere kadar gizli bir eğitimle geldikleri kanaati hasıl oluyor.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – 1985, 1990, yeni tuğgeneralleri düşünürseniz.

BAŞKAN – O yıllar için sizin kanaatiniz nedir?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Aynı efendim, aynı, tabii, kesinlikle yani rakam ortada, rütbe ortada, yıl ortada. Aynı, aynı kanaattemim. Yani efendim bu, kırk yıllık -benim de kanaatim- kırk beş bir yıllık proje. Tabii burada sivildeki yön ile askerdeki yön Sayın Başkanım, sivildeki görünür taraf askeriyeye aynı şekilde gelmedi, öyle bir şey yok yani sivilde hayır yapan, adına bile “hizmet hareketi” denilmiş. Burada yazmıştım, not aldım söyleyeyim: Topluma büyük bir psikolojik harekât yaptılar efendim. Bunu çok üst aklın... Kırk yıl “iyi iyi, hayırsever, hayırsever, iyi” diyerek bugünlere geldi. Ama askerdeki bölümü, takdir edersiniz ki böyle bir hayırsever yapacak işi yok ama onu nasıl tanımladın? Aynı şeye, paralellige geliyor “iyiliksever, güzel görünümlü.” Tabii her şeyden önce Sayın Başkanım, devlet eğitim gibi temel bir alanı maalesef bu grubun tüm önüne, safına vermiş ve karşınıza nitelikli okullarda yetişmiş, nitelikli insanlar geliyor, sırf asker olarak söyleyemiyorum. Zatıalinizin mesleği, mülki amirlikler, bürokrasinin bütün kademeleri, akademisyenler...

BAŞKAN – Peki, şöyle özel bir...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Ama, askerdeki bölüm -tekrar oraya geliyorum- işte bu sempatik görünen, çok uyumlu, hiç sıkıntı yaratmayan bir personel profili çizdi, bunu tespit etmek zor oldu.

BAŞKAN – Yine, orada sizin teslim aldığınız, tutuklattığınız, darbecilerin sıkıyönetim komutanı olarak öngördükleri Albay Yurdakul Akkuş, aynı karargâh binasında da olduğunuzu ifade ettiniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Altı üstlü makam odalarımız. Ben birinci kattayım, o ikinci katta.

BAŞKAN – Yani burada yakın da mesai içinde olduğunuz için bu kişinin Fetullahçı terör örgütüyle bağlantısı olan, kendini gizleyen, takiye yapan bir kimlik ve kişilikte olduğu konusunda şüpheleriniz var mıydı?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Vardı, özellikle son yıl personeline yönelik demek ki, şimdi geriye sarıyoruz tüm filmi Sayın Başkanım, onlara bu tür o gizli sistemden emirler geliyor ki bir personele yönelik tutum ve davranışları itibarıyla sıkıntı yaratmaya başladı ve ben buna müdahale ettim ve ben bu insanın mayıs ayında işlemini yaptım. Yani ikaz yazısı verdim ve usul değildir, bir il komutanı olmuş insanın sicilıyla bir komutan asla şey yapmaz ama o noktaya geldi ve sicilinde gerekli işlemi yaptım.

BAŞKAN – Yaptınız çünkü anlatırken dikkatimizi çekti, öyle bir bilginiz olmasa... Hani nasıl diğer askerleri toplayıp da darbeye karşı durma noktasında yürekli bir ses olarak çıkıyorsunuz ama albaya böyle bir teklifiniz olmadığı için dikkatimi çekti.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Anladık, sezdik Sayın Başkanım. Özellikle Kemal Albayımınla birlikte bu konuda hep şüpheyle baktık, meydanı boş bırakmamaya gayret ettik, zaten boş bırakmadık.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Sağ olun.

BAŞKAN – Şimdi, arkadaşlarımızın da sanyorum kısa kısa soruları olacak.

Sayın Selçuk Özdağ, buyurun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sayın Saldık, hoş geldiniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Sağ olun efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – O gece -burada birkaç defa daha tekrarlamıştım- siyasi irade Sayın Başbakan, seçilmiş irade Sayın Cumhurbaşkanı, muhalefet partisi liderleri Sayın Kılıçdaroğlu ve Sayın Devlet Bahçeli'nin de aynı şekilde tavırlarıyla Meclisteki Meclis Başkanının, milletvekillerimizin tavırlarıyla ve de Türk Silahlı Kuvvetlerinde sizin gibi demokrasiye ram olmuş, demokrasiye içselleştirmiş, millet iradesine inanmış...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Kesinlikle.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - ...çok değerli, şerefli subaylarla, şerefli emniyet müdürleriyle ve necip milletle beraber bir darbeyi önledik. Bu çok önemli bir andı, en uzun geceyi aydınlığa çevirdiniz, teşekkür ederim hizmetlerinizden dolayı.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Sağ olun.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Emekliye ayrıldınız ama bu da bir nakısa değil, görevinizi şerefle yapmış olmanın da bahtiyarlığını yaşadığınızı tahmin ediyorum.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Şüphesiz, evet.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Darbe girişiminin olduğu gece siz orada Albay Yurdakul Akkuş denen kişiye karşı “Ben kanunsuz emirleri dinlemem, burada sorumluluk bende, komutan benim.” dediniz ve gereğini yaptınız.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK –“Beni çiğnemen kimse bu kapıdan geçemez.” dedim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Önemli bir tavırdı bu. Daha sonra...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Bizzat gece 11 buçukta daha Türkiye’de hiçbir şey duyulmadan, saat 11’de ben bu işe “hayır” dedim, tek başıma Kemal Albay’ımızla birlikte.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Teşekkür ederiz.

Aynı zamanda belki de bu darbe girişiminde Fetullahçıların en büyük parmağının olduğu noktasındaki delil o gece bu şahsın çantasında bulunan seksen bir ildeki sıkıyönetim komutanları listesidir.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Sıkıyönetim komutanları listesi Genelkurmaydan gelen, evet. Darbecilerin gönderdiği, tabii öyle diyelim yani o yüce komutanlığa söylerken utanıyorum ama isimlendirmek için söylüyorum.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Bu çerçevede “bunlar” diye hitap ettiniz. “O gece anladım ki bunlar darbe yapıyorlar. Yetkililere dedim ki: Fetullahçılar darbe yapıyorlar.” “Bunlar” derken orayı kastettiniz değil mi?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Tabii tabii.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Bu örgütü kastettiniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Açık net.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Bu net oluşu 1980 yılında...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Sayın Antalya İl Valimize -kısa geçtim- sorunca söyledim “Cemaat darbe yapıyor Sayın Valim.” dedim, “Kanaatimiz bu.” dedim. Çünkü adam belli önümüzde duruyor. O kadar da artık kör değiliz, evet.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Anladım komutanım.

1980 yılında Türk Silahlı Kuvvetlerine girdiniz. 1980 yılından emekliye ayrıldığınız 2016 yılına kadarki süre içerisinde hissettiklerinizden dolayı mı “bunlar” dediniz yoksa özellikle son dönemlerde 2012, 2013, 2014, MİT Müsteşarının tutuklanmaya kalkması, MİT Müsteşarlığına talip olmaları, MİT tırları operasyonu, 2013 yılındaki 17-25 Aralık Türkiye’de bir siyasi iradeye karşı darbe girişimi, vesayetçiliğe soyunmak veyahut da bu yapının daha sonraki dershanelerin kapatılmasıyla ilgili iktidar partisiyle dövüşmüş olması mı ve de bütün bunları ortaya koyduğumuz zaman o kırk yıllık ordu içerisindeki hissettikleriniz mi yoksa son dönemlerdeki, o dört beş yıl içerisindeki iktidarla kavga etmeleri nedeniyle mi “bunlar” dediniz? Birinci sorum bu.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK -Hemen cevap vereyim, müsaade ederseniz karşılıklı olsun.

Efendim, takdir edersiniz ki çok geri yıllarda bunları niteleyecek bir emareleri yoktu. “Bunlar” dememizin sebebi son iki üç yılda Türkiye’de yaşadığımız vahim olaylar. Burada nisan ayında suç duyurumda yazdım. “Adı devlete komplo kuran -Adana olayını kastediyorum maalesef- devletin MİT tırlarına komplo kuran bu örgütle bir anılmak bana büyük zül yaşatıyor.” dedim. Çünkü son dönemde görüldü ki bu bir örgüt ve bunun önemli eylemleri oluyor ülkemizin bekasına yönelik, bunlar artık göz ardı edilecek şeyler değil efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) - Burada Sayın Komutanım, dershaneler kapatılıyor, MİT tırlarına operasyonlar yapılıyor ve aynı zamanda Sayın Recep Tayyip Erdoğan Cumhurbaşkanı olarak da, o zaman 17-25 Aralıkta Başbakan televizyonlara çıkarak “haşhaşiler” diyor ve bu yapıya karşı mücadele edeceğini söylüyor. Bu esnada ordu içerisindeki bu şahıslardan, “bunlar” dediğiniz Fetullahçı terör örgütüne mensup subaylardan şüphelendiniz mi? Herhangi bir tavır değişikliği içerisine girdiler mi? Darbe girişiminin ayak seslerini duyabilirsiniz mi özellikle son dönemlerde.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK -Hayır hayır, zihnimizde bile algılayamadık darbe olacağını fakat o söylediğiniz olayları gözümüzle gördük, sizler gördüğünüz gibi biz de gördük. Beni özellikle rahatsız eden MİT tırlarıdır ve bunu suç duyuruma da koydum. Onları gördüm ki burada diyorum ki Türk Silahlı Kuvvetlerine ve devletimize büyük tehdit oluşturan paralel devlet yapılanması örgütüne mensup şahısların bulunup ortaya çıkarılması. Tabii ki olaylar bizi aydınlattı, gözümüzü açtı. “Bu örgüt, bu bir felaket.” dedim şahsen.

BAŞKAN – O dilekçe suretlerini biz alabiliriz değil mi?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK -Tabii, takdim edebilirim.

BAŞKAN – Arkadaşlarımız fotokopi alsın onlardan.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Yani son dönemdeki olaylar nedeniyle bu yapının son çare olarak askeriyeyi ve emniyeti devreye sokarak darbe yapacağını tahmin ettiniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK -Hayır hayır efendim, şimdi iki şeyi ayrı söylüyoruz. Darbe olacağını asla tahmin etmedim, edemedim. Bakın, ne arz ben size yani yıkıldım böyle bir şey, bu hiç hayalimizden bile geçmedi. Ama büyük tehdit oluşturmuyor mu yani oraya saldırıyor, buraya saldırıyor, onu yapıyor; bunlar az işler mi? Sayın Başbakana “Dönemin Başbakanı” diyecek kadar hukuksuzluk yapılıyor, bu az bir iş mi? Ben az önce ne arz ettim, hukuku çiğnenmiş bir kardeşiniz olarak? Hiç kimse hiç kimsenin hukukunu bu ülkede çiğnemesin. Bunu oluşturalım. Bir jandarma ekibinin yetkisi ve sınırları dışında nasıl oluyor da bu kadar devletin başka bir birimine saldırıyor. Üzülüyorum ben...

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – İnisiyatif kullanarak, darbeye karşı...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK -Çok üzüntüyle ifade ediyorum, bu tamamen örgütsel bir faaliyet, jandarmanın faaliyeti değil, onu reddediyorum. Onların o üzerindeki jandarma elbisesini görmüyorum asla yani, o örgütün faaliyeti. Ona asla diyemeyiz ki bu şanlı teşkilatımızın faaliyeti, hayır efendim.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sorularıma devam edeyim Başkanım.

Burada bir Genelkurmay Başkanlığı yapan...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, büyük komutanlarımız takdir buyurursunuz ki farklı, daha geniş perspektifte görürler ama benim taktik alandaki değerlendirmem böyle.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Sorumu sorayım lütfen.

Burada bir general eski Genelkurmay Başkanı İlker Başbuğ “Türk Silahlı Kuvvetlerinde darbe geleneği yoktur.” dedi. Burada bir milletvekili arkadaşımız itiraz etti kendisine, bizler de şunu söylemiştik: Evet, Türkiye Cumhuriyeti devletini kuran irade milletle beraber Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün dehası ve onun asker arkadaşlarıyla beraber kurdular.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK -Şüphesiz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Türk Silahlı Kuvvetleri kurdu, o şereffi Türk Silahlı Kuvvetleri. Kıbrıs’a çıkarken “Anlaşmalara riayet edin.” diyerek hem İngiltere’ye hem Yunanistan’a hem de ABD’ye mesaj veren yine bu orduyu siyasi iradeyle beraber, Güneydoğu Anadolu’da kahramanlıklar yaratan bu orduyu ama aynı ordunun da 1960 gibi bir sabıkası, aynı ordunun 1962 gibi sabıkası, 1971 gibi bir sabıkası, 1980 gibi bir sabıkası, 28 Şubat 1997 sabıkası, 27 Nisan 2007 e-muhtırası sabıkası, en son ki sabıkası da bir cemaat dediğimiz -tırnak içinde- örgütsel yapının bir darbe girişimi yine Türk Silahlı Kuvvetlerinin rütbelerini giyenler yaptı. Ama ilk defa olarak birileri yine aynı rütbeyi taşıyanlar müdahale ettiler. Burada onu söylemiştim. Burada bir kez daha söylemek lüzumunu hissediyorum: Türk Silahlı kuvvetleri ilk defa darbeye karşı çıktı. İçerisinden birileri yaparken birileri de “hayır” dedi.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK - Büyük çoğunluğuyla.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – 21’inci Yüzyılda bizi muz cumhuriyeti gösteremezsiniz, biz Güney Amerika devletleri değiliz, biz Afrika değiliz, bin yıldır bu topraklarda demokrasiyle yönetilmek istiyorsunuz dediniz. Teşekkür ederim. Doğudaki mücadelemizde, siz Tunceli’de mücadele verdiniz, arkadaşlarımızı şehit verdiniz yanınızda.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK Evet, 6 şehit vardı o yardıma gidip düştüğüm olayda.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Otuz beş yıllık mücadelemizde yaklaşık 50 bine yakın insan kaybettik, 16 bine yakın şehit verdik, binlerce gazi verdik. Doğudaki mücadelemizde bu Fetullahçı terör örgütüne mensup subayların, emniyet mensuplarının mücadelemizi akamete uğratma ve sabote etmek gibi bir bilgiye sahip misiniz? Veyahut da böyle daha başarılı olabilir miydik bunlar orada komutan olmasaydılar? İkinci sorum bu.

Eğer 17-25'ten sonra Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın o direnişi ve tasfiyeler olmasaydı Emniyette, bu darbe girişimi ne şekilde neticelenebilirdi?

Sorularım bunlar efendim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, buyurun.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, sağ olun. Uygun görürseniz, tabii, bunlar biraz benim... Ben bir Jandarma mensubuyum; ilgi alanımda, bildiğim kadar, ben bu heyete emin olduğum, bildiğim hususları ifade etmek isterim. Tabii, değerlendirme yapmak herkesin hakkıdır ama takdir buyurun, ben bilgi arz etmeye geldim değerlendirme yapmaktan ziyade. Bilgi olarak şunu size çok samimi arz ediyorum: Terörle mücadelede bu tür bir örgütün kasti bir yönlendirmesiyle herhangi bir şey yapıldı mı yapılmadı mı o konuda benim bir bilgim yok efendim, böyle bir şey de duymadım. Ama şimdi, tabii, belki sizler örgütün bütün bu vahşi yönünü görünce “Acaba yapıldı mı?” diye bir tereddüt ve değerlendirmede bulunuyorsunuz. Buna dönüp bakmak lazım ama benim bildiğim öyle bir bilgi yok efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

SELÇUK ÖZDAĞ (Manisa) – Bir de, 17-25'ten sonraki Emniyet tasfiyeleri olmasaydı, yargı tasfiyesi, darbenin sonucu ne olurdu, sonuç ne olurdu? Bir de, siz bir generalsiniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Şüphesiz, olmasaydı çok daha zorlanırdık efendim. Aynen size katılıyorum. 17-25'ten sonraki her mücadele, örgüte, bu FETÖ örgütüne yönelik her mücadele 15 Temmuz'a katkı sağlamıştır kesinlikle.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Ravza Hanım, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Çok teşekkür ederiz verdiğiniz bilgiler için, samimiyetiniz için. Ayrıca ben de hem Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak hem bir milletvekili olarak o gün verdiğiniz mücadeleden dolayı şükranlarımı sunuyorum ve tabii, yaşadığımız haksızlıklardan dolayı ben de üzüntülerimi belirtmek istiyorum. Ülkemiz, elhamdülillah eskiye nazaran çok iyi bir noktada ama maalesef haksızlıklar yine olabiliyor. Ben haberler arasında bir şey gördüm ama emin olmadım, onu sormak istiyordum, bunu da bir ön soru olarak sormak istiyordum: Ergenekon'dan dolayı sizin bir sıkıntı... Öyle bir şey yok değil mi çünkü farklı haberler çıktı.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Hayır efendim, kesinlikle, hiç alakası yok, uzaktan yakından alakası yok.

Temmuz ayında girdim, çok enteresandır, 12 Eylül sabahı Urla Menteş kampında kalktık, askerî öğrenci olacağız, yemin edeceğiz. Dediler ki: “İhtilal oldu.” İhtilalin ilk o gün, yemin ettiğimiz gün öğrendim ne olduğunu. Ben 1980 yılının 12 Eylülünde yeminli öğrenci oldum. O günden şu huzurunuz gelinceye kadar otuz altı yıllık askerlik yaşamımda bırakın bir adli işlemi bir tek savunma dahi almamış

bir kardeşinizim. Buna öğrencilik dâhildir ki burada asker kökenlilerimiz var, öğrencilikte ceza almamanın ne kadar zor olduğunu bilirler. Ben mezardan babam kalksa hangi örgüt adına ne derse desin yapmam, kanunsuz hiçbir işi yapmam, benim yapım bu.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Çok teşekkür ederim. Burada da yanlış haberleri de düzeltilmiş olduk.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – O haberi yapanlar büyük bir yanlışlık içindeler. Az önce onurdan bahsettik. İnanıyorum ki onlar da onurlu insanlardır, lütfen, düzeltsinler. Ben hiçbir şekilde adli bir konuya düşmedim. Ha, şu değil efendim, yanlış anlamayın, bir şeyi söylerken yanlış bir tarafa gitmesin: Ben her adli duruma düşenin de haşa onursuz olduğunu söylemek istemedim, kendi hassasiyetimi ifade etmek istedim, lütfen...

BAŞKAN – Yok, anlaşıldı, tutanaklara da geçti, iyi oldu.

Evet, Ravza Hanım, buyurun.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Çok teşekkürler, bunu aydınlatmış olduk.

Daha önce öğrencilik yıllarınızda ya da sonrasında profesyonel hayatınızda bu Twitter'daki size saldırı haricinde herhangi bir taarruzlarıyla...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Hiçbir şey olmadı, bu geçen seneye kadar hiçbir şey olmadı, geçen sene bütün olay, evet.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Bir sorum vardı, onu zaten cevapladınız.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Ama şöyle: Bu geçen seneki olay tamamen bu FETÖ'nün yaptığı bir olay yani.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – Peki, şu anda, 15 Temmuzun akabinde... O gün elhamdülillah sizler, kahraman halkımız, Sayın Cumhurbaşkanımızın, Sayın Başbakanımızın, muhalefet liderlerinin desteğiyle bir birlik beraberlik tablosu sergiledik ve o korkunç darbe girişimine "Dur!" denildi. Akabinde de tabii, operasyonlar -zaten belirli istihbarat vardı- devam ediyor temizlik için. Şu anda bir asker olarak, senelerini bu işe vermiş bir kimse olarak sizce hâlâ Silahlı Kuvvetlerin içerisinde bunlar var mıdır, nedir kanaatiniz?

Çok teşekkür ederim.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Şimdi, efendim, etkin mevkilerde olmadığı kanaatindeyim, alt birimlerde olabilir, ona bir şey diyemem ama görüldüğü üzere general seviyesinde bu işin temizlendiğine inanıyorum yani.

BAŞKAN – Belma Hanım, buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Efendim, ben soru sormayacağım. Sadece şahsınızda size ve askeriyeye, Türk Silahlı Kuvvetlerindeki en üst kademeden en alt kademeye kadar bu darbeye karşı duran ve vatani, milleti için, bu coğrafyada yaşayan insanlar için canını feda eden bütün askerlere teşekkür ediyorum. Rahmetli olanlara da Allah'tan -şehit olanlara özellikle- rahmet diliyorum.

Tekrar, Komisyonumuza geldiğiniz, duygularınızı paylaştığınız için çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Biz de teşekkür ederiz Belma Hanım.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Hoş geldiniz Komisyonumuza.

Şimdi, bu mücadelelerinizi öncelikle tebrik ediyoruz, teşekkür ediyoruz. Gerçekten Türkiye için önemli bir kırılma noktasını, belki böylesine bir vahim olayın boyutuyla baktığımızda, en ucuz şekilde atlattık diye düşünüyorum. Ancak bütün bu mücadelelerinize rağmen emekli edilmenizi neye bağlıyorsunuz? Bununla ilgili bir değerlendirmeniz var mı?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, işte, bu hakkımdaki Twitter uygulamalarıyla... Daha o gün çok sıcağı o sabah, onlar özellikle İstihbarat Başkanlığı bünyesinde hâlâ görevdeydiler Sayın Başkanım, birkaç gün sonra fark edildi, atıldılar. Onun için düşünabiliyor musunuz; gece nizamiyede bilfiil gövdesini ortaya koyan insanı ertesi sabah eli silahlı hainlerin arasına yazan gene onlar.

Efendim, bu noktada bir tespitimi ifade edeyim: Yani benim evime gelip -bunu söyleyeyim sizlere- yemeğimi yiyecek, bende misafir kalan bir insan daha sonra bu örgütsel karalamada başrolü oynadı. İstismar etmedikleri hiçbir insanı duymadık.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim, tabii, bunun için teşekkür ediyorum ama bir iki sorum daha var.

Şimdi, tabii, böyle bir yapının varlığından elbette herkes gibi siz de belli ölçülerde haberdardınız.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, onu cevapladım biraz önce.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, benim esas buradan sormak istediğim şey şu: Mesela Ergenekon, Balyoz davalarında muhakkak ki tutuklanan, gözaltına alınan sıkıntı çeken sınıf arkadaşlarınız, mesai arkadaşlarınız vesaire oldu.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Evet, doğru, oldu.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Ben şunu merak ediyorum: Bunlara bu işlem yapılırken acaba siz hiç şunu dediniz mi: “Efendim, ben bu kişiyi tanıyorum. Asla ve kata böyle bir suçla karışmamıştır. Buna haksızlık yapılıyor.” Ve buna yapılan haksızlığa karşı, arkadaşlarınıza yapılan haksızlığa karşı herhangi bir müdahalede bulundunuz mu?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Kesinlikle tanıdığım, güvendiğim arkadaşlarım vardı. Onlara şahsi olarak bu yaklaşımı ve bu düşünceyi gösterdim. Artı, komutanlık olarak da... Tabii, bu büyük yara, Balyoz konusu, o ayrı bir operasyon Silahlı Kuvvetlerin içinde. Tabii, orada özellikle dijital sahte delillerle masumlara bu zulmü çektirdiler. İşte, bana nasıl “tweet”lerle zulüm çektirdiler ise...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – İşte, ben de tam bunu sormak istiyorum. Bu zulüm çekilirken, bu zulüm yapılırken siz görevdediniz, size bir şey o zaman yapılmamıştı, size son dönemde yapıldı. “Bu Twitter işi son bir senenin işi.” diyorsunuz ama bu dediğimiz dört sene, beş sene önceki işler. Pekâlâ, o arkadaşlarınıza yapılan kumpası ortaya çıkarmak için görevde kalanlar olarak siz ne yaptınız?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Hayır, şimdi, yürüyen adli bir olaydı o, bu kumpas sonradan açığa çıkarıldı ama biz adli olarak ne yapabiliriz? Fakat biz şunu yaptık... Cevap vereceğim efendim, ben anlıyorum, ifade ettiğiniz noktayı çok net anlıyorum. Bizim bir kere bu kardeşlerimiz, arkadaşlarımız, komutanlarımız; komutanlık olarak mümkünse tutuksuz yargılansın, zahmet çekmesin, iş ortaya çıksın, ondan sonra adalet uygulansın noktasında bir yaklaşımımız oldu.

İki, destek kapsamında ben onlara, eşlerine, her eşe hesap açtım. Bunu burada artık söylemek durumundayım.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Benim kastettiğim o değil, o insani şeyler değil.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – İnsani hususlar evet.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Benim esas sormak istediğim husus şu: Şimdi, ortada bir arkadaşınız tutuklanmış. O gün belki olayın tüm boyutlarını bilmiyorsunuz ama o arkadaşınızın suç işlemeyeceğine -muhakkak sizin çok tanıdıklarınız var, benim de tanıdıklarım var- inancınız var. Bu olayın ortaya çıkarılması, adli boyutun açıklığa kavuşması için görevde olan insanlar ne yaptı? Benim esas merak ettiğim bu. O tabii ki, arkadaşlarınızın eşlerine, çocuklarına... O ayrı bir konu, o insani kısmı...

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Ne yapılabilir Mehmet Bey?

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim, tahkikatı...

BAŞKAN – Adli süreci dedi ya...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Şimdi, burada başsavcılık yapmış Başkanımız var.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hiçbir şey yapamaz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim, nasıl yapamaz?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Yapamaz. Yahu, bir soruşturma var, birisi tutuklanıyor. Siz ne yapabilirsiniz? En fazla avukat tutarsınız, ziyaret edersiniz.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Efendim, adamın...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Avukat tutulmasına yardımcı olduk.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Adamın suçlandığı konularla ilgili şüphelerin ortaya çıkması konusunda o gün görevde olan insanlar hiçbir şey yapamaz mı?

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Hayır, bunu Genelkurmay Başkanlığı...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Bir de, bir tespitinizi kabul etmiyorum. Burada birçok insan benzer tespitleri yaptı. “Efendim, işte, bu cemaatin elemanları kendisini gizlemiş, iyi okullarda yetişmiş, çok nitelikli insanlar.” Asla ve kata cemaatin bu insanların, kamu kurumlarına soktuğu insanların çok nitelikli insanlar olduğunu kabul etmiyorum. Onlar bir defa biat etmiş, kendi adlarına inisiyatif alamayan, emirsiz hareket edemeyen adamlar. Yani bunu bu kadar büyütmenizi kabul etmiyorum. Bu fikirlerinizi de bir daha değerlendirmenizi tavsiye ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Mehmet Bey, teşekkür ediyorum.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Bu son ifadenizle ilgili görüşümü ifade edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Ona katılıyorum. Bunlar hep “Son noktayı bekle, son anı bekle, son anı bekle.” diye talimatlandırıldığı için yıllar yılı insan hep özgüvenini kaybede kaybede -o noktada doğruyu söylüyorsunuz- aynen öyleler ama teknik branşta yetişmelerini, uzmanlıklarını inkâr edemeyiz. Bilişimi ele geçirdiler Türkiye’de efendim.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Çünkü yurt dışına onlar gönderiliyor, imkânlar onlara veriliyor, tercih ediliyor, dolayısıyla...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Tabii.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – O zaman göndermeseydiniz efendim.

BAŞKAN – Sonuçta darbeyi püskürttük millet olarak.

Zekeriya Bey, buyurun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) – Teşekkür ederim Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri; Sayın Paşam, hoş geldiniz. Tabii, biz -ben Bursa Milletvekiliyim- sizinle bu darbeden önce de tanışıyoruz törenlerde, resmî şeylerde. Aynı zamanda sizinle 2 şehit cenazesine gitmiştik birlikte. Bunu burada belirtmem lazım. Gerçekten Komutanımız şehit cenazesinde yani özellikle de Diyarbakır'daki askerlik tecrübesiyle beraber, hakikaten ailelerimizin teskini noktasında sağ olsunlar... Ben kendilerine burada bir milletvekili olarak teşekkür etmek istiyorum.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sağ olun.

ZEKERİYA BİRKAN (Bursa) - Şehit ailelerimizle de yakından ilgilendiler.

Tabii, bugün 15 Temmuzdan sonra geriye dönük işte birçok şey çıkınca “Şunu şöyle yaptık, bunu böyle yaptık.” demek biraz daha kolay. Ama, bir gerçek var ki o geceyi Bursa'da yaşayanlardan bir tanesi de benim saat daha on bir, on bir buçuk civarlarında Paşamız tamamen bir vatansever inisiyatifyle inisiyatif alarak bu darbeci albayı kışlaya sokmamış, başsavcımız da, valimiz de... Ki, ben de saat on iki buçuk, bir civarlarında adliye gittiğim de tutukladıklarını söylediler ve üzerinden çıkan o belgeyi ben orada gördüm; çok önemli bir görev üstlendiler.

Tabii, dün burada Hande Fırat vardı, “darbenin kırılma anı” diye hayatın bir ana sıkıştığı dönemi anlatmıştık. Eminim ki bu 15 Temmuz darbesinde de... Çünkü Paşam yokken burada tutanaklara geçen, Meclis Genel Kurulunda da söylenen, kayıtlarda belli olduğu gibi ilk derdest olay, bu darbecilerin ilk tutuklanması sıkıyönetim komutanı olarak ve üzerinden bu belgenin çıkmasıyla darbenin kırılma anının Bursa'daki sizin yapmış olduğunuz çaba olduğunu burada bir kere daha belirtmek istiyorum.

Tabii, benim sorum yok çünkü çok uzadı sorular da.

Ben, tekrar bu göstermiş olduğunuz özveri ve kahramanlık için size teşekkür etmek istiyorum. Verdiğiniz bilgiler için de teşekkür ediyorum. Benim, milletimizin ve devletimizin sizleri en iyi şekilde değerlendireceğinden de zerre şüphem yok.

Saygılarımı sunuyorum.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sağ olun.

BAŞKAN – Evet, teşekkürler Zekeriya Bey.

Evet, Burhanettin Bey, buyurun.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Komutanım, hoş geldiniz.

Ben de teşekkür ediyorum özellikle 15 Temmuz akşamı göstermiş olduğunuz duyarlılıktan dolayı.

Siz, bu 15 Temmuz akşamı olaylarını yönetirken Antalya Valimizi yanlışlıkla aradığımızı söylediniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Heyecandan valimizi ararken onu aramışım, evet.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – İzzettin Küçük’ü aramanız gerekirken Antalya Valisini aradınız ve ona da...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – İkisi de üç hafta önce tayin olduğu için ikisi de “vali” diye kayıtlı, “vali” diye bastım, baktım o çıktı. Onunla görüştükten sonra kendi valime döndüm hemen, yolda.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Dediniz ki: “Sayın Valim, FETÖ’cüler darbe yapıyor.” dediniz Antalya Valisine.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – “FETÖ’cüler” demedim. Kemal Albayın paylaştığı bilgi. “Muhtemelen cemaat darbe yapıyor.” dedim, “cemaatçiler” O zaman daha FETÖ’cü tanımı yoktu, “cemaatçiler.” “Paralel Devlet Yapılanması” ve “cemaat” tanımı vardı efendim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Tamam.

Şimdi, diyorsunuz ki: “Aynı zamanda da mayıs ayında Albay Yurdakul Akkuş’un durumundan dolayı sicilini bozmuştum.”

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Hangi durumundan dolayı efendim? O durumu söyledim, onunla söyleyin lütfen. Personeline yönelik tutum ve davranışlarının sertliğinden dolayı. Bir örgütsel faaliyetinden dolayı değil.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Şimdi, tabii, burada bunu somutlaştırmak adına söylüyoruz. Siz, bunu yani “Cemaatçiler yapıyor.” diye siz başkasının fikrini mi aktarıyorsunuz, sizin kanaatinizde mi o?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – O kanaati aynen kabul ettim. Albayımın bana söylediği o kanaati ben de Bursa’daki örnek üzerinden o anda aynen kabul ettim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Saat kaçtı Komutanım o konuşmada yani? Tabii, ilk tespit de sizin oluyor.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Tabii, tabii, şöyle efendim, bir daha ifade edeyim: Telefonda “Komutanım, vahim bir durum var.” Malum işte emir gelmiş, şu bu. Ardından dedi ki: “Komutanım, sanırım...” Çünkü emri şöyle bir okuyun dedim. “Sanırım...” dedi. Onun da sanması -şu an kendisi yok- Bursa’daki adamdan dolayı. Çünkü şüphe ediyoruz ya. O da sıkıyönetim komutanı çünkü normalde eğer bir askerî sistem olsa tümgeneral var. Tümgeneral görevden alınıyor, darbe emrinde. Ben görevden alınıyorum. Albay sıkıyönetim komutanı. O onu bildiği için... Ben onu o anda bilmiyorum, onun bana verdiği cevap: “Komutanım, muhtemelen -albaydan esinlenerek- cemaatçiler darbe yapıyor.” dedi. Ben de aynı şeyi Sayın Valimle paylaştım, “Sayın Valim, muhtemelen bu cemaatçiler darbe yapıyor.” dedim.

BAŞKAN – Detay zaten tutanaklara geçti efendim.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sıkıyönetim komutanı albay yani bu albay.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Ben size bir şey hatırlatmak istiyorum.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Daha emri görmedim tabii. Öyle de çıkmayabilirdi onu bilemem. Ama, o kanaate ulaştık orada.

BAŞKAN – Bu şekilde evet...

Tutanaklara geçti efendim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Şimdi, Jandarma Genel Komutanımız da o gün sizle aynı saatlerde bu olayı yaşıyor. Kendisi bir düğünde. İşte Genelkurmay Kavşağı'nda çatışmalar oluyor. Tabii, arabasına bineceği zaman Konya Jandarma Bölge Komutanı yan tarafına biniyor, diyor ki Komutanımız: İsmi Timurcan Ermiş'ti herhâlde yanlış ifade etmeyeyim.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Evet.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – “Ben, onu arabamda gördüğüm an bu girişimi Fetullahçıların yaptığını biliyordum. Çünkü, YAŞ kararlarında elimizde bilgiler vardı, YAŞ kararlarında da bunu terfi ettirmeyecektik.” Tabii, sizinki de buna çok benziyor yani Albay Yurdakul Akkuş'la ilgili eğer böyle bir şey söyleme imkânınız olursa... Yani tabii, sicile ne yazdığınızı bilmiyoruz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sicile bir şey yazmadık efendim, yanlış anlaşılmasın. Sicil notunda astlarına kötü davranma maddesi var. O yaptığı eylemle ilgili söylüyoruz, farklı bir sicil algısı anluyorsunuz herhâlde.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Ben...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Yok efendim, yok öyle değil efendim, hayır.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Yani, konuşmanızda şöyle ben...

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Hayır, hayır, anladım.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – “22 Şubat 2016'da zaten benle uğraşılıyordu.”

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Hayır, hayır, efendim, sicil tekniğini, tabii, sanırım yanlış değerlendirdiniz, o, bir teknik konu doğrudur. O personeline kötü davranmadan dolayı o yaptığı işlerle ilgili notunu kırdım ama bu, çok kolay bir şey değil onu söyledim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – İkinci bir şey var: Bu, İnternet'te çok dolaşıyor, o gün çok meşhurdur. İnternet'ten okuyorum Komutanım: “İddiaya göre Bursa Jandarma Alay Komutanı Albay Yurdakul Akkuş Vali İzzettin Küçük'ü arayarak darbe yapıldığını söyledi. Kendisinden görevi devretmesini istedi. Vali Küçük de ‘Demek darbe yapıldı ve yetki devri istiyorsunuz, o zaman buraya gelir misiniz?’ dedi. Bir süre sonra kapı açıldı ve içeri Bursa Jandarma Alay Komutanı Albay Yurdakul Akkuş girdi. Vali Küçük'e doğru yürüdü ve görevi bırakmasını istedi. Bu sırada, demokrasiden ödün veremeyeceğini belirten Vali Küçük elinin tersiyle darbeci Albayın yüzüne sert bir tokat indirdi. Odadaki polislere emir veren Vali Küçük darbeci Komutanı gözaltına aldırdı.”

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Yok, yok efendim.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – Ya, ben İnternet'ten okuyorum yani.

BURSA JANDARMA BÖLGE SEYFULLAH SALDIK – Olabilir. Herkesin hayal âlemi geniştir.

BURHANETTİN UYSAL (Karabük) – 17 Temmuz... Mecliste çok konuşuldu.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, yok asla.. Arz ettiğim şekilde oldu. Noktası noktasına size hakiki bilgileri verdim. Garnizona almayınca karakola gitti, ne Valimiz onu gördü ne o Valimizi gördü. Yani, böyle bir şeyi ben de ilk defa sizden duydum.

BAŞKAN – O tarihte böyle haberler İstanbul için de çıktı. Burada Sayın Ümit Dündar'ı dinlediğimizde o da düzeltmeleri yapmıştı, bu da Burhanettin Bey'in bu sorusuyla düzeltilmiş oldu.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Ama teşekkür ediyorum.

Bu vahim bir şey, öyle bir şey yok, asla yok.

BAŞKAN – Evet, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım ve çok değerli Seyfullah Saldık Komutanımız; davetimize icabet ettiniz.

Komisyon üyesi arkadaşlarımızın soruları cevaplandı. Ancak, burada iki milletvekili arkadaşımız da ya soru soracak veya duygularını dile getirecek.

Ben sözü onlara veriyorum.

Buyurun Sayın Gözgeç.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Ben de 15 Temmuzda ilk anda yapılanların çok önemli olduğunu düşünüyorum. Darbeci albayın ortaya çıkarılmasındaki onurlu duruşunuz nedeniyle Bursa Milletvekili olarak teşekkür ediyorum. Bu sayede İstanbul’da ve Ankara’da yaşanan kanlı görüntüler Bursa’da yaşanmadı.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Evet, önüne geçtik.

EMİNE YAVUZ GÖZGEÇ (Bursa) – Biz de milletvekillerimizle beraber il başkanlığımızın da mesajıyla beraber ve daha öncesinden il başkanlığında idik. Şunu da sormak istiyorum: Allah muhafaza, hem sizin inisiyatif almanız hem emniyet güçlerimizin katkısı hem de halkımızın sokaklara çıkması, meydanlara dökülmesi olmasa idi, tahminî olarak nasıl bir manzarayla karşılaşabilirdik diye soruyorum.

Teşekkür ederim.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Şimdi, bu noktadaki değerlendirmemi... emri gece yarısından sonra ancak fırsat görüp incelediğimde de emrin 1’inci bölümü 81 ilin sözde sıkıyönetim komutanları listesi, 2’nci bölümü, çok kalın bir bölüm, o bölümde –bir teknik bilgi veriyorum size, incelemiştinizdir o emri sanırım- Silahlı Kuvvetlerdeki yanılmıyorsam 413 askerî hâkim ve savcuyu değerlendirmişler; kendilerinden olanlarla il il sıkıyönetim mahkeme başkan ve üyelerini oluşturmuşlar, kendilerinden olmayanları da emre almışlar yani görev dışı yapmışlar. Ben, doğrusu, onu görünce şöyle algıladım: Hem fiziken büyük bir kıyam yapacaklardı hem de müthiş, çok kötü bir adli kıyam yapacaklardı. Yani, Allah muhafaza, bu ülkemize yönelik çok vahim sonuçlar doğuracak bir tabloyla karşılaşabilirdik. Kanaatim de bu.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Buyurun Sayın Karaburun.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Teşekkür ederim.

Sayın Paşam, öncelikle hoş geldiniz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Sağ olun efendim.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Biliyorsunuz, sık sık sizinle Bursa’da bu konuyu konuşmuştuk.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Bana, şahsıma büyük destek verdiniz, baştan ifade edeyim, sağ olun efendim.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Biz teşekkür ediyoruz. Gerçekten, inanılmaz büyük bir mücadele gösterdiniz. Her şekilde arkanızda durmak için elimizden geleni yaptık. Benim şöyle bir sorum olacaktı, aslında, bakarsanız hepsini de yanıtladınız. Emeklilikle ilgili olarak... Hani bu sizin tercihiniz değildi.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Asla, asla. Ben isterdim ki şu an bunca tecrübemle, bunca bilgi birikimimle vatanıma, milletime yurdumun hangi köşesinde olursa olsun onurlu hizmetime devam edeyim. Üstelik de daha henüz 3'üncü yılımdı, bir yıl opsiyonum da vardı ama bunu hem FETÖ'cülerin hem de muhtemel, şahsıma yönelik bazılarının o kargaşa ortamından kaynaklanarak yaptıkları bir zarar verme olarak görüyorum.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Şunu soracağım: Gerçekten, çok büyük bir değersiniz. Otuz altı yılda yetişmiş çok büyük bir general olduğunuza, çok büyük bir paşa olduğunuza inanıyorum.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Estağfurullah, ben... Tüm bu sıfatlar tabii resmî sıfatlar teşekkür ederim. Fakat, o “gazilik” sıfatını, Ulu Önder Atatürk nasıl o gaziliği öne almışsa benim için en büyük şeref o olacak inşallah, o gazilik beraatını büyük bir onurla taşıyacağım.

BENNUR KARABURUN (Bursa) – Peki, tekrar geri dönmek ister misiniz? Benim sorum o olacak.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, ben, bu konuyu sorduğunuz için teşekkür ederim. Bunu da ifade edeyim huzurlarınızda.

Sayın Başkanım, bir küçük alan biliyorum, belki vaktinizi aldım ama başlangıçtaki tabii, bana da psikolojik sıkıntı yaratan o şeyden dolayı mazur görün beni. O benim dengemi bozdu. Madem “Açık olacağız birbirimize.” Hiç öyle bir şey beklemezdim. Sonra, tabii toparladım kendimi.

Efendim, Bursa'da ben Bursa'mıza böyle cansiparane sahip çıktığım gibi bana bağlı diğer 5 il var, Güney Marmara grubu illeri; Balıkesir, Çanakkale, Kütahya, Bilecik ve Yalova, oralara da sahip çıktım. O il jandarma komutanlarını aradım, emir-komutanın bende olduğunu, asla illerdeki sıkıyönetim komutanlarına itaat etmemelerini, nizamiyeleri kapatmalarını, hiçbir girişe müsaade etmemelerini, silahlıkları muhafaza altına almalarını ifade ettim, canhıraş bunları söyledim. Huzurlarınızda o arkadaşlarıma da teşekkür ediyorum. Özellikle, Balıkesir'de sıkıntı çıktı, Hasan Albayma “Hasan Albayım, sakın, sakın benim emrimden ayrılma. Jandarmaya git -orada da gene bizden gönderdiğimiz bir JÖH timi vardı- onu nizamiyeye koy, kimseyi jandarma garnizonuna sokma...” Çünkü, orada çok sıkıntılı FETÖ'cü, darbeci subaylar çıktı. Tüm onların enterne edilmesi...

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Hangi ilde?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Balıkesir İl Jandarmada.

MEHMET ERDOĞAN (Muğla) – Jandarma?

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Balıkesir Jandarmada.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Komutan tutuklayıp kelepçesini de bize gönderdi.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Efendim, Hasan Albayımız tüm bu dediklerimi etkinlikle yaptı ve orayı ayakta tuttuk. Aynı şekilde Necmi Albay Çanakkale'de “Komutanım, ben sizin emrinizdeyim, ne emredersiniz onu yaparım.” dedi, asla oradaki darbeci sıkıyönetim komutanının yanına gitmedi. Aynı şekilde, Osman Albay Yalova'da,

ki Yalova’da da sıkıntı oldu, “Komutanım, ben sizin emrinizdeyim, Valimizin de yanındayım.” dedi, orada da malum. Valimizle de görüştüm o akşam. Yani o illerimize de katkı verdim. Yine ufak bir sıkıntı Kütahya’da oldu. Kütahya’daki Mustafa Uğur Albaya da huzurlarınızda teşekkür ediyorum. Yine Bilecik’teki Alper Albayımıza teşekkür ediyorum. Yani bu 6 ilimize cansiparane emir komutayı aldım ve asla “sıkıyönetim” denen, o sözde “sıkıyönetim” denen hain grubun tarafına onları göndertmedim.

Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Soru bitti. Son bir cümle varsa onu alıp oturumu kapatacağım efendim.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Son cümle olarak: Millî olmayan, kanuni olmayan, vicdana sığmayan her türlü eylem ve işlemin karşısındayım.

Sayın Başkanım, saygıdeğer üyeler; huzurlarınızda, 15 Temmuz hain kalkışmada şehit olan aziz şehitlerimizi rahmetle ve minnetle anıyorum.

Bu vesileyle, başta Ulu Önder Atatürk olmak üzere, Malazgirt’ten bugüne kadar, bu vatan için, bu vatanın birliği için can vermiş bütün aziz şehitlerimizi, ahirete göç etmiş gazilerimizi rahmetle, minnetle anıyorum, hayatta olan gazilerimize de sağlık, esenlik diliyorum.

Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN – Biz de Komisyon olarak tekrar çok teşekkür ediyoruz, bundan sonraki yaşamınızda da başarılar diliyoruz. Allah milletimize böyle hukuksuz, kanunsuz örgütlerin 15 Temmuz gibi yeni felaketlerini göstermesin diyoruz.

BURSA JANDARMA BÖLGE ESKİ EMEKLİ TÜMGENERAL SEYFULLAH SALDIK – Amin. Sağ olun.

BAŞKAN – Tekrar teşekkür.

Yeni toplantı gün ve saatini üyelerimize bildirmek üzere oturumu kapatıyorum.

Kapanma Saati: 18.03

